

A. Näselski

MAAKINOSEADMETE

ORGANISEERIMINE

JA

EKSPLUATEERIMINE

A-21349

A. J. NAŠELSKI

MAAKINOSEADMETE
ORGANISEERIMINE
JA
EKSPLUATEERIMINE

2
1956

1956
EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN

Originaali tiitel:

А. Ю. Нашельский

ОРГАНИЗАЦИЯ И ЭКСПЛУАТАЦИЯ СЕЛЬСКИХ КИНОУСТАНОВОК

Государственное издательство „Искусство“

Москва 1955

Tõlkinud R. Beltšikov

Kultuuriministeeriumi loomine ja kõikide kultuurhariduslike tööloikude ühendamine rajooni kultuuriosakondadeks võimaldas kaasa tõmmata elanikkonna kinoga teenindamisele suure hulga maa-asutuste töötajaid. Nende hulka kuulusid rajooni kultuurimajade direktorid, rahvamajade ja külaraamatukogude juhatajad. Peale selle asusid rajooni kultuuriosakondade juhtimisele paljud töötajad, kes varem ei tegelnud elanikkonna kinoga teenindamisega.

Nimetatud kaadrid tunnevad vajadust nende suurte praktiliste kogemuste kiirema äraõppimise vastu, mida kinofikatsioon on omandanud oma olemasolu aastate vältel.

Käesoleva raamatu ülesandeks on anda süstematiseeritud ülevaade maa-kinovõrgu organiseerimise ja ekspuuteerimise küsimustest ning abistada kultuuriorganite töötajaid nende ees seisvate ülesannete elluviimisel.

Peatüki «Kinoseadmete tehniline ekspuatsioon» on kirjutanud J. V. Sor.

Raamatu eestikeelses väljaandes on tõlkija poolt tehtud väiksemajd parandusi ja täiendusi ning teost paiguti kohandatud Eesti NSV oludele.

А. Ю. Нашельский

ОРГАНИЗАЦИЯ И ЭКСПЛУАТАЦИЯ СЕЛЬСКИХ КИНОУСТАНОВОК

На эстонском языке

Эстонское Государственное Издательство

Таллин, Пярну маantee 10

*

Toimetaja L. A b o. Tehniline toimetaja H. K o h u

Korrektor E. V a l d n a

Ladumisele antud 31. VIII 1956. Trükkimisele antud 6. XII 1956. Paber 60×92, 1/16. Trükihoog-
naid 9,5. Arvutuspoognaid 10,13. Trükiarv 2000. Tellimise nr. 2070.

Trükikoda „Pioneer“ Tartu, Kastani 38.

Hind, rbl. 4.65

3—5

SISSEJUHATUS

NSV Liidu kinovõrgu areng on lahutamatult seotud nõukogude kinematograafia üldise arenguga. Nõukogude võimu aastail on meie kinokunst saanud kogu progressiivse inimkonna poolt laialdase tunnustuse osaliseks.

Kõikides maades vaatavad nõukogude filme miljonid inimesed. Meie filmid jutustavad Nõukogudemaa väljapaistvatest võitudest, innustavad töotajaid võitluses rahu, demokraatia ja sotsialismi eest.

Suuri edusamme on nõukogude kinematograafia saavutanud samuti oma materiaalse tehnilise baasi loomise alal.

Viisaastakute jooksul ehitati tehased kinoprojektsiooni-, ülesvõtte-, valgustus- ja kopeerimisaparatuuri ning teiste kinotehniliste sisseadete tootmiseks, samuti vabrikud filmilindi tootmise ja filmikoopiade masstrüki alal.

Suured on nõukogude kinematograafia edusammud samuti kinovõrgu arendamisel.

Revolutsioonieelsel Venemaal loendati kõigest 1412 erakino-teatrit, mis paiknesid linnades ja suuremates tööstuskeskustes. Tsaari-Venemaa külal ja ääremaadel elunevatel miljonitel inimestel ei olnud üldse ettekuulutust kinost.

Nõukogude Liidu Kommunistlik Partei ja Nõukogude valitsus osutavad kino arendamise küsimustele ülisuurt tähelepanu.

Esimese viisaastaku alguseks oli NSV Liidus viis korda rohkem kinoseadmeid kui enne Oktoobrirevolutsiooni.

Kõige suuremad edusammud nõukogude kinematograafia arendamisel kuuluvad viie aasta plaanide elluviimise ajajärku.

Partei XV kongress andis direktiivid rahvamajanduse esimese viie aasta plaani koostamiseks. Vastavalt sellele algaski kinoaparatuuri tootvate kodutöenduslike ettevõtete rekonstrueerimine ja uute kinomehaaniliste ettevõtete ehitamine. Samal ajal alustati filmilindi tootmist, mida senini veeti sisse välismaalt.

1929. aastaks laskis meie tööstus juba välja tuhandeid rändkinoaparate «ГОЗ» ja statsionaarseid projektsiooniaparate «Украинets» ning «ТОМП».

Maa üldise majandusliku tõusu, kodumaise kinoprojektsiooniaparatuuri tootmise arendamise ja kultuuriasutuste laialdase ehi-

tuse tulemusena kasvas kinoseadmete võrk esimese viisaastaku kestel tunduvalt. Ainuüksi 1929. aasta jooksul anti eksploatatsiooni üle kümne tuhande uue kinoseadme.

Kinoseadmete üldhulk suurenes esimesel viisaastakul (1928—1932), võrreldes revolutsioonieelse ajaga, üheksateist korda ning 1. jaanuariks 1933. a. loendati NSV Liidu kinovõrgus 27 578 kinoseadet.

Selle perioodi kestel kasvas erakordselt kiiresti maakinovõrk. Viisaastaku lõpuks töötas maal 17 584 statsionaarset ja rändkinoseadet.

Teise viisaastaku aastaid iseloomustab helikino loomine, kogu kinematograafia süsteemi, sealhulgas ka kinovõrgu põhjalik tehniline rekonstrueerimine.

Teise viisaastaku aastail ehitati uusi tehaseid kinoaparatuuri ja kinotehnilise varustuse tootmiseks, filmilindivabrikuid, kinostuudioid ja rida teisi ettevõtteid, mis tagavad materiaalse tehnilise baasi nõukogude kinematograafia arendamiseks.

NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kolmas viie aasta plaan kavandas Nõukogude Liidu täieliku kinofitseerimise läbiviimise. Plaani kohaselt lülitati kogu tummkinovõrk eksploatatsioonist välja ning asendati helikinoaparatuuriga. Kinoseadmete võrk suurenes üle kahe korra ja pidi 1943. a. alguseks moodustama 63 tuhat kinoseadet, sealhulgas maa kinokülastajate teenindamiseks 50 tuhat, neist 30 tuhat statsionaarset kinoseadet. Nõukogude rahvale pealesunnitud sõda takistas selle plaani elluviimist ja tekitas kinovõrgule suurt kahju. Partei ja valitsus osutasid nõukogude kinematograafiale hiiglaslikku abi Suure Isamaasõja perioodil purustatud kinovõrgu taastamisel ning edaspidisel arendamisel.

1951. aasta alguseks töötas riiklikus kinovõrgus ligi 36 tuhat kinoseadet (209,5% sõjaeelse kinovõrguga võrreldes). Peale selle anti eksploatatsiooni suur hulk kolhoosidele, ametiühingutele, õppeasutustele ja teistele organisatsioonidele kuuluvaid kinoseadmeid.

1954. a. algul moodustas üldiselt kasutatav kinovõrk 52 tuhat kinoseadet, sealhulgas maal üle 40 tuhande kinoseadme.

Samuti tuleb märkida uue kinotehnika laialdast juurutamist kinovõrgus. See tagab filmide demonstreerimise kvaliteedi pideva parandamise, eriti maal, kuhu viimastel aastatel saadeti suur hulk laifilmiaparate K-303-M, KΠC-M ja kitsafilmiaparatuure «Ukraina».

Suurt tähelepanu pööras kinoküsimustele Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XX kongress.

Kongress määras kindlaks konkreetsed ülesanded nõukogude kinematograafia ja kinovõrgu edasiseks arendamiseks meie maal.

Meie kinematograafia peab kuuendal viisaastakul andma ligi viissada täismetraažilist kunstilist filmi ehk sama palju, kui toodeti eelmise nelja viisaastaku jooksul kokku.

Kinovõrk peab selle aja jooksul suurenema ligi 30% võrra. NSV Liidu Kultuuriministeriumi süsteemis ehitatakse uusi kinoteatreid

kokku 500 000 istekohaga, s. t. neli korda rohkem kui ehitati viien-
dal viisaastakul.

Ka Eesti NSV-s nähakse kuuenda viie aasta plaaniga ette kino-
võrgu tunduvat edasiarendamist. Aastail 1956—1960. suureneb
Eesti NSV Kultuuriministeeriumi kinovõrk maal 60 kinoseadme
võrra. Suurematesse maakinoetenduspunktidesse seatakse üles
statsionaarsed kinoseadmed. Laiendamisele tuleb samuti linnakino-
teatrite võrk. Ehitatakse laia ekraaniga ning stereofoonilise heliga
kinoteatreid. Maakinovõrk täieneb tunduvalt uusima aparatuuriga.
Suureneb kinovõrgu autopark.

NLKP XX kongressi ajaloolised otsused kohustavad kultuuri-
organeid otsustavalt parandama elanikkonna kinoga teenindamise
kultuuri, tagama riikliku ekspluatatsiooni-finantsplaani täitmist
iga rajooni kultuuriosakonna ja kinoseadme poolt.

ESIMENE PEATÜKK

RAJOONI KULTUURIOSAKONNA ÜLESANDED ELANIKKONNA KINOGA TEENINDAMISEL

Rajooni kultuuriosakonnad on töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede osakondadeks ja alluvad oma tegevuses nii rajooni töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedele kui ka oblasti (krai) töörahva saadikute nõukogude täitevkomitee kultuurivalitsusele (Eesti NSV territooriumil — Eesti NSV Kultuuriministeeriumile. *Tõlk.*).

Rajooni kultuuriosakondadele on pandud vastutusrikkad ülesanded rajooni kinofitseerimise ja elanikkonna kinoga teenindamise alal, filmide demonstreerimisel töötajate laiadele hulkadele.

Vastavalt sellele töötavad rajooni kultuuriosakonnad välja kogu rajooni territooriumil asuva kinovõrgu arendamise plaanid, juhivad ja kontrollivad neile alluvaid riiklikke kinoseadmeid, töötavad välja nende ekspluatatsiooniplaanid ning kinnitavad bilansse ja aruandeid.

Rajooni kultuuriosakonnad rakendavad abinõusid riikliku kinovõrgu tehnilise baasi ja tehnilise varustatuse, kinoseadmete ohutus- ja tuleohutuse tugevdamise alal, organiseerivad kinoaparatuuri ja tehnilise varustuse remonti, varustavad riikliku kinovõrgu kinoseadmeid materjalide, tagavaraosade, kinoaparatuuri ja tehnilise varustusega.

Rajooni kultuuriosakondade ülesannete hulka kuulub samuti abinõude elluviimine kaadri kvalifikatsiooni tõstmiseks, ettevalmistamiseks ja ümberkvalifitseerimiseks.

Elanikkonna kinoga teenindamise õigeks organiseerimiseks peab rajooni kultuuriosakond tundma õppima rajooni majandust, samuti asustatud punktide territoriaalset paiknemist. Rajooni kultuuriosakonnas peab olema tingimata kõikide asustatud punktide nimestik koos andmetega majapidamiste arvu kohta igäühes neist, rahvamajade, klubide, koolide, külaraamatukogude, punanurkade ja teiste ruumide nimestik, kus on võimalik demonstreerida filme. On soovitatav, et rajooni kultuuriosakonnas oleks rajooni kaart.

Kohapeal läbiviidavad tööd põllumajanduse elektrifitseerimise alal peavad samuti olema arvestatud rajooni kultuuriosakonna

poolt, kes peab teadma, kus asuvad rajoonis elektrijaamad, mis-suguseid asustatud punkte varustatakse elektrienergiaga, rajooni edaspidise elektrifitseerimise plaanid, toodetava elektrienergia kõlblikkus kinoseadmete toiteks ja vajalikud abinõud töötavate ja ehitamisel olevate elektrijaamade kasutamiseks kinoseadmete tööks ning kinovõrgu arendamiseks rajoonis.

Suure hulga kultuurhariduslike asutuste töötajate rakendamine, eriti maal, vahetuks osavõtuks elanikkonna kinoga teenindamise tööst on kohalike kultuuriorganite tähtsaimaks ülesandeks.

Seepärast väärib erilist tähelepanu Vene NFSV kinovõrgus läbiviidud statsionaarsete maakinoseadmete töö ümberkorraldamine, mille kohaselt juhtimine ja kontroll rajooni kultuurimajade, rahvamajade ja külaraamatukogude juures olevate kinoseadmete töö üle on ülesandeks tehtud nende asutuste juhatajatele. Need kinoseadmed on isemajandavad ja nende tegevus on võetud arvele rajooni kultuuriosakonna bilansis.

Rajooni kultuurimajade direktorid, rahvamajade ja külaraamatukogude juhatajad, kus asuvad statsionaarsed kinoseadmed, on vastutavad kinoseansside korraldamise graafiku, elanikkonna kinoga teenindamise plaani ja statsionaarse kinoseadme ekspluatatsiooni-finantsplaani täitmise eest. Nende kohustuseks on ruumi, kinoaparatuuri ja kinotehnilise varustuse ettevalmistamine kinoseansi läbiviimiseks, tuleohutuse ja ohutustehnika eeskirjade täitmine, kinofilmide ulatuslik reklaamimine, piletimüügi organiseerimine kinoseanssidel ja kontroll vaatesaali sissepääsemise üle.

Rajooni kultuurimajade direktorid, rahvamajade ja külaraamatukogude juhatajad peavad samuti tagama külastajate kultuurilist teenindamist, vestluste ja loengute organiseerimist kinofilmikohta. Rahvamaja või külaraamatukogu juhataja äraolekul (haigus, puhkus, komandeering) teeb rajooni kultuuriosakond kinopiletite müügi ülesandeks kinomehaanikule.

Rajooni kultuurimaja juures asuva statsionaarse kinoseadme teenindav personal allub rajooni kultuurimaja direktorile. Kinomehaanik, kes teenindab rahvamaja või külaraamatukogu juures asuvat kinoseadet, allub rahvamaja (külaraamatukogu) juhatajale. Kinomehaanik, kes teenindab kahte ja enam statsionaarset kinoseadet, allub kinoseansside läbiviimise päeval, mis toimuvad vastavalt rajooni kultuuriosakonna poolt kinnitatud plaanile, kinoseansi organiseerimise küsimustes samale rahvamaja või külaraamatukogu juhatajale, kus ruumis kinoseanss korraldatakse.

Selline statsionaarsete maakinoseadmete töö organiseerimise ümberkorraldamine võimaldab tõsta maakinovõrgu tööd kõrgemale tasemele, suurendada kinomehaanikute vastutustunnet kinoaparatuuri, kinofilmide säilitamise ja filmide demonstreerimise kvaliteedi eest.

Rändkinode poolt teenindatavates asustatud punktides tuleb kolhoosnikute kinoga teenindamise tööle igati kaasa tõmmata rahvamajade ja külaraamatukogude juhatajaid. Nende ülesandeks on

tutvustada elanikkonnale filmide demonstreerimise graafikut, aegsasti, kaks-kolm päeva enne rändkino kohalejõudmist filmi reklaamida, ette valmistada ruum, kus toimub kinoseanss, ja tagada kord kinoseansi ajal.

Rahvamajade ja külaraamatukogude juhatajad peavad samuti hoolitsema selle eest, et kolhooside poolt eraldataks õigeaegselt transport kinoaaparatuuri edasitoimetamiseks teise asustatud punkti vastavalt rändkino marsruudile.

Rajooni kultuuriosakondade põhiülesandeks on filmide korrapärase demonstreerimise tagamine rajooni kõikides asustatud punktides.

Selle ülesande edukas lahendamine sõltub rajooni kultuuriosakonna organisatsioonilise ja majandusliku töö tasemest, materiaalse tehnilise baasi ja filmide demonstreerimiseks kõlblike ruumide olemasolust ning seisukorrast.

Kui asustatud punktis ei ole filmide demonstreerimiseks riiklike või ühiskondlike ruume, tuleb filme demonstreerida kitsasfilmiaparatuuri abil ruumides, mis kuuluvad kolhoosnikutele. Üüri maksmine nende ruumide eest toimub rajooni kultuuriosakonna kinovõrgu eksploatatsioonikulude arvel.

Töö organiseerimine asustatud punktide kinoga teenindamise alal annab positiivseid tulemusi ainult siis, kui see toimub kindla plaani alusel.

Iga aasta peab rajooni kultuuriosakond välja töötama elanikkonna kinoga teenindamise plaani.

Selles plaanis (vt. näidis lk. 9) loetletakse rajooni kõik asustatud punktid, tuuakse majapidamiste ligikaudne arv igaühes neist, samuti andmed filmide demonstreerimise ruumide ja kinoga teenindamise kohta. Sellesse plaani lülitatakse ka asustatud punktid, kus on statsionaarsed kinoseadmed. Küsimuse otsustamisel, kui sagedasti tuleb näidata filme, peab silmas pidama elanikkonna arvu igas asustatud punktis ja selle majandust. Suurtes asustatud punktides, mida teenindavad rändkinod, tuleb näidata filme sagedamini (kuni kaheksa korda kuus), väiksemates harvemini, kuid mitte vähem kui kaks korda kuus.

Elanikkonna kinoga teenindamise plaani alusel töötab rajooni kultuuriosakond välja filmide demonstreerimise graafiku ja rändkinode marsruudid. Filmide demonstreerimise graafik näeb ette, kus ja millistel päevadel rändkino hakkab demonstreerima filme (vt. näidis lk. 11).

Üksikud rajooni kultuuriosakonnad, töötades välja filmide demonstreerimise kindlad graafikud, ei arvesta seda, et neist graafikutest kinnipidamine on kevadise ja sügise teedelagunemise ajal tihti võimatu.

Seepärast peavad rajooni kultuuriosakondades kõrvuti asustatud punktides filmide demonstreerimise kindlate graafikutega olema välja töötatud ka graafikud selle töö läbiviimiseks kevadel ja sügisel.

Näidis

Kinnitatud rajooni Töörahma Saadikute
Nõukogu Täitevkomitee otsusega.
« » 195 a. nr.

P L A A N

----- rajooni elanikkonna kinoga teenindamiseks

195..... a.

Jrk. nr.	Külanõukogude ja asutatud punktide nimetus	Majapidamiste arv	Milline ruum kinnistatakse filmide demonstreerimiseks ja selles leiduvate kohtade arv	Kui tihti näidatakse filme	Märkused
Ladoškino k-n.					
1.	Ladoškino küla	346	Statsionaarne kinoseade — 100 kohta	12 korda kuus	Teenindamine toimub sovhoos nr. 16 statsionaarse kinoseadme poolt; vahemaa 1 km
2.	Sovhoos nr. 16	—	Statsionaarne kinoseade — 80 kohta	12 korda kuus	
3.	Konjahhino küla	46	—	—	
Ivanovka k-n.					
4.	Ivanovka küla	152	Klubi — 80 kohta	4 korda kuus	Teenindamine toimub Ivanovka külas asuva klubi poolt; vahemaa 2 km
5.	Nagornoje küla	17	—	—	
6.	Smõkovo küla Kapustino küla	86 127	Punanurk — 40 kohta Kantselei — 30 kohta	2 korda kuus 4 korda kuus	
Turmanovo k-n.					
8.	Turmanovo küla	218	Klubi — 90 kohta	8 korda kuus	Teenindamine toimub Filatovo külas asuva klubi poolt; vahemaa 0,5 km
9.	Sovhoos nr. 15	—	Klubi — 100 kohta	4 korda kuus	
10.	Sovhoosi 1. jaoskond	—	Kontor — 25 kohta	4 korda kuus	
11.	Sovhoosi 2. jaoskond	—	Kontor — 30 kohta	2 korda kuus	
12.	Nikišino küla	70	Külaraamatukogu — 40 kohta	2 korda kuus	
Filatovo k-n.					
13.	Filatovo küla	264	Klubi — 80 kohta	8 korda kuus	Teenindamine toimub Filatovo külas asuva klubi poolt; vahemaa 0,5 km
14.	Sikanovo küla	48	Kool — 40 kohta	2 korda kuus	
15.	Senega küla	63	Kantselei — 30 kohta	2 korda kuus	
16.	Pustõnkino küla	18	—	—	
17.	Dengino küla jne.	52	Külaraamatukogu — 35 kohta	2 korda kuus	

Rändkinode töögraafik peab ette nägema filmide demonstreerimise puhke- ja pidupäevadel esmajärjekorras rajooni suurtes asustatud punktides, mis võimaldab kinoga teenindada laialdasemat elanikkonda.

Rida rajooni kultuuriosakondi määrab kindlaks rändkinode töö alalised kalendripäevad. Näiteks iga kuu 1. kuni 22.—24. kuupäevani või 3. kuni 25.—27. kuupäevani. Selle graafiku kohaselt töötavad rändkinode mehaanikud vahetpidamatult 22—24 päeva ja saavad peale selle 6—8 päeva puhkuseks, aruande esitamiseks, õppuseks ja uuele marsruudile ettevalmistamiseks. Rändkinode töö sellise graafiku alusel ei kindlusta elanikkonna ühtlast kinoga teenindamist. Vaheaeg rändkino töös 6—8 päeva korraga tekitab pikemaajalise vaheaja filmide demonstreerimisel. Peale selle üksikutel kuudel rändkinod ei tööta puhke- ja pidupäevadel, mis langevad ühte rändkinole kindlaksmääratud töovaheajaga.

Nädalapäevade järgi koostatud rändkino töögraafik võimaldab kõrvaldada nimetatud puudused, tagada plaanipärast kinoga teenindamist ja filmide näitamise läbiviimist kõikidel pidupäevadel ja töötajate puhkepäevadel.

Üksikutes rajoonides kasutatakse selliseid rändkinode marsruute, mis näevad ette iga rändkino poolt kuni 24—30 asustatud punkti teenindamist rajoonis. Selleks et teenindada kinoga iga punkti kaks, kolm või neli korda kuus, suunatakse pärast esimese rändkino väljasõitu teatud ajavahemiku järel samale marsruudile teine rändkino, siis kolmas rändkino jne.

Seega teenindatakse ühtesid ja samu asustatud punkte kuu kestel kahe kuni nelja rändkino poolt. Selline töösüsteem põhjustab isiklikku vastutustundetust kinoga teenindamisel, ei võimalda õigesti organiseerida rändkinode töö juhtimist ja kontrolli nende üle.

Rändkinode marsruutide väljatöötamisel peab rajooni kultuuriosakond määrama igale rändkinole kindla teenindamispiirkonna — asustatud punktide rühma, mida ta peab teenindama. Tuleb keelata rändkinode kinomehaanikutel kinoseansside andmine punktides, mis kuuluvad teiste rändkinode marsruutidesse, ja võtta selle korra rikkujad rangele vastutusele kui elanikkonna kinoga teenindamise desorganiseerijad.

Rändkinode marsruutide väljatöötamisel peab rajooni kultuuriosakond tingimata arvestama kolhooside, nende brigaadide, masinatraktoriijaamade, sovhooside, sovhooside jaoskondade, tööstusettevõtete ja õppeasutuste paiknemist, asustatud punktide territoriaalset asukohta, vahemaad nende vahel, samuti teede seisukorda. Tuleb saavutada seda, et ajakaotus rändkino transportimiseks marsruudi kohaselt ühest asustatud punktist teise oleks minimaalne ja et rändkino kinomehaanikul oleks võimalus demonstreerida filme iga päev töökuu jooksul (24—25 päeva).

Sõltuvalt rajooni asustatud punktide paiknemisest ja teede seis-

G R A A F I K

Filmide demonstreerimiseks ..... rajooni asustatud
punktides

Nädalapäevad	Asustatud punktide nimetus
--------------	----------------------------

Rändkino nr. 1

Esmaspäev Teisipäev Kolmapäev Neljapäev Reede Laupäev Pühapäev	Puhkepäev Sovhoosi 2. jsk. Sovhoos nr. 115 Turmanovo küla Sovhoosi 1. jsk. Sovhoos nr. 115 Turmanovo küla	Puhkepäev Nikišino küla Sovhoos nr. 115 Turmanovo küla Sovhoosi 1. jsk. Sovhoos nr. 115 Turmanovo küla	Puhkepäev Sovhoosi 2. jsk. Sovhoos nr. 115 Turmanovo küla Sovhoosi 1. jsk. Sovhoos nr. 115 Turmanovo küla	Puhkepäev Nikišino küla Sovhoos nr. 115 Turmanovo küla Sovhoosi 1. jsk. Sovhoos nr. 115 Turmanovo küla
--	---	--	---	--

Rändkino nr. 2.

Esmaspäev Teisipäev Kolmapäev Neljapäev Reede Laupäev Pühapäev	Puhkepäev Kapustino küla Senega küla Filatovo küla Dengino küla Ivanovka küla Filatovo küla	Puhkepäev Kapustino küla Šikanovo küla Filatovo küla Smõkovo küla Ivanovka küla Filatovo küla	Puhkepäev Kapustino küla Senega küla Filatovo küla Dengino küla Ivanovka küla Filatovo küla	Puhkepäev Kapustino küla Šikanovo küla Filatovo küla Smõkovo küla Ivanovka küla Filatovo küla
--	---	---	---	---

jne. iga rändkino kohta

korrast jaotatakse rändkinode marsruudid kolme liiki: ring-, joon- ja sõlmmarsruutideks.

Ringmarsruudi korral sõidab rändkino välja rajoonikeskusest või asustatud punktist, mis on tema baasiks, liigub edasi mööda suletud ringikujulist joont, teenindades marsruudis ettenähtud asustatud punkte. Pärast kinoseansi läbiviimist marsruudi viimases punktis pöörduv rändkino tagasi oma baasi.

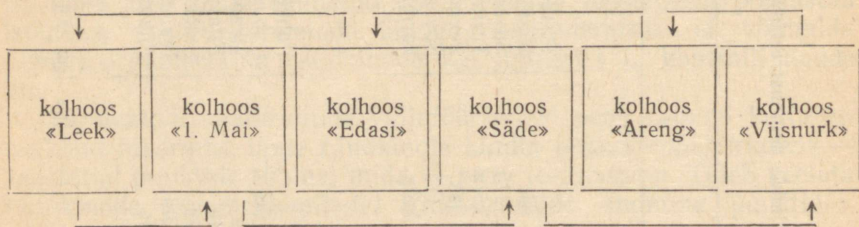
Joonmarsruudi korral teenindab rändkino asustatud punkte ühes suunas. Marsruudi lõpp-punkti saabumisel vahetab kinomehaanik filmi ja pöörduv sama marsruuti mööda tagasi oma baasi.

Sõlmmarsruudi korral pöörduv rändkino pärast iga asustatud punkti teenindamist tagasi oma baasi — rajoonikeskusesse või kinoteatri juurde, kuhu ta on kinnistatud.

Kõige kohasemaks ja otstarbekamaks marsruudiliigiks on ringmarsruut, mida kasutatakse enamikus oblastites, kraides ja vabariikides ning mis võimaldab plaanipäraselt teenindada kinoga asustatud punkte.

Joonmarsruuti rakendatakse rajoonides, kus asustatud punktid asuvad ühes sihis (mööda jõgede, merede jt. kaldaid), on omavahel ühendatud ühe teega või asuvad üksteisest väga kaugel. Joonmarsruudi puhul teenindatakse asustatud punkte ebaühtlaselt, erinevate ajavahemike järel.

Kui asustatud punktid asuvad üksteise lähedal, võib loobuda joonmarsruudist ja teenindada asustatud punkte ringmarsruudi järgi, määrates rändkino jaoks kindlaks alljärgneva marsruudi:

Sõlmmarsruuti rakendatakse peamiselt seal, kus asustatud punktide kinoga teenindamiseks kasutatakse mittetäieliku koormusega töötavate statsionaarsete kinoseadmete aparatuuri.

Rändkinode marsruudid on alalised ja ajutised.

Alaliseks nimetatakse sellist marsruuti, kus rändkino teenindab ühtesid ja samu asustatud punkte iga oma väljasõidu ajal. Alalise marsruudi eelis seisab selles, et ta võimaldab kinomehaanikul teenindada iga asustatud punkti elanikke regulaarselt ja plaanipäraselt ning organiseerida kinoseansse kõige paremini. Rändkino alalise marsruudi puhul teab elanikkond kinoseansside kindlaksmääratud päevad ja kellaajad ning kinomehaanikul on võimalus luua aktiiv, kes abistab teda töös.

Rändkino alaline marsruut tuleb kinnitada vähemalt kuueks kuuks.

Ajutised marsruudid kehtestatakse rändkinodele, mis teenindavad töötajaid metsavarumis-, metsaparvetus- ning turbaülestöötamistöodel, kalapüügi hooaegadel ja teistel hooajalistel töodel.

Marsruudid on oma kestuselt kuue- ja kaheksapäevased. Üksikutes kohtades kasutatakse väikeste asustatud punktide teenindamisel kahenädalasi marsruute.

Rajooni kultuuriiosakonnad peavad tarvitusele võtma abinõud kuuepäevaste (lühendatud) marsruutide kehtestamiseks kõikidele rändkinodele. See tagab asustatud punktide normaalset kinoga teenindamist, arvestades majandust ja elanikkonna arvu, loob kinomehaanikule vajalikud töötingimused ja võimaldab anda talle iga nädal puhkepäeva.

Rändkinode väljatöötatud töögraafikud ja marsruudid kinnitatakse rajoonide täitevkomiteede poolt.

Rändkinode töögraafikute ja marsruutide ning eksploatatsiooniplaani alusel koostatakse iga kuu iga rändkino jaoks marsruudileht, milles võetakse arvele rändkinobrigaadi — kinomehaaniku ja motoristi (autojuht-motoristi) iga tööpäev.

Marsruudilehes märgitakse, missuguses järjekorras tuleb teenindada kõiki asustatud punkte nendele kinnistatud rändkino poolt, missugustel päevadel hakkab rändkino korraldama filmide demonstreerimist ja mitu kinoseanssi ta hakkab andma igas asustatud punktis. Peale selle näidatakse marsruudilehes, kui palju küllastajaid rändkino peab teenindama ühes või teises asustatud punktis, ja kogusissetulek igal kinoseansil. Marsruudilehes märgitakse punktid, kus kolhooside või teiste organisatsioonide nõudmiste kohaselt tuleb korraldada sihtotstarbelisi kinoseansse kolhoosnikute ja tööliste teenindamiseks brigaadides, põllulaagrites, eemal asuvates loomakarjatamise piirkondades, kalapüügirajoonides, samuti õppe- ja lühimetraažiliste populaarteaduslike, agro-zootehniliste ja kroonika-dokumentaalfilmide näitamiseks õppuste ja loengute saateks. Marsruudilehes peab olema tingimata märgitud, missugustes asustatud punktides korraldatakse spetsiaalseid kinoseansse lastele.

Marsruudilehe olemasolu rändkinol ja selle õige täitmine on samuti tarvilik töötasu arvestamiseks kinomehaanikule ja motoristile ning premiaaltasu kindlaksmääramisel maaorganisatsioonidele, kes soodustasid rändkino plaani ületamist kinoga teenindamise ja pileтите müügist laekuva sissetuleku alal.

Marsruudilehe väljaandmisel peavad olema täidetud kõik rubriigid, välja arvatud need, mis on ette nähtud lahtris «Täitmine» ja kuuluvad täitmisele kinomehaaniku poolt läbiviidud kinoseansside tulemuste andmete põhjal, mis kajastuvad kassaaruannetes.

Plaanilised ülesanded kinoseansside, küllastajate ja kogusissetuleku osas peavad olema näidatud iga marsruuti lülitatud asusta-

tud punkti kohta ega tohi lõppkokkuvõttes ületada rändkino eksploatatsiooniplaani külastatavuse ja kogusissetuleku osas.

Rändkino marsruudileht koostatakse kahes eksemplaris: üks antakse kinomehaanikule, teine koos kinomehaaniku allkirjaga kättesaamise kohta säilitatakse rajooni kultuuriosakonna toimikutes.

Rändkino väljasõit marsruudile ilma marsruudileheta on keelatud.

Autorändkinodel on peale marsruudilehe veel teekonnaleht, mille alusel peetakse arvestust ja aruandlust rändkino auto tööst marsruudil, samuti tema poolt kulutatud kütuse kohta.

Autorändkino võib sõita välja marsruudile ainult teekonnalehe ja marsruudilehe olemasolu korral. Autol peab olema korras spidomeeter.

Novosibirski oblastis annavad kultuuriorganid igale kinomehaanikule isikliku arve — «Riikliku maakinoseadme eksploatatsiooni-finantsplaan», milles on toodud kinoseadme eksploatatsiooniplaan kuude viisi, kinoseansside korraldamise plaan kolhoosides, sovhoosides ja masina-traktorijaamades, alaline marsruut, kinoseansside kindel graafik asustatud punktides ja kinoaparaadi ning elektriijaama plaanilise ennetusremondi graafik. Kinoseadme igakuused töötulemused kantakse rajooni kultuuriosakonna raamatupidaja poolt nimelisse kontosse. Samas dokumendis näidatakse preemia arvestamine kinomehaanikule ja motoristile plaani ületamise eest vastavalt kinoseansside korraldamisest laekuvatele tuludele. Nimelise konto olemasolu korral ei ole vaja iga kuu marsruudilehte kinomehaanikule kätte anda. Peale selle saab kinomehaanik teada kinoseadme igakuused töötulemused kõikide näitajate osas pikema aja vältel.

Rändkino jaoks väljatöötatud marsruuti tuleb kinomehaanikul rangelt täita. Kõrvalekaldumised marsruudist on lubatud ainult erandjuhtudel rajooni kultuuriosakonna loal.

Rajooni kultuuriosakonnad peavad võtma tarvitusele vajalikud abinõud, et tagada ranget kinnipidamist filmide demonstreerimise graafikust asustatud punktides ja rändkino marsruudist.

Marsruudi ja filmide demonstreerimise graafiku omavolilise rikkumise eest jäetakse kinomehaanikud ilma premiaaltasust osaliselt või täielikult ja võetakse nad administratiivvastutusele.

Tööpraktikas esineb juhtumeid, kus kinomehaanikutel puudub võimalus saabuda asustatud punkti kinoseansi korraldamiseks graafikus märgitud tähtajal. Kui kinomehaanik ei jõua graafikus ettenähtud päeval antud asustatud punkti õhtuse kinoseansi läbiviimiseks, siis ajab ta paratamatult nurja filmide näitamise edaspidise graafiku kogu marsruudil.

Nii näiteks peab rändkino kinomehaanik demonstreerima graafiku kohaselt filme järgmistes kolhoosides:

«Valgus»	— teispäeval
«Edasi»	— kolmapäeval
«Punane Täht»	— neljapäeval
«Võit»	— laupäeval
«Sangar»	— pühapäeval

Silla remondi tõttu ei jõudnud kinomehaanik kolmapäeval «Edasi» kolhoosi ja oli sunnitud peatuma «Valguse» kolhoosis. Kui kinomehaanik sõidab neljapäeval välja «Edasi» kolhoosi õhtuse kinoseansi korraldamiseks, siis ajab ta nurja kinoseansside läbi viimise graafiku kõikides teistes asustatud punktides.

Sellistel juhtudel tuleb soovitada kinomehaanikule läbi viia kinoseansid graafikust väljalangenud asustatud punktides (käesoleval juhul «Edasi» kolhoosis) ainult tingimusel, et see ei aja nurja filmide demonstreerimise graafikut kõigis teistes asustatud punktides. Vastasel juhul ei maksa «Edasi» kolhoosis kinoseansi korraldada ja rändkino tuleb suunata «Punase Tähe» kolhoosi, kus graafiku kohaselt peab toimuma kinoseanss.

Kuid selleks, et vältida pikemat vaheaega «Edasi» kolhoosi elanikkonna kinoga teenindamises, peavad rajooni kultuuriosakond ja kinomehaanik leidma võimaluse seal kinoseansi korraldamiseks, rikkumata graafikut. Seda on võimalik teha, organiseerides päevase kinoseansi näiteks kell 17.00 või muul ajal, et rändkino oleks pärast seansi lõppu võimalik viivitamatult toimetada asustatud punkti, kus graafiku kohaselt peab toimuma kinoseanss. Kinoseansi läbiviimine väljaspool plaani peab olema vastavalt organiseeritud ja elanikkonnale tuleb õigeaegselt teatada selle korraldamise kuu-päev ja kellaeg.

Rajooni kultuuriosakonnad peavad tagama olemasolevate autode õiget kasutamist ja saavutama, et iga auto teenindaks kahte-kolme rändkino.

Tähtsaimaks tugipunktiks kolhooside juhtimisel sotsialistliku riigi poolt on masina-traktorijaamad, mis on saanud parteipoliitilise töö keskusteks kolhoosides.

See kohustab rajooni kultuuriosakondi looma igas masina-traktorijaamas baasi kultuurharidusliku töö organiseerimiseks ja läbiviimiseks kolhoosides. Rändkinode marsruudid tuleb valida sellise arvestusega, et oleks võimalik regulaarselt demonstreerida kinofilme iga masina-traktorijaama poolt teenindatava kolhoosi elanikkonnale. Filmide demonstreerimise graafikud ja rändkinode marsruudid tuleb koostada masina-traktorijaama tsoonide kaupa ja kooskõlastada need masina-traktorijaama juhtkonna ning parteiorganitega. Koos sellega on vaja parandada masina-traktorijaamade tööliste ja teenistujate kinoga teenindamist.

Masina-traktorijaamades, mida ei teeninda rahvamajad ja kolhoosiklubid ning külaraamatukogud, tuleb filmide demonstreerimiseks kõlbliku ruumi olemasolu korral organiseerida statsionaarsed kinoseadmed. Ülejäänud masina-traktorijaamades tuleb korraldada regulaarselt kinoseansse vähemalt neli korda kuus.

Suurt tähelepanu tuleb pühendada statsionaarsete maakino-seadmete võrgu laiendamisele ja nende töö õigele organiseerimisele.

Statsionaarse maakino-seadme organiseerimiseks asustatud punktis, masina-traktorijaamas või sovhoosis on vaja filmide demonstreerimiseks kõlblikku ruumi; sealjuures tuleb arvestada kinoseadmete töö rentaablust ja organiseerida need niisugustes koh-tades, kus elanikkonna arv on piisav statsionaarse kinoseadme koormamiseks vähemalt 6—12 päeva kuus.

On soovitatav organiseerida statsionaarsed kinoseadmed maal-sellise arvestusega, et üks kinomehaanik võiks teenindada kaht ja enam statsionaarset maakino-seadet. Kui mingisugust statsionaar-set maakino-seadet ei ole võimalik ühendada teisega ja samal ajal kehtestada tema jaoks sellist töörežiimi, mis koormaks teda tööga kogu kuu vältel, tuleb selle statsionaarse kinoseadme juurde kinnis-tada üksikuid asustatud punkte ja teha kinomehaanikule ülesan-deks plaani alusel korraldada neis regulaarselt filmide demonstree-rimist päevadel, mil statsionaarne maakino-seade on tööst vaba.

Filmide demonstreerimise graafik neis asustatud punktides tuleb teha elanikkonnale laialdaselt teatavaks.

Statsionaarse maakino-seadme eduka töö tingimuseks on täpne kinnipidamine töögraafikust ja demonstreeritavate filmide laialdane reklaam.

Olulist tähtsust omab metsavarumise ettevõtete töötajate tee-nindamise parandamine.

Igas metsavarumise ja metsaparvetamise ettevõtte asulas tuleb demonstreerida filme regulaarselt, vähemalt kolm-neli korda kuus. Kõikides klubides tuleb organiseerida statsionaarsed kinoseadmed ja panna nende juhtimine kohakaasluse alusel rahvamajade juha-tajatele.

NSV Liidu Kinofikatsiooni ja Filmilaenu-tuse Peavalitsuse ning UAKN kultuurmassilise osakonna poolt kinnitatud tüüplepingu tin-gimuste kohaselt on metsavarumise ja metsaparvetuse ettevõtete töö-liskomiteed kohustatud andma klubide ja punanurkade ruumid filmide demonstreerimiseks rajooni kultuuriosakondade käsutusse. Filmide demonstreerimise kalenderplaani määratakse iga kuu kind-laks rajooni kultuuriosakonna poolt koos töö-liskomiteega. Seejuu-res peavad töö-liskomiteed ette nägema klubide ja punanurkade töö-plaanides kaks laupäevast ning kaks pühapäevast päeva kuus fil-mide demonstreerimiseks. Kui ülejäänud laupäevadel ning puhke-ja pidupäevadel ei vii töö-liskomiteed klubis või punanurgas läbi massiüritusi, siis tuleb ruum anda kinofilmide demonstreerimiseks rajooni kultuuriosakonna käsutusse.

Rajooni kultuuriosakonnad on kohustatud peale plaaniliste kino-seansside korraldama vähemalt neli sihtotstarbelist kinoseanssi kuus populaarteaduslike ja kroonika-dokumentaalfilmidega vasta-valt metsavarumise tööstuse ettevõtete ametiühinguorganisatsioo-nide nõudmisele ja nende arvel.

Suurt tähtsust omab rajooni kinoteatri töö õige organiseerimine, mis peab olema eeskujuks kõikidele kinoseadmetele rajoonis.

Rajooni kinoteatrid asuvad tavaliselt rajoonikeskuste südames. Seepärast peab rajooni kultuuriosakond kujundama kinoteatri fassaadi nii, et see eralduks teda ümbritsevate teiste hoonete hulgast. Kinoteatri fassaadil tuleb üles panna hästikujundatud reklaamtahvlid. Kui tingimused seda lubavad, soovitatakse teha kinoteatrile valgusreklaam. Kinoteatri fassaad ja sissepääs kinoteatrisse peavad olema valgustatud. Kinoteatriga kokkupuutuv väljak tuleb pidada eeskujulikult korras, puhastada iga päev ja võimaluse korral haljastada.

Kinoteatri vestibüül peab olema samuti hästi valgustatud. Kinoteatri kassa juures peavad olema välja pandud plakatid kinoseansside alguse, piletihindade ja sisekorramääruste kohta. Vestibüüli tuleb kasutada filmide jooksvaks ja eelreklaamiks. Vestibüüli ja fuajees peavad olema üles pandud kunstiliselt kujundatud tahvlid ja stendid plakatite, fotode ja reklaami jaoks demonstreeritavatele ja edaspidi linastatavatele kinofilmidele.

Selleks et tagada kinoseadmete töö õiget juhtimist, peavad rajooni kultuuriosakonna juhatajad, nende asetäitjad ja inspektorid süstemaatiliselt kontrollima statsionaarsete kinoseadmete ja rändkinode tööd, osutades neile praktilist abi.

Abi osutamiseks võib organiseerida kontrollkinoseansse, mille eesmärgiks on näidata, kuidas kinoseanssi õigesti läbi viia. Kontrollseansi viib kontrollija läbi koos kinomehaanikuga. Novosibirski, Astrahani ja paljudes teistes oblastites vormistavad kultuuriosakonnad kontrollseansi läbiviimise tulemused aktiga.

Rajooni kultuuriosakondade juhatajad ja nende asetäitjad peavad tingimata külastama kõiki külanõukogusid rändkinode marsruutidel ja kohapeal kokku leppima kolhooside juhatustega ning külanõukogude täitevkomiteedega abinõude suhtes, mida on vaja ette võtta filmide demonstreerimiseks eraldatud ruumide korrastamiseks, mööbli ja küttega varustamiseks, samuti transpordi häireteta eraldamiseks rändkinodele ja ööbimisruumide andmiseks kinomehaanikule ning motoristile. Transport tuleb anda sellise arvestusega, et kinomehaanik saaks sõita välja järgmisse asustatud punkti hiljemalt kella 9—10 paiku hommikul.

Rajooni kultuuriosakonnad peavad osutama rändkinode kinomehaanikutele igakülgset abi ühiskondliku aktiivi — kinoorganisatorite kaasatõmbamiseks elanikkonna kinoga teenindamise tööle.

Võitluses ekspluatatsiooniplaani täitmise ja ületamise eest omab suurt tähtsust rajooni kinovõrgu töö õigesti korraldatud operatiivne kontroll ja arvestus. Selleks et kiiresti avastada puudused kinoseadmete töös ja võtta tarvitusele õigeaegsed abinõud nende kõrvaldamiseks, peavad rajooni kultuuriosakonnad iga päev olema teadlikud iga kinoseadme tööst. Selleks peavad rändkinode kinomehaanikud (võimalust mööda iga päev) teatama rajooni kultuuriosakonnale telefoni teel eelmise päeva töötulemustest ja antud

päeva plaanist. Nende rahvamajade ja külaraamatukogude juhatajad, kus statsionaarsed maakinoseadmed paiknevad, teatavad sellest rajooni kultuuriosakonnale pärast iga filmi demonstreerimist.

On soovitatav, et rajooni kultuuriosakonnad alati peaksid arvestust selle üle, missuguseid asustatud punkte iga kuu kinoga teenindati.

Toome näitliku vormi:

Jrk. nr.	Külanõukogu nimetus	Asustatud punkti nimetus	Jaanuar		Veebruar jne.	
			Ekraanipäevade arv	Teenindatud külast. arv	Ekraanipäevade arv	Teenindatud külast. arv

Arvestuse andmete põhjal tuleb teha parandused rändkinode igakuustes marsruutides, kusjuures tuleb silmas pidada, et rajoonis ei leiduks kinoga teenindamata asustatud punkte.

Suurt tähtsust omab rajooni kultuuriosakonna edukas töös tihe ametialane side kohalike partei ja nõukogude organisatsioonidega.

Rajooni kultuuriosakonnad peavad süstemaatiliselt informeerima NLKP rajoonikomiteed ja rajooni täitevkomiteed kinovõrgu tööst ja rajooni elanikkonna kinoga teenindamise seisukorrast ning taotlema, et NLKP rajoonikomitee ja rajooni täitevkomitee vaataksid perioodiliselt läbi oma istungitel rajooni elanikkonna kinoga teenindamise ja kinovõrgu arendamise ning eksploatatsiooniplaani täitmise küsimused, esitades oma ettepanekud vajalikkude abinõude kohta kinotöö parandamiseks. Kinovõrgu töö organiseerimiseks rajoonis omab olulist tähtsust rajooni kultuuriosakonna tööplaani, asustatud punktides filmide demonstreerimise graafiku, rändkinode marsruutide, filmide temaatilise linastamise ja kinofestivalide läbi viimise plaani ning samuti põllumajanduslike tööde, revolutsiooniliste pühade, ajalooliste tähtpäevade jt. ajal elanikkonna kinoga teenindamise plaanide kinnitamine NLKP rajoonikomitee ja rajooni täitevkomitee poolt.

Erilist tähelepanu tuleb osutada kinoetenduspunktide ruumide ettevalmistamisele talveks. Igal aastal (hiljemalt juunis-juulis) töötab rajooni kultuuriosakond välja ja esitab rajooni täitevkomiteele kinnitamiseks organisatsiooniliste ürituste plaani, mis näeb ette iga ruumi remontimise tähtaja, kusjuures remonttööd tuleb lõpetada hiljemalt 1. oktoobriks.

Rajooni kultuuriosakonnal tuleb kontrollida rajooni täitevkomitee otsuse täitmist kinoetenduspunktide talveks ettevalmistamise kohta iga organisatsiooni poolt.

Tihe kontakt ja õiged vastastikused suhted tuleb luua rajooni organisatsioonidega.

ÜLKNU rajoonikomitee ja rajooni haridusosakond võivad osutada tõsist abi laste ja kooliõpilaste kinoga teenindamise organiseerimisel ning läbiviimisel. ÜLKNU rajoonikomitee võib osutada kaasabi kinoaktiivi loomisel, eraldades kinoorganisaatoreid rändkinode poolt marsruutide alusel teenindatavates asustatud punktides.

Masina-traktorijaamad võivad koos rajooni kultuuriosakonnaga välja töötada ja ellu viia abinõud agro-zootehniliste filmide laialdaseks näitamiseks kolhoosnikutele.

Rajooni rahandusosakond on kohustatud osutama abi rajooni kultuuriosakonnale finantskontrolli teostamisel rajooni kinoseadmete töö üle ja iga kuu läbi viima rajooni rahandusala ja külanõukogude töötajatega kontrolli pileтите müügi üle igas kinoseadmes.

Rajooni kultuuriosakonnad peavad allutama kõikide kinoseadmete töö avalikkuse rangele kontrollile. Seoses sellega tuleb kohalike organisatsioonidega kokku leppida rändkinode kinomehaanikute, rahvamajade ja külaraamatukogude juhatajate ettekannete regulaarseks ärakuulamiseks küla töörahva saadikute nõukogude istungjärgudel ja külastajate konverentsidel nende töö parandamise kohta elanikkonna kinoga teenindamise alal.

Kõigil statsionaarsetel kinoseadmetel ja rändkinodel peab olema kultuurivalitsustes registreeritud raamat (vihik) külastajate avalduste ja ettepanekute jaoks. Külastajatele tuleb sellest teatada, pannes välja vastavad teadaanded piletikassade juurde, rändkinodes aga filmide demonstreerimise kohtadesse.

Rajooni kultuuriosakondade juhatajad ja nende asetäitjad on kohustatud isiklikult kontrollima avalduste ja ettepanekute raamatut kinomehaaniku tagasisaabumisel marsruudilt, statsionaarsetes kinoseadmetes aga vähemalt üks kord kuus; võtma raamatusse kantud avalduste ja ettepanekute põhjal tarvitusele vastavad abinõud ning teatama tagajärgedest avalduste esitajatele kolme päeva jooksul.

Rajooni kultuuriosakonna kõik abinõud riikliku plaani täitmiseks elanikkonna kinoga teenindamise alal tuleb ühendada süstemaatilise tööga ränd- ja statsionaarsete kinoseadmete kinomehaanikute ja motoristide kaadri kasvatamise alal nende poliitiliste ja tehniliste teadmiste taseme tõstmiseks.

Rajooni kultuuriosakonnas tuleb iga kuu läbi viia kinomehaanikute juhendavad nõupidamised rahvamajade ja külaraamatukogude juhatajate osavõtul, kus tuleb läbi arutada iga kinoseadme töötulemused möödunud perioodi jooksul, selgitada põhjused, mis segavad tööd, ja kavandada abinõud nende kõrvaldamiseks. Niisugustel nõupidamistel tutvuvad kinomehaanikud parimate kinoteatrite ja kinomehaanikute töökogemustega, kinotehnika viimaste saavutustega ja arutavad üksikuid fakte kinomehaanikute töös, mis kutsusid esile kinoseadme seisaku või filmi rikkumise.

Aktiivsele osavõtule nõupidamiste tööst on vaja kaasa tõmmata rajooni töörava saadikute nõukogu täitevkomitee, NLKP rajoonikomitee, ÜLKNÜ rajoonikomitee ja rajooni haridusosakond.

Kinoremondipunktide meistreid tuleb laialdaselt rakendada tehnilise õppuse läbiviimiseks kinomehaanikute ja motoristidega.

Erilist tähelepanu tuleb osutada kinomehaanikute ja motoristide osavõtule kultuurhariduslike töötajate rajooniseminaridest.

Kinomehaanikute ja motoristide igakuuliste nõupidamiste kokkukutsumist ja kultuurhariduslike töötajate rajooniseminaride läbiviimist tuleb korraldada tööpäevadel või planeerida päevadele, mil rändkinode kinomehaanikud ja motoristid saavad tagasi marsruudilt. Selleks tuleb ränd- ja statsionaarsete maakinoseadmete tööplaanis eraldada kaks päeva.

TEINE PEATÜKK

RAJOOINI KULTUURIOSAKONNA KINOVÕRGU ARENDAmise JA EKSPLUATATSIOONI PLAAN

Meie rahvamajanduslikud plaanid hõlmavad kõigi riiklike ettevõtete ja organisatsioonide tootmistegevust, sealhulgas ka sellist kultuuri- ja majandusharu nagu kinematograafia.

Kinofikatsiooni osas arvestab rahvamajanduse plaan kinovõrgu arendamist ja eksploatatsiooni, kapitaalkulutusi, tööd ja töötasu, kaadrivajadust.

Nõukogude kinematograafias planeeritakse kõik tööloigud ja -harud vahetult kuni sellise väikese majandusliku üksuseni, nagu seda on maarändkino.

Erilist tähtsust omab töö planeerimine elanikkonna kinoga teenindamise alal rajooni kultuuriosakonnas.

Rajooni kultuuriosakond esitab rajooni täitevkomiteele ja ühtlasi üheaegselt plaaniosakonnale kultuurivalitsuse poolt kindlaksmääratud tähtaegadel rajooni riikliku kinovõrgu arendamise perspektiivsed, aasta- ja kvartaliplaanid, samuti kapitalimahutuste, kapitaalremondi ja tööjõu plaanid.

Kinovõrgu eksploatatsiooni- ja finantsplaani projektid esitab rajooni kultuuriosakond rajooni täitevkomiteele ja üheaegselt rajooni rahandusosakonnale.

Lahkarvamuste puhul, mis tekkisid rajooni kultuuriosakonna juhatajal plaanide projektide suhtes rajooni plaaniosakonnaga või rajooni rahandusosakonnaga, teatab ta sellest kirjalikult rajooni täitevkomiteele ja rajooni plaaniosakonnale või rajooni täitevkomiteele ja rajooni rahandusosakonnale enne plaanide läbivaatamist rajooni täitevkomitee poolt.

Rajooni kultuuriosakond suunab vastuvõetud kinovõrgu arendamise ja eksploatatsiooni, kapitalimahutuste ja kapitaalremondi plaanide projektid, tööjõu plaani ja samuti finantsplaani projekti pärast nende vastuvõtmist rajooni täitevkomitee poolt koos seletuskirjaga autonoomse vabariigi kultuuriministeeriumi kultuurivalitsusele, liiduvabariikides aga, kus puudub oblastiline jaotus, liiduvabariigi kultuuriministeeriumile.

Pärast nende plaanide kinnitamist kõrgemalseisvate organite

poolt annab rajooni kultuuriosakond nad üle kinoteatrite direktoritele, rajooni kultuurimajade direktoritele, rahvamajade ja küla-raamatukogude juhatajatele, statsionaarsete ja rändkinode kinomehaanikutele.

Elanikkonna kinoga teenindamise ja kinost laekuva tulu kinnitatud plaanid külanõukogude lõikes suunab rajooni kultuuriosakond vastavatele külanõukogude täitevkomiteedele, kolhooside juhatustele, masina-traktorijaamade ning sovhooside ja koolide direktoritele teadmiseks ning juhendumiseks, samuti preemiade arvestuse õigsuse kontrollimiseks, mis makstakse neile kaasabi osutamise eest elanikkonna kinoga teenindamise plaani ületamisele.

Rajooni kultuuriosakonna poolt rajooni kinoseadmetele kindlaksmääratud plaanide ja eksploatatsioonikulude eelarvete summad peavad vastama täpselt riiklikule plaanile, mis on kinnitatud oblasti (krai) täitevkomitee või vabariigi Ministrite Nõukogu poolt. (Eesti NSV-s — ENSV Kultuuriministeriumi poolt. *Tõlk.*)

§ 1. Kinovõrgu arendamise planeerimine

Kinoseadmete klassifikatsioonil on suur praktiline tähtsus kinofikatsiooniorganite töös. Ta võimaldab õigesti planeerida kinovõrgu arendamist ja eksploatatsiooni, teostada kontrolli plaani täitmise üle, koostada avaldusi vajalikele tagavaraosadele ja kinomaterjalidele, töötada välja kinoseadmete filmidega varustamise plaanid jne.

Nõukogude Liidu kinovõrgud liigitatakse vastavalt tema ametkondlikule kuuluvusele kinoseadmeteks, mis kuuluvad kinofikatsiooniorganitele (riiklik kinovõrk), ametiühingute organisatsioonidele (ametiühingu kinovõrk), mõnedele ministeeriumidele ja samuti organisatsioonidele, kellel on lubatud filmide demonstreerimine (ametkondlik kinovõrk).

Riiklik kinovõrk liigitatakse oblasti- ja rajoonialluvusega kinovõrguks. (Eesti NSV-s vabariikliku ja rajoonialluvusega. *Tõlk.*)

Oblastialluvusega kinovõrku kuuluvad kinoteatrid ja rändkinod, mis on vahetult allutatud autonoomsete vabariikide kultuuriministeeriumidele ning linnade, oblastite ja kraide kultuurivalitsustele.

Rajoonialluvusega kinovõrku kuuluvad iga liiki kinoseadmed, mis asuvad rajooni kultuuriosakondade valduses.

Kehtiv kinoseadmete klassifikatsioon liigitab kinovõrgu laifilmi-kinovõrguks, mis on varustatud aparatuuriga töötamiseks 35 mm filmidega, ja kitsasfilmi-kinovõrguks, kus demonstreeritakse 16 mm filme.

Vastavalt eksploatatsioonitingimustele liigitatakse kinoseadmed samuti statsionaarseteks ja rändkinoseadmeteks. Kinoseadet loetakse statsionaarseks juhul, kui aparatuur on paigaldatud alaliselt selleks eraldatud ruumi.

Reas rajoonides teenindavad statsionaarsed maakinoseadmed, mis ei tööta kõigil päevadel kuus, vabadel päevadel lähimaid asustatud punkte. Sellised kinoseadmed, mida kohapeal nimetatakse poolstatsionaarseteks, kuuluvad statsionaarsete kinoseadmete hulka.

Kinoseadet nimetatakse rändkinoks, kui selle aparatuuri kasutatakse väljasõiduks kinoseansside korraldamiseks mitmesugustes asustatud punktides või ühe asustatud punkti erinevates ruumides.

Peale selle liigitatakse kinoseadmed, olenevalt nende asukohast, linna- ja maakinoseadmeteks.

Kõik statsionaarsed kinoseadmed ja rändkinod, mis asuvad linnades ja töölisasulates, kuuluvad linnakinoseadmete hulka.

Maakinoseadmete hulka kuuluvad kõik statsionaarsed ja rändkinoseadmed, mis asuvad maakohtades.

Küsimuse otsustamiseks ühe ehk teise kinoseadme kuuluvusest linna või maa kinoseadmete hulka juhendatakse olemasolevatest ametlikest teadmikest NSV Liidu administratiiv-territoriaalse jaotuse kohta.

Riiklik linnakinovõrk liigitatakse alljärgnevateks kinoseadmete liikideks:

alalised kinoteatrid, mis asuvad spetsiaalselt ehitatud või kohaldatud ruumides, alalise ja täie töörežiimiga, s. o 30 päeva kuus;

kinoseadmed piiratud tööpäevade arvuga, mis asuvad klubide ja teiste organisatsioonide ja ametkondade ruumides ning töötavad kindla arvu tööpäevi kokkuleppe alusel klubi, teiste organisatsioonide, ametkondade ja kultuuriorganite vahel;

suvekinoteatrid ja kinoplatsid, mis eraldatakse kinoseadmete eriliigina töö hooajalise iseloomu tõttu;

sanatooriumide ja puhkekodude kinoseadmed, mis töötavad sõlmitud lepingute alusel sanatooriumide ja puhkekodude poolt haigete ja puhkajate teenindamiseks eraldatud ruumides;

koolide statsionaarsed kinoseadmed, mis asuvad haridusministeeriumi ja tööjõureservide koolides õpilaste teenindamiseks kunstiliste, kroonika-dokumentaali- ja populaarteaduslike filmidega piletimüügi alusel;

rändkinod linnades ja töölisasulates, mis korraldavad elanikkonna kinoga teenindamist äärelinnades, tööliste ja teenistujate teenindamist ettevõtete punanurkades, tööliste ja üliõpilaste ühiselamutes jne.

Riiklik maakinovõrk liigitatakse alljärgnevateks kinoseadmete liikideks:

kinoteatrid maarajoonikeskustes (statsionaarsed kinoseadmed), mis on majutatud nii oma kui ka üüritud ruumides (rajooni kultuurimajades), olenemata nende töörežiimist; kui rajoonikeskus asub administratiivse jaotuse kohaselt linnas või töö-

liskasulas, siis kuulub kinoteater linnakinoseadmete rühma, sõltumata elanike arvust rajoonikeskuses;

kinoteatrid kolhoosides, sovhoosides, masina-traktorijaamades;

kinoseadmed sanatooriumides ja puhkekodudes;

rändkinod.

Käesoleval ajal on maakinovõrgus kaks põhilist kinoseadmete liiki: ränd- ja statsionaarsed kinoseadmed.

Rändkinoseadmete organiseerimine oli tingitud vajadusest hõlmata Nõukogude Liidu maaelanikkond kinoga teenindamisega ajal, kui maa asustatud punktid ei olnud küllaldaselt elektrifitseeritud, kinoaparatuuri tootmine aga oli piiratud.

Tänu rändkinole õnnestus kinol tungida meie kodumaa kõige kaugematesse nurkadesse, organiseerida filmide näitamist Kaug-Põhja põdrakasvatajate peatuskohtades, Kaukaasia ja Pamiiri kõrgmäestiku rajoonides, Sahalini ja Kuriili saarte elanikele, metsatöölisele metsa ülestöötamise kohtades, kaluritele kalapüügirajoonides, kolhoosnikutele põllundusbrigadides.

Kuid rändkino ei saa enam rahuldada maaelanikkonna kasvavaid kultuurilisi vajadusi. Ta on seotud marsruudiga, mis näeb ette mitme asustatud punkti teenindamist, ja see piirab tema võimalusi filmide demonstreerimiseks eraldi igas asustatud punktis.

Nii näiteks saab rändkino, mis on kinnistatud mitmele asustatud punktile, teenindada puhke- ja pühapäevadel ühe-kahe punkti elanikke. Rändkino ülejäänud marsruuti kuuluvate asustatud punktide elanikud võivad vaadata filme ainult tööpäeviti.

Erinevalt rändkinost koostab statsionaarne kinoseade oma töö kalenderplaani ja režiimi täielikus kooskõlas selle asustatud punkti elanike kultuuriliste vajadustega, kus ta asub. Samuti paraneb statsionaarse kinoseadme puhul filmide demonstreerimise ja elanikkonna kinoga teenindamise kvaliteet.

Seepärast on statsionaarne kinoseade põhiliseks kinoseadmete liigiks, mis peab maal igati arenema. Kultuuriorganite ülesandeks on saavutada statsionaarsete kinoseadmete organiseerimine igas kolhoosis ja sovhoosis.

Erilist tähelepanu peavad kultuuriorganid pühendama masina-traktorijaamade kinoga teenindamisele. On vaja, et kõikides masina-traktorijaamades, mis asuvad enam kui kahe-kolme kilomeetri kaugusel lähimast kinoseadmest, oleksid organiseeritud oma statsionaarsed kinoseadmed.

Statsionaarsete kinoseadmete võrgu laiendamise ülesande edukas lahendamine masina-traktorijaamades, kolhoosides ja sovhoosides sõltub peamiselt filmide demonstreerimiseks kõlblike ruumide olemasolust.

Statsionaarsed kinoseadmed tuleb maal organiseerida peamiselt kohapeal olemasolevates ja ehitatavates kultuurhariduslike asutuste ruumides (kultuurimajad, rahvamajad, külaraamatukogud). Ruu-

mide ehitamine ainult statsionaarse kinoseadme jaoks on võimalik vaid üksikutes suurearvulise elanikkonnaga asustatud punktides, mis tagab kinoseadme täieliku koormuse.

Rajooni kultuuriosakonnad peavad saavutama seda, et kolhoosid, sovhoosid ja masina-traktorijaamad, kus on tarvis organiseerida statsionaarsed kinoseadmed, eraldaksid sel eesmärgil kõlblikud ruumid või otsustaksid küsimuse nende ehitamisest. Kõigis rajoonis ehitatavates või ehitamisele tulevates kultuurimajades, rahvamajades ja klubides tuleb ette näha kinoaparaadiruumid.

Statsionaarseid kinoseadmeid organiseeritakse asustatud punktides, kus elanikkonna hulk on küllaldane statsionaarse kinoseadme koormamiseks 6—12 päeva kuus (umbes 500—600 inimest).

Statsionaarsed kinoseadmed tuleb maal organiseerida «rühmadena», umbes 3—7 kilomeetri kaugusel üksteisest. See annab võimaluse teenindada ühe kinomehaaniku poolt kaht statsionaarset kinoseadet, kumbagi kaheteistpäevase režiimiga, kolme kinoseadet, igaüht kaheksapäevase režiimiga, või nelja kinoseadet, igaüht kuuepäevase režiimiga kuus.

Selle tulemusena saavutatakse eksploatatsioonikulude kokkuhoid; kinoseadmete organiseerimine rühmade kaupa tõstab samuti kinomehaanikute materiaalselt huvitatust, sest selle ürituse läbiviimisel suureneb nende palk.

Pärast seda, kui on kindlaks tehtud, kas on võimalik organiseerida statsionaarseid kinoseadmeid ja kasutada kohalikke elektrijaamu kinoseadmete varustamiseks elektrienergiaga, töötab rajooni kultuuriosakond välja kinovõrgu arendamise operatiivse plaani ja esitab selle kinnitamiseks rajooni täitevkomiteele.

Plaanis peab olema märgitud: missugustes asustatud punktides on vaja organiseerida statsionaarsed kinoseadmed, missugused konkreetset abinõud tuleb läbi viia statsionaarsete kinoseadmete organiseerimiseks, vastavate ruumide kohandamiseks ja kordaseadmiseks (kinoaparaadiruumi ehitus, akende, uste, katuse, põrandate remont, värvimine, mööbli valmistamine jne.), selleks vajalikud materjalid, rahalised vahendid, kulude katmise allikad ja tööde teostamise tähtajad. Erilist tähelepanu tuleb pöörata ruumide hoolikale sisustamisele, vastavalt tuletõrje nõuetele.

Plaanil väljatöötamisel tuleb osutada tähelepanu rajoonikeskuse elanikkonna kinoga teenindamise parandamise küsimustele. Kui seal ei ole kinoteatrit ja kinoseansside organiseerimine toimub rajooni kultuurimajas, elanike arv rajoonikeskuses aga lubab koorjata kinoteatrit normaalselt kuu jooksul, võib rajooni kultuuriosakond teha ettepaneku NLKP rajoonikomiteele ja rajooni täitevkomiteele alalise kinoteatri loomise kohta mõne olemasoleva ruumi kohandamise või uue ehitamise arvel.

Suurtes asustatud punktides asuvates rajoonikeskustes, kus olemasolev kinoteater ei suuda rahuldada elanikkonna vajadusi, tuleb üles tõsta küsimus ruumi eraldamisest kinoteatriks kohandamiseks või uue kinoteatri ehitamisest.

Kinovõrgu arendamise plaani koostamisel tuleb üksikasjaliselt läbi vaadata iga sellise asustatud punkti kinoga teenindamise küsimus, kus planeeritaval ajavahemikul ei ole veel statsionaarset kino-seadet.

Filmide regulaarseks demonstreerimiseks neis asustatud punktides tuleb ette näha vastav hulk rändkinosid, millede arv määratakse kindlaks nende rändkinode poolt teenindatavate asustatud punktide arvuga, territoriaalse paiknevusega ja kinofilmide demonstreerimise kehtestatud graafikuga.

Näiteks rajoonis on 60 asustatud punkti, mida tuleb teenindada rändkinodega. Graafiku kohaselt planeeritakse kümnes suures asustatud punktis demonstreerida filme igaühes kaheksa korda kuus; 35 asustatud punktis hakkavad kinoseansid toimuma neli korda kuus ja ülejäänutes — kaks korda kuus. Niisiis peavad rändkinod andma iga kuu 250 ekraanipäeva (ekraanipäev = kinoseadme tööpäev).

Asustatud punktide territoriaalne paiknevus antud rajoonis ja sidetingimused nende vahel võimaldavad määrata kindlaks igale rändkinole 25 tööpäeva kuus.

Järelikult on rajooni 60 asustatud punkti korrapäraseks teenindamiseks graafiku kohaselt vaja $250 : 25 = 10$ rändkino.

Rändkinode ja statsionaarsete kinoseadmete vajaliku hulga kindlaksmääramisel tuleb tingimata arvesse võtta rajoonis asuvate tööstusettevõtete ja hooajatöölise (turba ülestöötamine, metsavarumine, metsaparvetus) korrapärast kinoga teenindamist.

Ametiühingu ja ametkondliku kinovõrgu arendamise plaan peab olema kooskõlastatud riikliku kinovõrgu arendamise plaaniga.

Plaani koostamisel tuleb ühtlasi otsustada, missugust kinoaparatuuri hakatakse paigaldama uutes, organiseeritavates kinoseadmetes.

Ei ole soovitav kasutada erinevat tüüpi kinoaparatuuri rajooni piirides, sest see raskendab nende ekspluateerimist, filmidega varustamist ringmarsruudi alusel ja võib rikkuda rajooni elanikkonna kinoga teenindamist.

Kui näiteks antud rajooni kolhoosikinoteatrites kasutatakse kitsasfilmiaparatuuri, siis ei tohi lubada uutes, organiseeritavates kinoseadmetes laifilmi-kinoaparaatide ülesseadmist.

Kinovõrgu arendamise plaani koostamisel tuleb arvesse võtta kogu rajoonis olemasolev kinoaparatuur ja kõik kinoseadmed.

Kui kinoseade teatud põhjustel katkestas töö ja teda ei ole võimalik anda ekspluatatsioonile (loodusõnnetus, täielik amortisatsioon või rändkinoaparatuuri riknemine jne.), tuleb koostada mahakandmise akt ja pärast selle kinnitamist kultuurivalitsuse poolt võtta kinoseade arvelt maha.

Rajooni kultuuriosakonna poolt kavandatavad abinõud peavad olema kajastatud kinovõrgu arendamise aastaplaanis (vt. vorm lk. 28).

Kinovõrgu arendamise plaani vormi täitmisel tuleb rangelt kinni pidada kehtestatud ühtsest kinoseadmete klassifikatsioonist.

Keskmiselt tegutsevate kinoseadmete hulga arvestust (lahtrid 10—13) tuleb teostada iga kinoseadme liigi kohta eraldi.

Keskmiselt tegutsevate kinoseadmete hulga väljaarvestamiseks tuleb liita nende töökuude arv aastas ja saadud summa jagada 12-ga. Sellisel viisil tehakse kindlaks aasta alguseks üleminevate, uute, eksploatatsiooni antavate ja eksploatatsioonist kõrvaldatavate ning ühest kinoseadme liigist teise üleviidavate keskmiselt tegutsevate kinoseadmete hulk.

Nii näiteks on rajooni kultuuriosakonna kinovõrgu arendamise plaanis ette nähtud:

1. Loodetav kinoseadmete olemasolu planeeritava perioodi alguseks (lahter 5):

statsionaarseid maakinoseadmeid — 4,

autorändkinosid — 1,

hoburändkinosid — 5.

2. Nelja statsionaarse maakinoseadme eksploatatsiooni andmine planeeritaval aastal (lahter 6), neist kaks aprillis ja kaks juulis.

3. Kolme hoburändkino üleviimine autorändkinodeks. See üritus on ette nähtud läbi viia maikuu.

Statsionaarsete maakinoseadmete osas tuleb keskmiselt tegutsevate «muutuseta üleminevate» (lahter 10) kinoseadmete hulga arvestusse lülitada 5. lahtris näidatud neli statsionaarset kinoseadet.

Planeeritaval aastal antakse eksploatatsiooni (lahter 11):

aprillikuu kaks statsionaarset maakinoseadet, mis hakkavad töötama planeeritaval aastal kumbki kaheksa kuud, s. t. kokku 16 kuud;

juulikuus kaks statsionaarset maakinoseadet, mis hakkavad töötama igaüks 6 kuud, s. t. üldse 12 kuud. Seega hakkavad uued statsionaarsed maakinoseadmed töötama planeeritaval aastal 28 kuud.

Uute keskmiselt tegutsevate statsionaarsete maakinoseadmete hulk võrdub:

$$28 : 12 = 2,33.$$

Üldse moodustab keskmiselt tegutsevate statsionaarsete maakinoseadmete hulk planeeritaval aastal (lahter 14):

$$4 + 2,33 = 6,33.$$

Autorändkinode juures tuleb keskmiselt tegutsevate kinoseadmete hulga arvestusse võtta sisse üks autorändkino, mis läheb üle planeeritava perioodi algusele (lahter 10), ja 8. lahtris ettenähtud kolm hoburändkino, mis viiakse üle autorändkinodeks. Kuna see üleviimine on ette nähtud teostada maikuu, hakkavad autorändkinod planeeritaval aastal töötama vaid seitse kuud, üldse aga

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2. Statsionaarsed kinoseadmed kolhoosides ja muud kinoseadmed													
3. Rändkinod . . .													
Kokku maakinoseadmeid													
Üldse kinoseadmeid .													

Rajooni kultuuriosakonna juhataja

7 kuud $\times$ 3 autorändkino = 21 kuud, mis moodustab $21:12 = 1,75$ kinoseadmete keskmiselt tegutsevast hulgast. Seda näitajat tuleb kajastada 13. lahtris.

Niisiis moodustab autorändkinode keskmiselt tegutsev hulk planeeritaval aastal:

$$1 + 1,75 = 2,75.$$

Hoburändkinode osas peavad 10. lahtris olema näidatud aasta alguseks üleminevad viis hoburändkino. Seoses kolme hoburändkino üleviimisega maikuu autorändkinodeks peab lahtris 12 olema kajastatud nende rändkinode eksploatatsioonist väljalülitamine planeeritaval aastal seitsme kuu kestel, mis moodustab 1,75 keskmiselt tegutsevate kinoseadmete hulgast (arvestust vt. ülal).

Niisiis moodustab hoburändkinode keskmiselt tegutsev hulk planeeritaval aastal:

$$5 - 1,75 = 3,25.$$

Kinovõrgu arendamise plaanile tuleb juurde lisada rajooni kinoteatrite nimestik, sealhulgas statsionaarsete maakinoseadmete nimestik, planeeritavale aastale eelnenud 1. juuli seisuga (vt. vorm lk. 30).

§ 2. Kinoseadme eksploatatsiooni planeerimine

Iga statsionaarse ja rändkinoseadme põhiliseks ülesandeks on teenindada nii linnas kui ka maal võimalikult suuremat hulka vaatajaid. Vastavalt sellele kehtestatakse kinoseadme töörežiim — tööpäevade arv kuus, kvartalis ja aastas, kinoseansside arv ühel tööpäeval ja vaatesaali keskmine mahutavus, s. t. koormuse keskmine protsent.

V o r m

..... rajooni kultuuriosakonna kinoteatrite

N I M E K I R I

seisuga 1. juulil 195..... a.

Kinoteatri nimetus	Asukoht	Saali mahutavus	Režiimilised töönäitajad vastavalt 195..... a. plaanile		
			Tööpäevade arv kuus	Seansside keskmine arv päevas	Koormuse %

Rajooni kultuuriosakonna juhataja

Mida parem on kinoseadme töörežiim, seda suuremat hulka vaatajaid ta teenindab ja seda paremad on tema töö materiaalsed tulemused.

Kinoseadme töörežiimi määravad järgmised tegurid:

1. Elanike arv asustatud punktis, mida kinoseade teenindab. Andmed elanikkonna arvust on lähteandmeteks kinoseadme poolt teenindamisele kuuluva vaatajate hulga kindlaksmääramisel.

2. Kinoseadme kohtade arv.

Need andmed määravad kindlaks kinoseadme läbilaskevõime ja on lahutamatult seotud asustatud punkti elanike arvuga.

3. Kinokülastuste keskmine hulk ühe elaniku poolt aastas.

See on kinofikatsiooni kõige üldistavam näitaja. Selle suurus kajastab kinovõrgu töö kvaliteedi ja elanikkonna kinoga teenindamise taset.

Andmed kinokülastuste hulga kohta ühe elaniku poolt aastas saadakse vastava asustatud punkti kinoseadme või kinoseadmete poolt teenindatud kinokülastajate arvu jagamisel asustatud punkti elanike üldarvuga.

Näited: 1. Kinoteater teenindas 3 tuhande elanikuga asustatud punktis aasta jooksul 36 tuhat külastajat. Keskmine kinokülastuste arv ühe elaniku kohta aastas moodustab

$$\frac{36000}{3000} = 12.$$

2. 50 tuhande elanikuga linnas asub 500 istekohaga kinoteater, mis teenindas aasta jooksul 520 tuhat külastajat, ja 600 istekohaga kinoseade ametiühingu klubis, mis teenindas 200 tuhat külastajat; kokku teenindasid kinoseadmed aasta jooksul 720 tuhat külastajat, mis annab keskmiselt 14,4 külastust ühe elaniku kohta aastas.

Kui puuduvad andmed kinokülastuste hulga kohta keskmiselt ühe elaniku kohta aastas, võib antud asustatud punktis kasutada andmeid keskmisest külastatavusest lähedal asuvatest, majanduslike tingimuste poolest võrdselt asustatud punktidest.

Kinoseadme töörežiimi määravate andmete olemasolu võimaldab õigesti organiseerida selle tööd ja koostada reaalse eksploatatsiooniplaani.

Nii näiteks on vaja kindlaks määrata töörežiim 300 istekohaga kinoteatrile, mis on ehitatud 20 tuhande elanikuga töölisasulasse. Andmeid selle töölisasula elanike teenindamise kohta varem tegutsenud 100 istekohaga kinoseadme poolt ei saa kasutada, sest see kohandatud ruumis paiknenud kinoseade ei rahuldanud elanikkonna kultuurilisi vajadusi.

Terves reas oblasti töölisasulates oli möödunud aasta töötulemuste põhjal keskmiselt 15 külastust ühe elaniku kohta aastas.

Arvestades seda, et kõne all olev kinoteater peab samuti nagu oblasti linnades ja töölisasulates töötavad kinoteatrid töötama

aastas keskmise koormusega vähemalt 80%, tuleb töölisasula elanikkonna normaalseks kinoga teenindamiseks organiseerida aasta jooksul kinoteatris

$$\frac{20\,000 \text{ inimest} \times 15 \text{ külastust} \times 100\%}{300 \text{ kohta} \times 80\%} = 1250 \text{ kinoseanssi,}$$

ning päevas, kui kinoteater töötab puhkepäevadeta, $1250 : 365 = 3,5$ kinoseanssi (ümardatult). Järelikult peab kinoteater tööpäevadel andma kolm seanssi, uute filmide linastamise esimestel päevadel, puhke- ja pidupäevadel ning nende päevade eel aga neli-viis kinoseanssi.

Kinofikatsiooniorganid peavad arvestama rea tingimustega, mis mõjutavad kinovõrgu töörežiimi. Suurt mõju kinoseadmete töörežiimile avaldab rajooni majandus. Kinoseadmete töö arenenud majandusega tööstus- ja maarajoonides paistab silma kõrgete näitajate poolest.

Mida kõrgem on kinoteatri töökultuur ja reklaami kvaliteet, seda suurem on kino külastatavus.

Hea kunstilise filmi demonstreerimisel suureneb kino külastatavus märgatavalt.

Sügisel ja talvel on kino külastatavus tavaliselt suurem kui suvel. Pühapäevadel, puhke- ja pidupäevadel külastatakse kinoteatrit rohkem kui tööpäevadel. Öhtuste kinoseansside külastatavus on kõikjal alati suurem kui päevaste kinoseansside külastatavus.

Sellest lähtudes peavad rajooni kultuuriosakonnad ja kinoteatrite direktorid ilmutama suurt paindlikkust kinoteatrite töörežiimi reguleerimisel: suurendada puhke- ja pidupäevadel kinoseansside arvu, et rahuldada maksimaalselt elanikkonna vajadusi filmide vaatamisel; andma suure ideelis-poliitilise tähtsusega filmide linastamise puhul täiendavaid kinoseansse.

Rida kinoteatreid korraldab suure eduga öiseid kinoseansse, mis algavad pärast kella 11 öhtul. Need kinoseansid toimuvad kas laupäeviti või pühapäeviti, samuti pidupäevadel ja neile eelnevatel päevadel. Täiendavate kinoseansside organiseerimisest tuleb elanikkonna laiu hulki õigeaegselt informeerida.

Rajooni kultuuriosakonnad ja kinoteatrite direktorid peavad suveperioodil, samuti ka päevaste kinoseansside korraldamisel tugevdama reklaami ja organiseerima pääsmete müügi selliselt, et see haaraks võimalikult suuremaid elanikkonna hulki. Kinoteatrites, mis korraldavad kolm ja enam kinoseanssi päevas, on soovitatav rakendada kinoseansside libisevat graafikut, võttes siinjuures arvesse filmi metraaži.

Mõned rajooni kultuuriosakonnad ja kinoteatrid korraldavad kinoseansse kahetunniste ajavahemike kaupa. Samas aga nõuab paljude filmide demonstreerimine kahe aparaadiga kinoseadmel, arvestades aega, mis kulub kinokülastajate vaatesaali laskmiseks ja nende evakueerimiseks pärast seansi lõppu, tunduvalt vähem aega, piirdudes 1 tunni 40 minutiga, s. t. 20 minuti võrra vähem.

Vaatleme, missugune tähtsus on neil 20 minutil kinoteatri töö-režiimile.

Õhtusteks kinoseanssideks loetakse seansse, mis algavad õhtul pärast kella 5. Kahetunnise ajavahemiku puhul kinoseansside alguste vahel võib kinoteater anda ainult kolm õhtust kinoseanssi, algusega kell 5, 7 ja 9 õhtul, ja lõpetada viimase kinoseansi kell 10.40., s. o. kell 11 õhtul.

Kinoseansside libisev graafik (arvestades filmi metraaži ja võttes ühe seansi kestuseks 1 tund 40 minutit) a nab kinoteatrile võimaluse korraldada neli õhtust kinoseanssi, algusega vastavalt kell 5, kell 6.40, kell 8.20, ja kell 10 õhtul.

Kõikides kinoteatrites külastatakse tavaliselt kõige rohkem õhtusi kinoseansse. Kinoseansside libisev graafik võimaldab suurendada õhtuste kinoseansside hulka ja tõsta sel viisil kinoteatri läbilaskevõimet.

Peale selle võimaldab libisev graafik suurendada kinoseansside arvu kinoteatrile kehtestatud tööaja piirides.

Kinoseansside arvu suurendamine igas kinoteatris või rändkinos on õigustatud, kui selle tulemusena kasvab külastatavus. Pole mingit mõtet suurendada seansside arvu kinoteatris või rändkinos siis, kui isegi plaanilisi kinoseansse ei külastata küllaldaselt.

Seepärast tuleb kinoseansside libisevat graafikut ja kinoseansside arvu suurendamist rakendada ainult neis kinoteatrites, kus kohtade arv kinokülastajate teenindamiseks ei ole küllaldane, samuti osutub see vajalikuks uute filmide esmakordse demonstreerimise ajal ning puhke- ja pidupäevadel.

Parandades igati kinoteatrite ja rändkinode töö kvaliteeti, kinokülastajate teenindamise kultuuri, projektsiooni, heli ja reklaami kvaliteeti, peab rajooni kultuuriosakond kehtestama kinoseadmete töörežiimi sellise arvestusega, et rahuldada täielikult elanikkonna vajadused kinokunsti alal.

Oma ruumides, samuti linna täitevkomiteede ja kommunaalmajandite poolt üüritavates ruumides asuvad rajooni kinoteatrid peavad töötama kuus vähemalt 26 päeva. Päevas antavate kinoseansside arvu määramisel tuleb arvestada rajoonikeskuse elanikkonna arvu ja teiste kinoseadmete olemasolu.

Rajooni kultuurimajades paiknevad rajooni kinoteatrid peavad vastavalt valitsuse määrusele töötama kuus vähemalt 20 päeva, sealhulgas kõikidel puhke- ja pidupäevadel. Ka neis kinoteatrites tuleb seansside arv päevas kindlaks määrata, lähtudes rajoonikeskuse elanike arvust ja teiste kinoseadmete olemasolust. Puhke- ja pidupäevadel peavad kinoteatrid korraldama vähemalt kaks-kolm õhtust ja üks-kaks päevast kinoseanssi.

Statsionaarsed kinoseadmed peavad maa asustatud punktides töötama vähemalt 12 päeva kuus.

Üksikutele statsionaarsetele kinoseadmetele, mis töötavad maa-rajoonide vähemasustatud punktides, võivad kultuuriorganid vajaduse korral vähendada filmide demonstreerimise päevade arvu

kuni kuue korrani kuus, muutmata seejuures kinovõrgu eksploatatsiooni aastaplaani.

Kõik kinoteatrid nii linnas kui ka maal peavad töötama 12 kuud aastas, välja arvatud kapitaalremondi aeg. Kõik ül. jäänud remontitööd tuleb teostada töö käigus, vältides seisupäevi.

Maarändkinode töörežiim tuleb kindlaks määrata lähtudes sellest, et rändkinode kinomehaanikud töötavad 11 kuud aastas. On otstarbekohane anda kinomehaanikule ettenähtud kuuajaline puhkus kevadise või sügise teedelagunemise perioodil, mil rändkinode töö on raskendatud.

Kinomehaaniku puhkuseloleku aeg tuleb ära kasutada rändkino aparatuuri ja sisseseade remontimiseks.

Maarändkino tööpäevade arv peab vastama kinnitatud marsruutülesandele ja moodustama vähemalt 18 päeva kuus, s. o. keskmiselt 1,3 kinoseansi päevas. Marsruutülesandes tuleb ette näha kinomehaanikule ja motoristile iga tööpäev, kes, saades kuu töötasu, on kohustatud töötama terve kuu, välja arvatud puhkepäevad.

Rajooni kultuuriosakondades olemasolev rändkinode hulk võimaldab kinoga regulaarselt teenindada kõiki kolhoosibrigaade, üle viia rändkinod lühendatud, kuuepäevastele marsruutidele ja anda kinomehaanikutele iga nädal puhkepäeva.

Rajooni kultuuriosakondadel tuleb rändkino marsruudi koostamisel lähtuda minimaalseist ajakadudest rändkino edasiliikumisel ühest asustatud punktist teise, et võimaldada filmide demonstreerimist iga päev ja anda kuus 22—24 ekraanipäeva.

Rändkino kinoseansside hulk päevas on tema töö õigest organiseerimisest.

Maarändkinode mitmeaastane tööpraktika ja eesrindlike kinomehaanikute töökogemused näitavad, et kohusetruu töössesuhtumise ja õige juhtimise korral rajooni kultuuriosakonna poolt on võimalik anda keskmiselt kaks kinoseansi päevas: üks lastele, algusega umbes kella 6—7-ni õhtul, mida võivad külastada ka osa töölt vabanenud täiskasvanuid, ja teine algusega kell 9—10 õhtul.

Nii andis Novosibirski oblasti Kotšenevo rajooni kultuuriosakonna kinomehaanik N. J. Pupkov 1953. a. 447 kinoseansi ja täitis aastaplaani ennetähtaegselt — 20. oktoobriks 1953. a. Kalinini oblasti Bologoje rajooni kultuuriosakonna rändkinomehaanik G. T. Trofimov annab iga kuu üle 40 kinoseansi. 1953. a. plaani täitis Trofimov samuti ennetähtaegselt — 1953. a. augustis. Kiievi oblasti Smeljanski rajooni rändkino nr. 2 mehaanik V. M. Ostroverhov andis 1953. a. 567 kinoseansi; aastaplaani elanikkonna kinoga teenindamise alal täitis ta ennetähtaegselt — 15. augustiks 1953. a. Kirovi oblasti Kirovi rajooni rändkinomehaanik G. J. Tšeglakov annab kuus 35—42 kinoseansi, sealhulgas vähemalt 10—14 kinoseansi lastele. Kinomehaanik V. Dotsenko, kes teenindab Nikolajevi oblasti Snigirevka rajooni Kisseljovi masinatraktorijaama tööpiirkonda kuuluvaid kolhoosnikuid, andis 1953. a. keskmiselt 45 kinoseansi kuus. Orjoli oblasti Šablökino rajooni

kinomehaanik V. Tarakanova andis 1953. a. ligi 400 kinoseanssi. Arhangelski oblasti Plessetski rajooni kinomehaanik E. H. Palkman, kes teenindab nelja kinonäitamise punkti, organiseeris 1953. a. 775 kinoseanssi, millest võttis osa ligi 80 tuhat külastajat.

Rändkinode marsruudiülesannetes tuleb ette näha laste kinoseansside kohustuslik läbiviimine kõikides asustatud punktides, kus on koole.

Rajooni kultuuriosakondadel tuleb silmas pidada, et rändkino marsruuti lülitatud asustatud punktid erinevad elanike arvu ja majanduse iseloomu poolest, samuti ruumide mahutavuse poolest, kus kinoseansid toimuvad. Seepärast tuleb iga asustatud punkti elanikkonna kinoga teenindamise küsimuse lahendamisele läheneda diferentseeritult, lähtudes elanikkonna vajaduste täielikust rahuldamisest kinonäitamise alal. Suurtes asustatud punktides tuleb korraldada kaks-kolm kinoseanssi päevas ja sagedamini kui väikestes, vähese elanike arvuga asustatud punktides.

Rajooni kultuuriosakondadel tuleb rändkino töögraafik organiseerida nii, et puhke- ja pidupäevadel ning nende päevade eel annaks rändkino kinoseansse oma marsruudi kõige suuremates asustatud punktides. See võimaldab tunduvalt suurendada rändkino külastatavust ja kinoga teenindatava elanikkonna hulka. Tuleb saavutada seda, et transport rändkino jaoks oleks kohal hiljemalt kella 9—10 paiku hommikul. Siis suudab kinomehaanik jõuda järgmisse asustatud punkti päeva esimesel poolel ja organiseerida päevaseid kinoseansse mitte ainult lastele, vaid ka täiskasvanutele. Öhtul võib kinomehaanik anda teise kinoseansi täiskasvanutele samas külas või toimetada aparatuuri lähimasse punkti ja anda seal üks-kaks kinoseanssi kas lastele või täiskasvanutele.

«Riikliku plaani täitmise eest», ütlevad Tambovi oblasti Raskazovo rajooni eesrindlikud kinomehaanikud, «tuleb võidelda kuu esimesest päevast alates, ei tohi kaotada ühtki päeva, ühtki kinoseanssi. Tuleb kasutada kõiki võimalusi. Kinoetenduspunkti püüame kindla graafiku kohaselt jõuda võimalikult varem. See võimaldab kinoseanssi paremini organiseerida. Esimese kinoseansi korraldame lastele. Selle seansi ajal müüme pileteid teisele, täiskasvanutele määratud kinoseansile. Kinoseansid algavad kindlaksmääratud ajal. Puhke- ja pidupäevadel teenindame kaht asustatud punkti: päeval töötame ühes külas, öhtul aga teises. Korraldame samuti täiendavaid päevaseid ja öhtusi kinoseansse.»

Ametiühingu kinoseadmetele on kindlaks määratud järgmine neile kohustuslik töökord:

1) Klubid ja kultuuripaleed, millel on spetsiaalsed kinosaalid, peavad töötama iga päev ning andma tööpäevadel kolm kinoseanssi ja vähemalt neli-viis kinoseanssi üldistel puhke- ja pidupäevadel.

2) 250-le kõige suuremale klubile, kultuuripaleele ja kultuurimajale, mis paiknevad linnades ja töölisasulates, kus ei ole eraldi kinosaalet, on ÜAÜKN-i poolt kinnitatud nimekirja kohaselt kind-

laks määratud töörežiim kuni 20 päeva kuus, filmide demonstreerimisega neljal kinoseansil päevas.

Teistes klubides, kultuuripaleedes ja kultuurimajades linnas ja töölisasulates, kus puuduvad kinosaalid, on kehtestatud töörežiim 18 päeva kuus ja vastavalt keskmiselt kolm kinoseanssi päevas. Kinoseansside arvu kindlaksmääramine igale klubile, kultuuripaleele ja kultuurimajale toimub ÜAÜKN-i poolt vastavalt ametiühingu komitee ettepanekul.

3) Klubid ja kultuurimajad, mis asuvad maa asustatud punktides, peavad töötama vähemalt 15 päeva kuus ja andma tööpäevadel kaks seanssi ning vähemalt kolm kinoseanssi üldistel puhke- ja pidupäevadel.

4) Rändkinod peavad töötama vähemalt 13 päeva kuus. Ametiühingu kinovõrgu punanurkades asuvatele kinoseadmetele määratakse töörežiim kohalike kultuuriorganite poolt koos ametiühinguorganitega.

Ametiühingute sanatooriumide ja puhkekodude kinoseadmete töörežiim määratakse diferentseeritult igale kinoseadmele, sõltuvalt sanatooriumi või puhkekodu iseloomust, ravirežiimist ja voodikohtade arvust.

Tasulise filmide demonstreerimisega sõjaväe kinoseadmete töörežiim (ohvitseride klubid ja majad), kes saavad demonstreerimisele tulevad filmid filmilaenuusorganite kaudu, määratakse poliitorgani poolt, kelle valduses on kinoseade.

Kinovõrgu eksploatatsiooni planeerimine rajoonis peab algama plaani koostamisest eraldi iga kinoseadme kohta, nende kinoseadmete juhataja (kinoteatrite direktorite, rahvamajade ja külaraamatukogude juhatajate, rändkinode ja maal asuvate statsionaarsete kinode mehaanikute) kohustuslikul osavõtul.

Kinovõrgu eksploatatsiooniplaan koostatakse aastaks, kvartalsiks ja kuuks (vt. vorm lk. 37) iga tegutseva kinoseadme kohta ja iga eksploatatsiooni andmiseks ettenähtud kinoseadme kohta, vastavalt kinovõrgu arendamise plaanile.

Iga kinoseadme eksploatatsiooniplaani väljatöötamisel peab rajooni kultuuriosakond lähtuma vajadusest igati parandada seadme tööd ja suurendada külastatavust. Koos sellega on vaja arvestada iga kinoseadme kõiki kohalikke töötingimusi (tööstusettevõtete olemasolu asustatud punktides, elanikkonna hulga hooajalisi muutusi, eriti suvituskohtades ja kuurordi-sanatoorset tüüpi asustatud punktides, tööd oma või renditud ruumides jne.), samuti ka aruandluse andmeid kinoseadme tööst möödunud perioodil.

Kinoteatrite ja rändkinode eksploatatsiooniplaani koostamisel tuleb teostada arvestused kinoseansside osas täiskasvanutele ja lastele eraldi kõigi plaaniliste näitajate osas. Selline nõue on tingitud mitte ainult laste ja kooliõpilaste kinoga teenindamise tähtsusest ja eritingimustest, vaid samuti sellest, et lasteseanssidel on kehtestatud alandatud piletihinnad.

----- rajooni kultuuriosakonna

----- kinoteatri

EKSPLUATATSIOONIPLAAN

----- 1955. aastaks

Jrk. nr.	Näitajad	1953. a. aruanne	1954. a.			1955. aasta plaan
			Kinni- tatud 1954. aastaks	I pool- aasta aruanne	Loode- tav täit- mine 1954. a.	
1.	Tööpäevade arv					
2.	Keskmine seansside arv päevas: täiskasvanutele . . . lastele					
3.	Kokku seansse: täiskasvanutele . . . lastele					
4.	Istekohtade arv kino- teatris					
5.	Kinoseansside koormu- se protsent täiskasvanutele . . . lastele					
6.	Keskmine külastata- vus . . . . . täiskasvanutele . . . lastele					
7.	Külastuste arv seans- sidel täiskasvanutele . . . lastele . . . . . Kokku külastusi . . .					
8.	Keskmine külastuse hind: täiskasvanutele . . . lastele					
9.	Kogusissetulek kino- seanssidelt: täiskasvanutele . . . lastele . . . . . Kokku kogusissetulek:					
10.	Kinoseadmemaks ko- gusissetulekult . . .					
11.	Filmiüür					
12.	Ekspluatatsioonikulud					
13.	Ekspluatatsioonika- sum (kahjum)					
14.	Muud tulud (laeku- mised einelaudadest, abiettevõtetest jne.)					

Rajooni kultuuriosakonna juhataja

Plaani arvestuste teostamisel üksikute näitajate lõikes tuleb arvesse võtta, et kinoteatri töörežiim (lahtrid 1, 2, ja 5) — tööpäevade arv, keskmine kinoseansside arv päevas ja vaatesaali koormuse protsent — on vaja kindlaks määrata lähtudes elanikkonna arvust asustatud punktis, kus kinoteater paikneb, ja kinoteatri istekohtade arvestust.

Kinoteatri koormuse protsendi väljaarvestamisel (lahter 5) tuleb arvesse võtta, et kinokülastajate arv kinoteatrites ei ole kõikidel kinoseanssidel ühtlane. Tavaliselt külastatakse kõige rohkem õhtusi kinoseansse ja vähem päevaseid kinoseansse, mis on ette nähtud peamiselt õhtustes ja öistes vahetustes töötavate tööliste ja teenistujate teenindamiseks, kellel on päeval puhkeaeg.

Kinoseansi koormuse protsendi määrab kinoseansil viibivate kinokülastajate hulga ja vaatesaali istekohtade arvu suhe.

Näiteks 500 istekohaga kinoteatris viibib kinoseansil 400 külastajat. Selle kinoseansi koormus moodustab

$$\frac{400 \times 100\%}{500} = 80\%.$$

Kinoteatri keskmine koormus määratakse kindlaks arvestades iga kinoseansi koormust.

Nii näiteks töötab 500 istekohaga kinoteater kella 15.00 kella 24.00 ja annab selle aja jooksul 5 kinoseanssi. Esimese ja teise kinoseansi koormus on 60%, kolmanda — 80%, neljanda ja viienda — 100%.

Seega moodustab kinoteatri keskmine koormus:

1.	kinoseanss	— 60%	koormust 500 istekohast	— 300 istek.
2.	„	— 60%	„ 500 „	— 300 „
3.	„	— 80%	„ 500 „	— 400 „
4.	„	— 100%	„ 500 „	— 500 „
5.	„	— 100%	„ 500 „	— 500 „
				2500 istek. — 2000 istek.

Kaks tuhat istekohta, mida kasutati kõigil viiel kinoseansil, moodustavad üldise istekohtade arvu suhtes

$$\frac{2000 \times 100\%}{2500} = 80\%,$$

mis ongi kinoteatri keskmine koormus.

Planeeritavate külastuste hulk kinoteatris (lahter 7) määratakse kindlaks kinoteatri läbilaskevõime ja keskmise koormuse protsendi korrutamise teel.

Näiteks on kinoteater suuteline aasta jooksul teenindama 100 tuhat külastajat. Selle kinoteatri koormus on plaani kohaselt 70%.

Selles kinoteatris moodustab külastuste planeeritav hulk

$$\frac{100\ 000 \times 70\%}{100\%} = 70\ 000 \text{ külastajat.}$$

Kinoteatri läbilaskevõime (kinoteatri poolt täie koormuse juures teenindatav külastajate hulk) määratakse kindlaks kinoteatri istekohtade koguarvu korrutamise teel planeeritud kinoseansside hulga.

Näiteks peab 300 istekohaga kinoteater plaani kohaselt andma päevas neli kinoseansi täiskasvanutele ja ühe kinoseansi lastele.

Selle kinoteatri läbilaskevõime moodustab ühel tööpäeval:

kinoseanssidel täiskasvanutele (300×4) —	1200 külastajat
lastele (300×1) —	300 „
<hr/>	
Kokku: (300×5) —	1500 külastajat

Keskmise külastuse hinna kindlaksmääramisel (lahter 8) tuleb arvestada kinoteatri järku, kohagruppide (vööndite) jaotust ja ranget kinnipidamist valitsuse poolt kehtestatud piletihindadest.

Tuleb vahet teha keskmise külastuse hinna ja keskmise piletihinna vahel.

Keskmine piletihind saadakse piletimüügist laekunud üldise kogusissetuleku summa jagamisel kinoteatri istekohtade koguarvuga, s. t. 100% väljamüüdud vaatesaali puhul.

Nii moodustab III järgu 300 istekohaga kinoteatris, kus esimeses vööndis on 105 kohta à 3 rubla 50 kopikat, teises vööndis — 75 kohta à 3 rubla, kolmandas vööndis — 90 kohta à 2 rubla 50 kopikat ja neljandas vööndis — 30 kohta à 2 rubla, kogusissetulek 877 rubla 50 kopikat, keskmine piletihind aga: 877 rubla 50 kopikat jagatuna 300 kohaga = 2 rubla 92,5 kopikat.

Töökogemused näitavad, et kinokülastajate poolt on kõige nõutavamad kolmanda ja neljanda vööndi piletid. Seepärast erineb keskmine külastuse hind keskmisest pileti hinnast pileтите mittetäieliku väljamüümise puhul kinoteatris.

Et määrata kindlaks keskmine külastuse hind, on vaja tingimata välja selgitada kinoteatri koormus igas vööndis nii õhtustel kui ka päevastel kinoseanssidel.

Näitena on toodud ühe kinoseansi keskmise külastuse hinna ja kogusissetuleku arvestus 300 istekohaga III järgu kinoteatri kohta (vt. lk. 40).

Väljamüüdud vaatesaali puhul võrdub keskmine külastuse hind keskmise pileti hinnaga.

Pärast keskmise külastuste hulga ja külastuste keskmise hinna kindlaksmääramist plaanis osutub võimalikuks külastuste keskmise hinna korrutamise abil külastuste üldhulgaga kindlaks määrata kinoteatri kogusissetulek (lahter 9).

Külastuse keskmise hinna näitlik arvutus

	Esimene vöönd	Teine vöönd	Kolmas vöönd	Neljas vöönd	Kokku
Kohtade arv	105	75	90	30	300
Koormuse protsent	70	80	100	100	84,3
Külastajate arv	73	60	90	30	253
Pileti hind	3 rbl. 50 kop.	3 rbl.	2 rbl. 50 kop.	2 rbl.	2 rbl. 85 kop.
Kogusissetulek pi- letite müügist	255 rbl. 50 kop.	180 rbl.	225 rbl.	60 rbl.	720 rbl. 50 kop.

Keskmine külastuse hind moodustab seega:
720 rbl. 50 kop. : 253 kohale = 2 rbl. 85 kop. (ümardatult).

Kinomaks kogusissetulekult (lahter 10) tuleb arvestada vastavalt kehtivatele määradele. Linnades ja linnatüüpi asulates asuvatele kinoteatritele, rändkinodele ja klubikinoseadmetele on kehtestatud kinomaksumäär 55% pileтите müügist laekunud kogusissetulekust. Maal asuvatele kinoteatritele, rändkinodele ja klubikinoseadmetele — 10%. Sihtotstarbelised kinoseansid, mis korraldatakse kultuuriorganite poolt kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside summade arvel põllundusbrigaadides külvi- või koristustööde perioodil, eemalasuvatel loomakarjatusaladel, kalapüügi rajoonides ja kalapüügi paikades, kinomaksust vabastamisele ei kuulu.

Sihtotstarbelised kinoseansid õppe- ja lühimetraažiliste populaarteaduslike ja kroonika-dokumentaalfilmidega, mis toimuvad kolhooside ja teiste organisatsioonide arvel, vabastatakse täielikult kinomaksust.

Filmiüüri arvestus (lahter 11) toimub kehtivate tariifide alusel.

Sanatooriumide ja puhkekodude kinoseadmed, mis ei asu ametkondlikust kuuluvusest, mis asuvad linnade või linnatüüpi asulate piirides, sealhulgas töölis- ja kuurordiasulates (linnakinoseadmed), tasuvad filmiüüri 17% kogusissetulekust, maakinodes paiknevad kinoseadmed (maakinoseadmed) — 5% piletimüügi kogusissetulekust.

Sanatooriumide ja puhkekodude kinoseadmed, mis ei asu linnade ja linnatüüpi asulate piirides, kuuluvad maakinoseadmete hulka ja tasuvad filmiüüri 5% piletimüügi kogusissetulekust.

Kõikidele statsionaarsetele ja rändkinodele linnade ja linnatüüpi asulate piirides, mis ei allu NSV Liidu Kultuuriministeriümile ning tema kohalikele organitele, on kunstiliste filmide tasulise näitamise eest kehtestatud filmiüüri garantiimiinimum järgmises suuruses:

Kohtade arv vaatesaalis	Filmiüüri garan- tiimiinimum ühe seansi eest (rublades)	Kohtade arv vaatesaalis	Filmiüüri garan- tiimiinimum ühe seansi eest (rublades)
kuni 100	20	401 kuni 500	120
101 kuni 150	30	501 kuni 600	145
151 kuni 200	40	601 kuni 700	160
201 kuni 250	50	701 kuni 800	180
251 kuni 300	60	üle 800	200
301 kuni 400	90		

Kõikide kategooriate filmide tasulise näitamise puhul maakoh-
tades ja täismetraažiliste kroonika-dokumentaalfilmide tasulisel
näitamisel linnades ja linnatüüpi asulates NSV Liidu Kultuuri-
ministeeriumile ja tema kohalikele organitele mittealluvate kino-
seadmete poolt kehtestatakse filmiüüri garantiimiinimum vähe-
malt 50% ulatuses ülaltoodud garantiimiinimumist, mis on keht-
testatud kunstiliste filmide näitamise eest linna ja linnatüüpi asu-
late kinoseadmete poolt.

Kunstilistest, populaarteaduslikest ja kroonika-dokumentaalfil-
midest koosneva segaeeskava puhul võetakse garantiimiinimum-
tariifi järgi, mis on kehtestatud osade arvu poolest valdavale fil-
mide kategooriale eeskavas.

Filmi kategooria on näidatud Kinofikatsiooni ja Filmilaenu-
tuse Peavalitsuse kinorepertuaari järelevalve osakonna linastamis-
loas.

Täismetraažilisteks loetakse filme: kunstilisi, mis koosnevad
seitsmest ja enam osast, dokumentaal- ja populaarteaduslikke kuue-
ja enam osaga ning multiplikatsioonifilme, mis koosnevad viiest
ja enam osast.

NSV Liidu Kultuuriministeeriumile ja tema kohalikele organi-
tele mittealluvad kinoseadmed tasuvad filmilaenutusorganisat-
sioonidele garantiimiinimumi vaid neil juhtudel, kui kinoseadme-
protsentuaalsed eraldised filmi üürimise eest on madalamad garan-
tiimiinimumi määradest.

Nii näiteks sai 500 istekohaga klubikinoseade, mis asub töölis-
asulas, kunstilise filmi üheks päevaks kolme kinoseansi korralda-
miseks.

Piletimüügi tulemused on järgmised:

Kinoseansid	Kogusisse- tulek (rbl.)	Protsentuaalsed eraldised filmi- üüri eest (rbl.)
1. Kinoseanss	400	68
2. Kinoseanss	800	136
3. Kinoseanss	1100	187
Kokku	2300	391

Antud klubile on kehtestatud tasu kunstiliste filmide üürimise eest 17% ulatuses piletite müügist laekunud tulust ja garantiimiinimum 120 rubla suuruses iga seansi eest.

Protsentuaalsed eraldised filmi näitamise eest esimesel kino-seansil moodustasid 68 rubla, mis on 52 rubla võrra vähem garantiimiinimumist. Selle summa peab kinoseade hüvitama filmilaenu-tuse organisatsioonile

Järelikult maksab klubi kinoseade filmilaenutuse organisat-sioonile filmi demonstreerimise eest esimesel kinoseansil filmiüüri 120 rubla ja filmi demonstreerimise eest teisel ja kolmandal kino-seansil protsentuaalseid eraldisi

$$136 \text{ rubla} + 187 \text{ rubla} = 323 \text{ rubla},$$

seega kokku 443 rubla.

NSV Liidu Kultuuriministeriumile ja tema kohalikele organi-tete mittealluvate kinoseadmete töötamisel üle kõrgemalseisva organisatsiooni poolt kinnitatud ja filmilaenutusorganisatsioonides registreeritud plaanilise tööpäevade arvu kuus ja kinoseansside arvu päevas garantiimiinimumi ei rakendata.

Kinofilmide tasuta näitamisel, mis toimub erandina NSV Liidu valitsuse loal, võetakse filmiüür järgnevalt:

- a) kunstiliste filmide laenutamisel — 2 rubla päevas osa eest;
- b) kõikide teiste kinofilmide laenutamisel (kroonika-dokumen-taalsed, populaarteaduslikud, õppe- jt. filmid) — 1 rubla päevas osa eest.

Kinoteatri eksploatatsioonikulud (lahter 12) arvestatakse eri-eelarves. Kinoteatri eksploatatsiooniplaanis näidatakse ära eel-arves ettenähtud eksploatatsioonikulude üldine summa.

Kinoteatri eksploatatsiooniline tulu (lahter 13) määratakse kindlaks tulumaksu, filmiüüri ja eksploatatsioonikulude maha-arvestamise teel kogusissetulekust (lahter 9, miinus lahter 10, miinus lahter 11 ja miinus lahter 12).

Maarändkino eksploatatsiooniplaani koostamisel tuleb ette näha selle töörežiim, arvestades eelnevalt väljatöötatud ja kinnitatud marsruute, ja filmide demonstreerimise kindlad graafikud.

Ühe kinoseansi läbilaskevõime peab olema samuti ette nähtud, arvestades marsruutlehe andmeid, kus need näitajad on kindlaks määratud sõltuvalt elanikkonna arvust igas asustatud punktis ja kinoetenduspunktide ruumide mahutavusest.

Plaaniline külastuste arv määratakse kindlaks ühe kinoseansi keskmise külastatavuse näitajate korrutamise teel kinoseansside üldhulgaga.

Iga rändkino lõikes kindlaksmääratud aasta ja kvartali eks-pluatatsiooniplaanid tuleb jaotada külanõukogudele iga asustatud punkti lõikes, kus rändkino hakkab filme demonstreerima.

Seda jaotust on võimalik teha järgmise näidise kohaselt.

..... rajooni rändkino

EKSPLUATATSIOONIPLAAN

195..... a. kvartaliks.

Asustatud punktide nimetus	Ekraanipäevade arv		Seansside arv		Küllastajate arv		Kogusissetuleku summa		Kinoseadme maksu summa	
	Kuus	Kvartalis	Kuus	Kvartalis	Kuus	Kvartalis	Kuus	Kvartalis	Kuus	Kvartalis

Kinoseadmete eksploatatsioonikulude eelarve koostamisel omavad suurimat tähtsust majandusliku arvestuse ja kokkuhoiu-režiimi küsimused.

Ekspluatatsioonikulude eelarved koostatakse iga tegutseva ja ka kinovõrgu arendamise plaanis eksploatatsiooni andmiseks ettenähtud kinoteatri ja rändkino kohta.

Eelarved koostatakse aasta, kvartali ja kuu peale. Eksploatatsioonikulude aastaelarve vorm on toodud lk. 44.

Ekspluatatsioonikulude eelarve koostamisel tuleb arvestada kinoseadme poolt möödunud aja jooksul tehtud kulutuste faktilist suurust.

Kulude kindlaksmääramisel kinoteatri eelarve üksikute paragrahvide kaupa tuleb arvestada alljärgnevat.

Põhipalk ja täiendav palk (paragrahvid 1 ja 2) näevad ette vajalikud kulutused töötasu väljamaksmiseks kõikidele kinoteatri koosseisulistele töötajatele ja samuti võimalikud tasumaksmised töötamise eest pidupäevadel.

Juurdearvestus palgale (paragrahv 3) — juurdearvestus palgale sotsiaalkindlustuseks 4,6% ulatuses.

Töökaitse (paragrahv 4) — töötajatele väljaantava spetsrõivastuse mahakandmise, kulumise, pesemise ja remondiga seotud kulud vastavalt kinnitatud normidele, kulud ohutustehnika alal, seebi, käterätikute, arstimate jne. muretsemiseks.

Ruumide üür (paragrahv 5) — kulud ruumide üüritasuks kinoteatri poolt kasutatava hoone või ruumi eest.

NSV Liidu Kultuuriministeeriumi juhendi kohaselt tuleb kolhooside ruumides töötavate statsionaarsete maakinoseadmete eelarvetes ette näha kolhooside teenuste tasu ruumide kasutamisele andmise, kütte, valgustuse ja majandusliku teenindamise eest kuni 5% ulatuses nende kinoseadmete kogusissetuleku summast, arvestades maha kinomaksu.

EELARVE

1955. a.

Kulude loetelu	1953. a. aruanne	1954. a. plaan	1954. a. I pool- aasta aruanne	Loodetav täitmine 1954. a.	1955. a. plaan
1. Koosseisulise personali põhipalk					
2. Täiendav palk (tasu riiklike pühade eest jne.)					
3. Juurdearvestus palgale					
4. Töökaitse					
5. Ruumide üür					
6. Hoonete, ehituste ja inventari korrashoid					
7. Väheväärtuslike ja kiireltkuluvate esemete korrashoid ja kuluvus					
8. Jooksev remont: a) hooned, ehitused ja seadmed . . . . . b) kinoaparatuur					
9. Amortisatsioon					
10. Filmide reklaam					
11. Kinopiletite blanketid					
12. Aparatuuri korrashoid					
13. Elektrienergia					
14. Elektri jaamade ekspluatatsioon					
15. Küte					
16. Transpordi ülalpidamise kulud					
17. Filmide veokulud					
18. Kulud kinoküllastajate kultuuriliseks teenindamiseks					
19. Komanderingud ja ametisõidud					
20. Kantselei- ja posti-telegraafikulud					
21. Muud ekspluatatsioonikulud					
22. Tuletõrjeabinõud					
Kokku ekspluatatsioonikulude eelarve järgi					

Rajooni kultuuriosakonna juhataja

Vene NFSV ulatuses on üüritasu, mille rajooni kultuurimaja maksab välja kinoseadme ekspluatatsiooniga seoses olevate kulude katteks, 10 kuni 13% piirides kogusissetuleku summast, arvestamata maha kinomaksu. Nende kulude hulka kuuluvad: ruumide korrashoid ja remont, küte ja tasu tarbitud elektrienergia eest, kinosisustuse ja mööbli remont, väikevahendite soetamine, filmide transport ja reklaam. Igakuuliste eraldiste ulatus kinoseanssidelt laekuva kogusissetuleku summast määratakse iga rajooni kultuurimaja kohta kindlaks kultuurivalitsuse poolt.

Kinoseansside korraldamisel Vene NFSV territooriumil külaraamatukogude ja rahvamajade ruumides, mis kuuluvad külanõukogudele, on kultuuriorganid kohustatud viimastele tasuma 3% kogusissetulekust ruumide ja sisustuse remondi hüvitamiseks, väikevahendite soetamiseks ning külaraamatukogude ja rahvamajade kütmiseks, kus kinoseansid toimuvad.

Vastavalt NSV Liidu Kultuuriministeeriumi Kinofikatsiooni ja Filmilaenu Peavalitsuse ja ÜAKN-i kultuurmassilise osakonna poolt kinnitatud tüüplepingu tingimustele toimub üürimaksimine metsatööstuskeskuste, mehhaniseeritud metsatööstuskeskuste ning metsaparvetuskontorite ruumide ja sisustuse eest: klubide ja punanurkade osas, mis asuvad linnades, — 8%, klubide ja punanurkade osas, mis asuvad maal, — 12—15% ulatuses kogusissetulekust.

Tuleb ühtlasi arvestada seda, et maakinovõrgu osas makstakse üüri vastavalt juhendile maakinoseadmete ja rajooni kultuuriosakondade töötajate premeerimise korra kohta kinofilmide näitamisel rajooni kultuuriosakondade poolt üüritavates ruumides protsentide alusel kinoseansside kogusissetulekust ainult plaaniliselt laekuvate summade järgi. Üleplaaniiselt summadelt ruumides eest üüri ei maksta. Sel juhul makstakse kinoseansi korraldamiseks ruumi andnud organisatsioonile 40% üleplaaniiselt laekumiste puhastulust tingimusel, et nimetatud organisatsiooni töötajad võtavad vahetult osa kinoseansi organiseerimisest (eelreklaam ja kinopiletite eelmüük, ruumide ettevalmistamine kinoseansi korraldamiseks jne.), või 20%, kui antud organisatsiooni poolt võimaldatakse ainult ruum kinoseansi jaoks ja selle töötajad ei võta osa kinoseansi organiseerimisest.

Hoonete, ehitiste ja inventari korrashoid (paragrahv 6) — kulud, mis on seotud ruumide, hoovide ja nende juures asuvate territooriumide korrashoiuga, tasu kommunaalteenuste eest (veevarustus, kanalisatsioon jt.).

Väikevahendite korrashoid, kulu ja uuendamine — kulud kinoteatrite tööks vajalike esemete muretsemiseks, millede kasutamisaeg ei ületa ühte aastat, olenemata nende maksumusest, samuti kulud inventari, tööriistade ja teiste esemete soetamiseks maksumusega kuni 300 rubla igaüks, välja arvatud ühesugused laiatarbeesemed, mis kuuluvad kinoteatrite sisustusse ja on arvel põhi vahenditena (diivanid, tugitoolid, pingid, lauad, toolid, portreed jne.).

Jooksev remont (paragrahv 8) — kulud hoonete, ehitiste ja inventari remontimiseks, kaasa arvatud ka töötasu koos juurdearvestustega teostatud töö eest jooksva remondi alal. Jooksev remont toimub ekspluatatsioonikulude eelarve arvel.

Hoonete, ehitiste, seadmete ja kinoaparatuuri keskmine ja kapitalremont toimub ainult amortisatsioonieraldiste arvel.

Amortisatsioon (paragrahv 9) — amortisatsioonieraldised kinoteatri ekspluatatsioonis olevate põhivahendite osas (oma hooned, ehitised, seadmed, kinoaparatuur, elektrijaamad, autod jne.) vastavalt kehtestatud normidele.

Filmide reklaam (paragrahv 10) — kulud, mis on seotud filmide eel- ja jooksva reklaamiga ning elanikkonna informeerimisega kinoteatri tööst (müürilehed, plakatid, libretod, lendlehed, valgusreklaam, teadaanded ajakirjanduse ja raadio kaudu ning teised kulud reklaami alal).

Kinopiletite blanketid (paragrahv 11) — kinopiletite blanketide maksumus suuruses, mis on ette nähtud kinoteatri ekspluatatsiooniplaanis (küllastuste hulk).

Kinoaparatuuri korrashoid (paragrahv 12) — kulud kinosüte, projektsiooni-, elektri- ja raadiolampidele, tagavaraosadele, määrde- ja puhastusmaterjalidele, filmiliimile, ekraani pesemisele, valgendamisele ja remondile jne.

Elektrienergia (paragrahv 13) — kinoaparatuuri tööks, kinoteatri ruumide valgustamiseks ja valgusreklaamiks tarbitava elektrienergia eest tasumine.

Elektrijaamade ekspluatatsioon (paragrahv 14) — kulud oma elektrijaama ülalpidamiseks (vajalike tagavaraosade, kütuse, määrde- ja puhastusmaterjalide maksumus).

Küte (paragrahv 15) — kulud, mis on seotud kinoteatri hoone kütmisega (välja arvatud kütjate töötasu).

Transpordi ülalpidamise kulud (paragrahv 16) — auto olemasolul kinoteatris, mis teenindab kinoteatril kinnitatud rändkino ja kasutatakse ühtlasi kinoteatri majanduslikeks vajadusteks — kulude katmiseks kütuse, määrde- ja puhastusmaterjalide eest ja auto pealt kindlaksmääratud maksete tasumiseks ning kuludeks auto hooldamise eest.

Filmide veokulud (paragrahv 17) — kooskõlas kehtivate filmilaenutuse määrustega kantakse transpordikulud filmide kohaletoomiseks linnades ja töölisasulates asuvatele kinoseadmetele ja nende tagastamisel kinoseadmete arvele. Transpordikulud filmide kohaletoomiseks maakinoseadmetele tasutakse filmilaenutusorganite poolt, filmide tagastamisega filmilaenutusorganitele seoses olevad kulud kuuluvad kinoseadmete arvele.

Kulud lisameelelahutuseks (paragrahv 18) — kulud küllastajate kultuurmassilise teenindamise üritusteks (tasu loengute, ettekannete, ühekordsete kontsertesinemiste ja näituste eest, ajalehtede, ajakirjade tellimiseks, mitmesuguste mängude ostuks jne.).

Komandeeringud ja sõidud (paragrahv 19) — kulud lähetus-

teks filmilaenukaskontoris (jaoskonda) repertuaariplaanid koostamiseks, kultuurivalitsusse (rajooniosakonda) ja tasu sõitude eest linnas.

Kontori- ja posti-telegraafikulud (paragrahv 20) — arvestusraamatute ja blankettide, kantseleitarvete soetamine, telefoni- ning telegraafi- ja postikulude tasumine.

Muud eksploatatsioonikulud (paragrahv 21) — mitmesugused ettenähtamatud kulud kinoteatri eksploatatsiooni osas. Rajooni kinoteatri eelarvetes tuleb ette näha selle paragrahvi alusel kulud hüvituse maksmiseks kinomehaanikutele — filmikontrollijatele filmide kontrollimise eest nende üleandmisel ühelt kinoseadmelt teiselt (3 rubla iga programmi eest).

Tuletõrje-abinõud (paragrahv 22) — tasu tuletõrjevalve ja tuletõrjeinventari soetamise eest.

Maarändkino eksploatatsioonikulude eelarve paragrahvid vastavad oma sisult põhiliselt kinoteatri eksploatatsioonikulude eelarve paragrahvidele.

Pärast seda kui on lõpetatud eksploatatsiooniplaanide ja eksploatatsioonikulude eelarvete koostamine iga kinoseadme osas eraldi, on rajooni kultuuriosakonnal võimalus koostada kinoseadmete eksploatatsiooni koondplaan ja nende eksploatatsioonikulude koondelarve.

Kinoseadmete eksploatatsiooni koondplaan (vt. vorm lk. 48) koostatakse aastaks, kvartaliks ja kuuks kohustusliku alajaotusega kinoseadmete liikide järgi.

Koondplaan kinovõrgu ekspluateerimise alal tervikuna kõikide kinoseadmete ulatuses koostatakse järgmise korra kohaselt.

Iga kinoseadmete liigi osas summeeritakse alguses kõik absoluutsed plaaninäitajad: tööpäevade ja kinoseansside hulk, üldine läbilaskevõime, külastuste hulk, kogusissetulek, kinomaks, filmiüür, eksploatatsioonikulud ja eksploatatsioonitulu; järgnevalt tuletatatakse absoluutsetest andmetest keskmised näitajad ühe kinoseadme kohta — ühe kinoseadme keskmine tööpäevade arv, keskmine kinoseansside hulk, ühe kinoseadme keskmine läbilaskevõime, koormuse protsent ja külastuste keskmine hind.

Kokkuvõttelehtis kõikide rajooni kultuuriosakonna kinoseadmete kohta kokku antakse ainult absoluutsed plaaninäitajad, kuna režiimilised näitajad ja külastuste keskmine hind, mis annavad ettekujutuse ühe ja sama liigi kinoseadmete (linnakinoteatrid, rändkinod jne.) üldistest töönäitajatest, ei ole tarvilikud koondplaanis kõikide kinoseadmete liikide kohta. Kinovõrgu eksploatatsiooni koondplaanid koostamisel tervikuna kõikide kinoseadmete kohta on tarvis silmas pidada järgmist.

Kinoseadmete keskmiselt tegutseva hulga arvestus (lahter 1) iga liigi kohta märgitakse vastavalt kinovõrgu arendamise plaanis ettenähtud hulga.

Keskmine tööpäevade hulk ühe kinoseadme kohta (lahter 2)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
6. Uhe kinoseadme keskmine läbilaskevõime											
7. Üldine seansside läbilaskevõime:											
täiskasvanutele											
lastele											
8. Seansside koormuse protsent:											
täiskasvanutele											
lastele											
9. Külastajate keskmine hulk ühel kinoseansil:											
täiskasvanuid											
lapsi											
10. Külastajate üldine hulk (tuh. in.):											
täiskasvanuid											
lapsi											
Kokku											
11. Keskmine piletihind: täiskasvanutele											
lastele											
12. Kogusissetulek (rbl.): täiskasvanutele											
lastele											
Kokku											

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13. Kinomaks kogusissetulekult (tuh. rbl.):											
14. Filmiüür (tuh. rbl.)											
15. Eksploatatsioonikulud (tuh. rbl.)											
16. Eksploatatsiooni kasum (tuh. rbl.)											
17. Eksploatatsioonikulud ühe kinoseansi kohta (rublades)											
18. Eksploatatsioonikulud ühe kinoseadme kohta (tuh. rbl.)											

Märkus: Kinovõrgu eksploatatsiooniplaanis ühendatakse lai- ja kitsafilmi-kinoseadmed kinovõrgu liikide järgi.

määratakse kindlaks üldise tööpäevade hulga jagamise teel kinoseadmete keskmiselt tegutsevate hulgaga.

Keskmine kinoseansside arv ühe kinoseadme kohta ühel tööpäeval (lahter 4) saadakse üldise kinoseansside hulga jagamisel tööpäevade üldarvuga.

Ühe kinoseadme keskmine läbilaskevõime ühel kinoseansil (lahter 6) määratakse üldise läbilaskevõime jagamise teel kinoseansside üldhulgaga.

Kinoseansside koormuse protsent (lahter 8) iga kinoseadmete liigi osas määratakse üldise külastuste hulga jagamisel üldise läbilaskevõimega.

Keskmine piletihind (lahter 11) määratakse kindlaks kogusissetuleku summa jagamisel külastajate üldhulgaga.

Ekspluatatsioonikulude keskmine summa ühe kinoseansi kohta (lahter 17) määratakse ekspluatatsioonikulude üldsumma jagamisel kinoseansside üldhulgaga.

Ekspluatatsioonikulude keskmine summa ühe kinoseadme kohta (lahter 18) määratakse ekspluatatsioonikulude üldsumma jagamisel kinoseadmete keskmiselt tegutseva hulgaga.

Kinoseadmete ekspluatatsioonikulude koondeelarve (kinoteatri eelarve vormi kohaselt) koostatakse aastaks, kvartaliks ja kuuks tingimata alajaotusega kinoseadmete liikide järgi.

Koondeelarve koostatakse nii tegutsevate kui ka kinovõrgu arendamise plaani kohaselt ekspluatatsiooni andmisele kuuluvate üksikute kinoteatrite ja rändkinode väljatöötatud ekspluatatsioonikulude eelarvete alusel.

Kinovõrgu ekspluatatsiooni koondplaan ja ekspluatatsioonikulude koondeelarve sisaldab ainult vahetult filmide demonstreerimisega seotud kinoseadmete tulud ja kulud.

Selleks et välja selgitada rajooni kihovõrgu ekspluateerimise finantstulemusi, tuleb samuti arvesse võtta ja plaani lülitada kõik rajooni kultuuriosakonna kulud, mis on seotud kinovõrgu tööga ja elanikkonna kinoga teenindamisega.

Need kulutused teostab rajooni kultuuriosakond tsentraliseeritud korras kinovõrgu ekspluatatsioonivahendite arvel.

Rajooni kultuuriosakonna tsentraliseeritud kulude hulka kuuluvad esmajärjekorras abinõud kinomehaanikute kultuuriliseks ja eluolustikuliseks teenindamiseks.

Rändkinode kinomehaanikud, kes saavad marsruudilt tagasi, peavad olema kindlustatud elamispinnaga ja kohaga, kus nad võiksid koostada oma aruanded tehtud töö kohta ning valmistuda ette järjekordseks marsruudiks. Igas rajooni kultuuriosakonnas on soovitatav organiseerida kinomehaanikute ühiselamu, mis on varustatud vooditarvetega ja vajaliku inventariga.

Kinomehaanikute ühiselamute osas koostatakse kulude eelarve eraldi.

Rajooni kultuuriosakonna tsentraliseeritud kulude eelarves tuleb samuti ette näha kulud kinomehaanikute sõiduks kursustelt

ja koolidest töökohtadesse ja kulud kinoremondipunkti ülalpidamiseks.

Kulud rajooni kultuuriosakonna ülalpidamiseks (osakonna koosseisulistele töötajatele töötasu, kulude tasumine osakonna ruumide üüri ja korrashoiu eest, posti-, telegraafi-, kantselei- ja teised kulud) kaetakse eelarvest. Seepärast ei ole vaja neid arvestada kinovõrgu eksploatatsioonitegevuse tulemuste arvestuse juures.

Rajooni kultuuriosakonna töö finantstulemuste kindlakstegemiseks lülitatakse arvestustesse eksploatatsioonitegevuse alal tulud pileтите müügist rajooni kultuuriosakonna kõikidest kinovõrgu arendamise plaanis ettenähtud kinoseadmetest, tulud einelaudadelt saadud üürist ja muud laekumised, kõik eksploatatsioonikulud, maksed kinomaksu ja filmiüüri alal ja samuti rajooni kultuuriosakonna tsentraliseeritud kulud. Tulude ja kulude vahe moodustab lõpptulemuse — puhaskasumi või kahjumi.

See arvestus kajastub rajooni kultuuriosakonna kinovõrgu eksploatatsiooni koondplaanis.

..... rajooni kultuuriosakonna

KOONDPLAAN

kinovõrgu eksploatatsiooni alal 1955. aastaks

	Summa (tuh. rbl.)
1. Kogusissetulek	
2. Kinomaks	
3. Filmiüür	
4. Eksploatatsioonikulud	
5. Eksploatatsioonitulu	
6. Puhaskasum muudelt üritustelt (einelaud, abiettevõtted jt.)	
7. Tsentraliseeritud kulud	
sealhulgas:	
a) kinomehaanikute sõiduks kursustele ja koolidesse	
b) kinomehaanikute ühiselamute ülalpidamiseks	
8. Puhaskasum (kahjum)	

Rajooni kultuuriosakonna juhataja

§ 3. Finantsplaan

Kõik majanduslikud organisatsioonid varustatakse tootmisplaani täitmiseks vajalike materiaalsete varudega kindlustamiseks omade käibevahenditega.

Isemajandav rajooni kultuuriosakonna kinovõrk kindlustatakse oma käibevahenditega rajooni eelarvest finants-majandusliku töö läbiviimiseks kinovõrgu arendamise, eksploatatsiooni ja finantsplaani täitmise ning ületamise eesmärgil.

Rajooni kultuuriosakonnale eraldatavad majanduslikud vahendid jagunevad põhi- ja käibevahenditeks.

Põhivahendite hulka kuuluvad kõik varanduslikud väärtused (kinoteatrite hooned, ehitused, kinoaparatuur ja -seadmed, kinoteatrite inventar, kontori mööbel, transpordivahendid jt.), mis võtavad osa kinovõrgu eksploatatsiooniprotsessist, kuid ei kao ega muuda oma kuju, kuludes vaid aja jooksul (amortiseeruvad).

Käibevahendite hulka kuuluvad kinomaterjalide, tagavaraosade, kütte ja muude materjalide varud, mis on vajalikud kinoseadmete häireteta tööks. Käibevahendite hulka kuuluvad samuti rahalised vahendid ja vahendid, mis ei võta teatud ajavahemikul osa ringlusest kinovõrgu, eriti maakinovõrgu töö spetsiifiliste tingimuste tõttu.

Rajooni kultuuriosakonna käibevahendite vajadus määratakse kindlaks arvestusega, mis rajaneb rajooni riikliku kinovõrgu arendamise ja eksploatatsiooni plaanil.

Vajalike käibevahendite õige arvestus omab väga suurt tähtsust finants-majanduslikus töös. Rajooni kultuuriosakonna käibevahendite ulatus peab vastama tema reaalsele vajadusele, mis tagab õige majandusliku arvestuse ja suurendab rajooni kultuuriosakonna huvitatust kinovõrgu töö finantstulemuste suhtes.

Rajooni kultuuriosakonna käibevahendite vajaduse määramisel tuleb eeskätt kindlaks teha, kui palju mitmesuguseid materjale peab olema tagavaraks, et tagada kinoseadmete häireteta tööd. Siia kuuluvad kinoaparatuuri, elektri- ja raadiolambid, projektsioonilambid, kinosöed, reklaamimaterjal (müürilehed, plakatid, värvid), kantseleitarbed, piletiraamatud, materjalid jooksvaks remondiks, küte, väheväärtuslik ja kiirestikuluv inventar ning tööriistad jne.

Nende materjalide ja tarbeasjade hulk peab olema põhjendatud tarbimismõõdega ning nende soetamise tähtaegadega ministertiumi ja kultuurivalitsuse varustusorganites ning teistes organisatsioonides.

Kui on kindlaks tehtud kinoseadmete häireteta tööks vajalik materjalide hulk, tuleb kindlaks määrata nende maksumus kehtivate hindade alusel.

Materjalide normaalse tagavara maksumuse kogusumma rajooni kultuuriosakonnas on üks käibevahendite vajaduse näitajatest.

Materiaalsete väärtuste normaalse tagavara arvestus rajooni kultuuriosakonnas on soovitatav koostada iga kinoseadmete liigi kohta lk. 54 toodud vormi kohaselt.

Rajooni kultuuriosakonna täieliku vajaduse kindlaksmääramiseks käibevahendite alal tuleb samuti kindlaks teha rahaliste vahendite hulk, mis jääb teatud ajavahemikuks ringlusest välja. Siia kuulub rändkinode kinomehaanikute poolt korraldatavate kinoseansside piletimüügist laekuv sissetulek, mis ei ole rea põhjuste tõttu üle antud rajooni kultuuriosakonnale (aruandevalused summad), samuti ka teel olevad rahalised vahendid.

ARVESTUS

materiaalsete väärtuste normaalse tagavara kohta

..... rajooni kultuuriosakonnas 195..... a.

Jrk. nr.	Materjalide nimetus	Mootühik	Ühe kinoseadme tarvidus kuus	Kinoseadmete hulk	Kõikide kinoseadmete tarvidus kuus	Tagavara norm kuudes	Normaalne materjalide hulk tagavaras	Ühiku hind	Normaalse materjalide tagavara maksumus	Märkusi
1. Kinoteater										
1.	.....									
2.	.....									
3.	.....									
	jne.									
	Kokku									
2. Statsionaarne maakinoseade										
1.	.....									
2.	.....									
3.	.....									
	jne.									
	Kokku									
3. Rändkino										
1.	.....									
2.	.....									
3.	.....									
	jne.									
	Kokku									
4. Autod										
1.	.....									
2.	.....									
3.	.....									
	jne.									
	Kokku									
	Kokku rajooni kultuuriosakonna kohta									

Rändkinode kinomehaanikutö töttingimused ei võimalda neil iga päev üle anda rajooni kultuuriosakonna kassasse või kanda tema arvelduskontosse pankla pileтите müügist laekunud summasid. Vastavalt sellele on NSV Liidu Rahandusministeeriumi juhendiga kindlaks määratud, et nimetatud kinoseadmete mehaanikud peavad üle kandma pileтите müügist laekunud summad posti teel rajooni kultuuriosakonna arvele mitte hiljem kui järgmisel päeval pärast laekumist. Üksikjuhtudel, kui see ei ole teostatav sidevahendite tõttu, võib rajooni kultuuriosakonna juhataja määrata teised tähtajad laekumiste üleandmiseks, kuid mitte harvemini kui kinoseadme kolme tööpäeva eest.

Seega on rändkinode kinomehaanikutö käes marsruudil viibimise ajal 1—3 päeva jooksul ringlusest mitteosavõtavad rahalised summad, mis moodustavad umbes 400—500 rubla ühe rändkino kohta.

Teel olevate rahaliste vahendite suuruse määramisel lähtutakse linnakinoseadmete puhul — ühepäevase puhta kogusissetulekuga; rajoonikeskuste kinoteatrite puhul — ühepäevase kogusissetulekuga; maarändkinode ja statsionaarsete kinoseadmete puhul — viiepäevase kogusissetulekuga. Ühepäevane kogusissetulek tehakse kindlaks kogusissetuleku summa jagamisel iga kinoseadme liigi osas tööpäevade arvuga.

Rajooni kultuuriosakonna materjalide normaalse tagavara maksumuse kogusumma rändkinode kinomehaanikutö aruandele summade ja teel olevate rahaliste vahendite summa moodustavad rajooni kultuuriosakonna käibevahendite vajaduse.

Rajooni kultuuriosakonna käibevahendite katteallikateks ei ole ainult omad käibevahendid, mis eraldatakse rajooni kultuuriosakonnale rajooni eelarvest, vaid ka rajooni kultuuriosakonnale mittekuuluvad vahendid, mis on teatavate tähtaegade jooksul tema käsutuses (nn. püsivad passivad).

Nende vahendite hulka kuuluvad rajooni kultuuriosakonna töötajate, sealhulgas ka kinoteatrite ja rändkinode töötajate kahenädalane töötasu ja sotsiaalkindlustusmaks. Need vahendid on rajooni kultuuriosakonna käibes keskmiselt seitse päeva ja nende suurus määratakse kindlaks kinoseadmete eksploatatsioonikulude eelarvest töötasufondi ja sotsiaalkindlustuseks eraldatavate summade jagamisel 360 päevaga ning saadud tulemuse korrutamisel 7 päevaga.

Rajooni kultuuriosakonna käibevahendite vajadus peab olema kaetud eeskätt püsivate passivatega, s. t. vahendiga, mis ei kuulu rajooni kultuuriosakonnale, kuid on teatud tähtaja jooksul tema käibes.

Seega määrab rajooni kultuuriosakond oma käibevahendite vajaduse, mis eraldatakse rajooni eelarvest, üldise käibevahendite vajaduse ja püsivate passivate summade vahena.

Rajooni kultuuriosakonna omade käibevahendite vajaduse ja katteallikate arvestamiseks soovatakse kasutada lk. 56 toodud

vormi, milles kajastuvad jooksvale aastale kindlaksmääratud materiaalsete väärtuste näitajad, mis kuuluvad katmisele omade käibevahenditega, oma käibevahendite katteallikate näitajad (lahter 3) ja vajadus planeeritavaks aastaks (lahter 4). Muudatused aasta jooksul (lahter 5) tehakse kindlaks planeeritava aasta plaaniliste andmete kõrvutamise teel jooksva aasta plaaniliste andmetega. Need muudatused kajastuvad lahteris 5 märgiga «+» (suuremine) või «-» (vähenemine).

..... rajooni kultuuriosakonna omade käibevahendite

VAJADUS

ja katteallikad 1955. a.

Jrk. nr.	Näitajad	Määratud kindlitatud plaani kohaselt 1. I. 1955. a.	Vajadus 1. I. 1956. a.	Muudatused 1955. aasta jooksul
1	2	3	4	5
	A. Materiaalsed väärtused ja arvestused, mis kuuluvad katmisele omade käibevahenditega:			
1.	Toor- ja põhimaterjalid			
2.	Abimaterjalid, inventar, tagavaraosad ja seadmed			
3.	Küte			
4.	Tulevaste perioodide kulud			
5.	Aruandevalused summad rändkinode kinomehaanikute käes Teelolevad rahalised vahendid			
	Kokku:			
	B. Katteallikad:			
1.	Oma käibevahendid			
2.	Tulevaste aastate tulud			
3.	Minimaalne üleminev võlgnevus töötasu ja sotsiaalkindlustuse alal			
4.	Eelseisvate maksete reserv			
	Kokku:			
	C. Vahe A ja B vahel (+ või -)			

Riikliku kinovõrgu arendamise ja eksploatatsiooniplaanide põhjal rajoonis ning käibevahendite vajaduse arvestuse põhjal koostab rajooni kultuuriosakond oma finantsplaani vormi järgi (vt. lk. 58), mis kehtib kõikides majanduslikes organisatsioonides.

Rajooni kultuuriosakonna finantsplaan hõlmab kõik rahalised tulud ja kulud, mis kuuluvad nii tema oma vahendite kui ka riiklikust eelarvest eraldatavate vahendite hulka. Seejuures balanseeritakse tulude ja kulude summa plaanis: tulude ületamine kulude poolt ehk vahendite ülejääk on ette nähtud eelarvesse eraldamiseks, kulude ületamine kulude poolt ehk vahendite puudujääk on ette nähtud katmiseks eelarvest.

Toodud finantsplaani vormi nimetatakse tulude ja kulude bilansiks ning sellesse on sisse viidud lõppkokkuvõttena erijagu, mis näitab üksikasjaliselt majandusliku organisatsiooni — rajooni kultuuriosakonna — vastastikusi arveldusi riikliku (rajooni) eelarvega nii kõikide maksete osas eelarvesse kui ka finantseerimise alal eelarvest. Selle jao sissetoomine tulude ja kulude bilanssi tagab majandusliku organisatsiooni — rajooni kultuuriosakonna — finantsplaani tiheda seose riikliku (rajooni) eelarvega.

Rajooni kultuuriosakonna finantsplaan koosneb kolmest osast. Esimene osa «Tulud» arvestab kinovõrgu eksploatatsiooniplaaniga ettenähtud kogusissetulekut pileтите müügist, kasumit abiettevõtetest ja üritustelt, nagu kinoteatrite ruumide üürileandmise eest einelaualt, kioskitelt jne. saadav üüritasu. Selles lahtris nähakse ette samuti vahendite suuruse muutumine, mis jäävad rajooni kultuuriosakonna käsutusse kindlakmää atud perioodiks ja on üheks käibevahendite kätteallikaks (s. t. püsivate passivate muutumine), ning käibevahendite ülejääk aasta alguseks.

Peale selle lülitatakse plaani tulude osasse kinoteatrite ja rändkinode eksploatatsioonikulude eelarvetega ettenähtud amortisatsioonieraldiste summa.

Teises osas «Kulud» kajastuvad kõik kulud, mis on ette nähtud kinoteatrite ja rändkinode eksploatatsioonikulude eelarvetes ning tsentraliseeritud kulude eelarves, kus nähakse ette kulud kinomehaanikute saatmiseks koolidesse ja kursustele, samuti kinomehaanikute ühiselamute ülalpidamiseks.

Selles plaani lahtris nähakse samuti ette oma käibevahendite juurdekasv ning kapitalimahutusteks ja põhivahendite remondiks eraldatavad summad.

Kolmas lõik «Vahekord eelarvega» koosneb kahest osast: esimene osa — «Maksed eelarvesse», mis näeb ette kinovõrgu eksploatatsiooniplaanis arvesse võetud kinomaksu summa, eraldamise kasumitest, käibevahendite ülejääkide ja amortisatsiooni vaba ülejäägi kõrvaldamise; teine osa — «Assigneeringud kohalikust eelarvest», mis arvestab vahendite eraldamist plaanis ettenähtud kapitalimahutusteks, kahjumite katteks ja rajooni kultuuriosakonna käibevahenditesse.

Tulude ja kulude bilansis näidatakse kulude ületamist tulude poolt ja eelarvesse teostatavate maksete ületamist eelarvest teostatavate assigneeringute üle.

B I L A N S S

195..... aastaks

Paragrahvide nimetus	Summa (tuh. rbl.)
T u l u d	
1. Kogusissetulek (üldse)	-----
sealhulgas:	
a) kasum	-----
b) kinomaks	-----
c) filmiüür	-----
2. Kasum abiettevõtetelt ja üritustelt	-----
3. Püsivate passivate muutumine	-----
4. Amortisatsioonieraldised	-----
5. -----	-----
6. -----	-----
Kokku tulud	
sealhulgas:	
a) kasum	-----
b) kinomaks	-----
K u l u d	
1. Kinovõrgu kulud (üldse)	-----
sealhulgas:	
a) ekspluatatsioonikulud	-----
b) tsentraliseeritud kulud	-----
c) filmiüür	-----
2. Oma käibevahendite juurdekasv	-----
3. Kapitalimahutused	-----
4. Kapitaaalremont	-----
5. -----	-----
6. -----	-----
Kokku kulud	
Kulude ületamine tulude poolt	-----
Vahekord eelarvega	
Maksed eelarvesse	
1. Kinomaks	-----
2. Eraldised kasumist	-----
3. Käibevahendite ülejäägi kõrvaldamine	-----
4. Amortisatsiooni vaba jäägi kõrvaldamine	-----
Kokku makse eelarvesse	

Paragrahvide nimetus	Summa (tuh. rbl.)
Assigneeringud kohalikust eelarvest:	
1. Kapitalimahutusteks	.....
2. Kahjumite katteks	.....
3. Käibevahenditesse	.....
Kokku assigneeringuid kohalikust eelarvest	.....

Eelarvesse teostatud maksete ületamine eelarvest teostatud assigneeringute üle . . . . .

§ 4. Tööjõuplaan

Rajooni kultuuriosakonna tööjõu plaan peab:

a) õigesti arvestama rajooni kultuuriosakonna vajadusi vastava eriala ja kvalifikatsiooniga tööjõu järele, mis on tarvilik kinovõrgu arendamise ja eksploatatsiooniplaani täitmiseks;

b) õigesti kindlaks määrama töötasufondi iga kinoseadmete liigi ja rajooni kultuuriosakonna kinovõrgu kohta tervikuna.

Rajooni kultuuriosakonna tööjõuplaan tuleb üles ehitada selliselt, et tagada iga kinovõrgu töötaja tootlike jõudude maksimaalne ärakasutamine.

Lähtematerjalideks tööjõuplaani koostamisel on: kinovõrgu arendamise plaan, kõikide nii tegutsevate kui ka plaani järgi eksploatatsiooni antavate kinoseadmete koosseis, töötasumäärad töötajate kategooriate järgi ja mittekoosseisulise töötasufondi arvestus.

Rajooni kultuuriosakonna kinovõrgu tööjõuplaan koostatakse aastaks, kvartaliks (vt. vormi näidis lk. 60).

Tööjõuplaani koostamisel tuleb kindlaks määrata kinoseadmete hulk, lähtudes kinovõrgu arendamise plaanist; personali arvuline koosseis aga koosseisude nimekirjade põhjal, arvestades kinovõrgu arendamist ja töötajate arvu suurenemist.

Kuu keskmine töötasumäär tööjõuplaanis (lahter 8) arvestatakse välja, lähtudes koosseisuliste töötajate tasumääradest ja tegelikust keskmisest töötasumäärast aruandeperioodil; kuu töötasufond (lahter 9) määratakse kindlaks aasta keskmise koosseisu (lahter 7) ja kuu keskmise töötasumäära (lahter 8) korrutamise teel.

T Ö Ö J Ö U P L A A N
1955. aastaks

Kinoseadme nimetus	Kinoseadmete hulk			Töötajate arv			Kuu keskmine töötasumäär	Kuu-palga-fond	Aasta palga-fond
	Seisuga 1. I 1955. a.	Seisuga 1. I 1956. a.	Aasta keskmine	Seisuga 1. I 1955. a.	Seisuga 1. I 1956. a.	Aasta keskmine			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
L i n n									
1. Kinoteatrid									
2. Rändkinod									
K o k k u l i n n a s									
Sealhulgas kinomehaanikud									
M a a									
1. Kinoteatrid									
2. Statsionaarsed maa-kinod									
3. Rändkinod									
K o k k u m a a l									
Sealhulgas kinomehaanikud									
K o k k u k i n o v ò r g u o s a s									
Kinoremondipunkt									
K o k k u									
Mittekoosseisuline töötasufond									

Rajooni kultuuriosakonna juhataja

Raamatupidaja

§ 5. Kinovõrgu materiaalse ja tehnilise varustuse planeerimine

Kinoseadmete häireteta töö üheks tingimuseks on nende varustamine vajalike materjalidega ja tagavaraosadega kinoaparatuuri, elektrijaamade ja tehnilise varustuse jaoks.

Rajooni kultuuriosakonnad peavad õigeaegselt esitama kultuurivalitsustele aasta-avaldused riikliku kinovõrgu jaoks vajalike materjalide ja tagavaraosade peale. Ametiühingute ja asutuste kinoseadmete varustamine materjalidega ja tagavaraosadega toimub kultuurivalitsuste varustusorganite kaudu.

Rajooni kultuuriosakondade avaldused vajalike materjalide, tagavaraosade ja tehnilise varustuse kohta peavad olema kinnitatud vajadust põhjendavate arvestustega ja kooskõlas aasta finantsplaani projektis ettenähtud kulutustega.

Rajooni kultuuriosakonna kinovõrgu materjalide ja tagavaraosade vajaduse väljaarvestamisel tuleb arvestada, millist tüüpi on kinoaparaadid, elektrijaamad ja tehniline varustus rajoonis, tagavaraosade ja kinomaterjalide nomenklatuuri, mis peavad olema rajooni kultuuriosakonnas, tagavaraosade kuluvuse tähtaegu ja kinomaterjalide tarvitamise norme.

Sõltuvalt kinoaparatuuri, elektrijaamade ja tehnilise varustuse tüüpidest peavad rajooni kultuuriosakonnas olema järgmised põhilised tagavaraosad ja kinomaterjalid.

I. KINOAPARATUURI TAGAVARAOSAD

Osade nimetus	Töötamise aeg (tundides)
Kinoaparaadid CKП-26 ja КПТ-1	
16 h/m lülitrummel	600
16 h/m transporteeriv trummel	1200
Hoiderull ääriseta	1200
Hoiderull äärisega	1200
Filmikanali alusraam	1200
CKП-26 sõehoidja, negatiivne	1200
CKП-26 sõehoidja, positiivne	1200
Rihmad	—
Rändkinoprojektorid tüüp «K»	
16 h/m lülitrummel	500
32 h/m kombineeritud trummel	1000
Sile trummel	4000
Külgliistud (parem ja vasak)	1000
Tekstoliithammasratas M 1,25	2000
Surveliistud (parem ja vasak) ühelt küljelt karastatud	1000
Filmikanali alusraam	1000
Juhtrull	1000
16 h/m lülitrumli hoiderullid	500

Osade nimetus	Töötamise aeg (tundides)
Friktsoonrulli hoiderull	500
Tulekaitsekanali summutusrullid	1000
Friktsoonrull (komplektis)	1000
Ülemine ja alumine juhtplekk K-25	1000
Ülemine ja alumine juhtplekk K-303	1500
Juhtplekk КПС	1500
Projektsioonlambi pesa (komplekt)	vahetatakse vigastamise puhul sama
Pilulambi pesa (komplekt)	sama
Kinoaparaadid tüüp 16-3П	
Filmikanali vetruv külgliist	600
Filmikanali surveraam	600
Rull, väike, galaliidist	1200
Viltrull 16-3П (summutussurverull)	1200
Filmikanal	600
Rihmarattad	600
Lüliti 1-П-4 ja 2-П-6	1200
Lüliti П-27	3000
Rihm	—
Pilulambi pesa «Svan», ühe kontaktiga (komplekt)	vahetatakse vigastamise puhul sama
Mootori katkesti ülemised ja alumised kontaktid	sama
Elektrijaam tüüp Ж-3/2	
Plokikaane tihend	500
Klapivedru	1000
Dekompressiooni kraan	—
Silindri tihend	500
Tõukuri reguleeritav polt	2000
Kepsulaagri peilplekid (paksem)	—
Kepsulaagri peilplekid (õhem)	—
Kepsu polt	—
Poldi lõhistega mutter	—
Kolb, normaalne	1000
Kolb, remondiks nr. 1	1000
Kolb, remondiks nr. 2	1000
Kolvirõngas, normaalne	250
Kolvirõngas, remondiks nr. 1	250
Kolvirõngas, remondiks nr. 2	250
Kolvisõrm	1000
Bensiinitorustik (komplekt)	vahetatakse vigastamise puhul sama
Ventilaatori rihm	sama
Ventilaatori tiivik	vahetatakse vigastamise puhul sama
Radiaatori ülemise paagi voolik	sama

Osade nimetus	Töötamise aeg (tundides)
Elektrijaam tüüp JI-6	
Sisselaske- ja väljalaskekollektori tihend	—
Klapivedru	1000
Kolb, normaalne ja remondiks	1000
Kolvirõngas, normaalne ja remondiks	250
Kolvirõngas, normaalne ja remondiks	1000
Summutaja	1000
Dekompressiooni kraan	vahetatakse vigastamise puhul
Kepsulaagri peilplekid (paksem)	—
Kepsulaagri peilplekid (õhem)	—
Kepsu polt	—
Ventilaatori tiivik (komplekt)	—

II. OPTILISED TAGAVARAOSAD

Osade nimetus	Hulk projektoris (tükkides)
Kinoprojektoritele CKII-26 ja KPII-1	
Heliosa kondensor (komplekt)	1
Fotoelemendi lääts raamis	1
Lambimaja kondensori lääts	1
Peegel (reflektor)	1
Kinoprojektoritele K-25, K-35	
Reflektor	1
Lambimaja lääts, esimene	1
Lambimaja lääts, teine ja projektori vaheseina lääts	2
Lame peegel	1
Fotoelemendi läätsed	1
Kinoprojektoritele K-101, K-301, K-303	
Lambimaja lääts, esimene	1
Lambimaja lääts, teine	1
Projektori vaheseina lääts	1
Soojusfilter	1
Kinoprojektorile 16-3II	
Reflektor	1
Kondensori esimene lääts	1
Kondensori teine lääts	1
Fotoelemendi lääts	1
Suur peegel	1
Väike peegel	1

III. PROJEKTSIOONLAMBID, HELILAMBID JA FOTOELEMENTID

Nimetus	Tüüp	Töötamise aeg (tundides)
Kinoprojektsioonlambid		
K-12 110 V 300 W ПЖ-13 110 V 500 W	K-25, K-35 Kasutatakse koormuslambina töötamisel elektrijaamadega neil juhtudel, kui puudub erikoormustakistus	50 100
K-14 Biplan 110 V 500 W K-22 30 V 400 W	16-3П K-101, K-102, K-301, K-303, K-303-M, КПС-М, КПС, «Ukraina», КИМ-800	30 40
Helilambid (pilulambid)		
K-27 10 V 50 W K-7 12 V 30 W K-3 5 V 35 W	КПТ-1 СКП-26, КПТ-1 K-25, K-35, K-101, K-102, K-301, K-303, KPS	100 150 300
K-1 4 V 3 W sokliga «Minjon» K-29 4 V 3 W fokuseeriva sokliga	16-3П «Ukraina», КПС-М, K-303-M	100 80
Neonlamp MH-3 Neonlamp MH-7	K3BT-2 K3BT-1, КПУ-50, КУСУ-50, КУСУ-51, КУСУ-52 K3BT-1	100 1200 1200
Abivalgustuse lambid		
110 V 8 W 110 V 15 W 6,3 V 0,28 W	K3C-22, СКП-26, КПТ-1 16-3П КУСУ-46, КПУ-50, КУСУ-50, КУСУ-51, КУСУ-52	300 300 300
Fotoelemendid		
ЦПВ-3 ЦПВ-4 ЦГ-3 ЦГ-4	КПТ-1, K3BT-2 K3C-22, СКП-26, КПТ-1 16-3П K3C-22, СКП-26, K-25, K-35, K-101, K-102, K-301, K-303, КПС	1000 1000 700 700
Fotoelektronkordistajad		
ФЭУ-1 ФЭУ-2	КПТ-1, КПС-М, K-303-M «Ukraina»	700 700
Gasotronalaldajad		
ВГ-176 ВГ-129		1000 1000

Nimetus	Tüüp	Järg Töötamise aeg (tundides)
---------	------	--

Elavhõbekolvid

3BH-60		800
3BH-60		800

Elektronlambid

Nimetus	Töötamise aeg (tundides)	
	rändkino- seadmetele	statsionaarsetele kino-seadmetele
5Ц4С	500	1000
6Ж7	1000	2000
6С5С	1000	2000
5Ц4С	1000	2000
6Ф6	1000	2000
6П3	500	1000
6H9C	1000	2000
6H7	1000	2000

IV. KINOSÜTE «EKSTRA-EFEKT», «EKSTRA-K» JA 8 × 60 INTENSIIVSÜTE TARVITAMISE NORMID

Normid on kehtestatud arvestusega, et kinoseansi vältus on 1,8 tundi ja kinosüte pikkus: «Ekstra-efekt» — 250 mm, «Ekstra-K» — 250 mm: intensiiv-sütel: Ø 8—330 mm ja Ø 7—230 mm ning et kasutatakse süte pikendushoidjaid.

Kaarleegi vool amprites	Pinge voltides	Kinosüte läbimõõt (mm)	Kinosüte tüüp	Põlemise kiirus (mm tunnis)	Sõejupi jääk (mm)	Tarvitamise norm 100 seansile (tükkides)
-------------------------------	-------------------	------------------------------	------------------	-----------------------------------	-------------------------	---

I. Vahelduvvool (mõlemad sõed sama läbimõõduga)

30	22,5—35	8	«Ekstra-efekt»	80	60	152
40	22,5—35	9	„	80	60	152
55	22,5—35	10	„	80	60	152

II. Alalisvool

40	35—45	+ 10	«Ekstra-efekt»	80	60	76
		— 7	«Ekstra-K»	80	60	76
60	40—42	+ 8	Intensiivse põlemi- sega			
		— 7	Sama	270 120	80 70	200 140

V. BENSIINI JA ÖLI TARVITAMISE NORMID
RÄNDELEKTRIIJAAMADEL KЭC-2, KЭC-3, KЭC-4 ja KЭC-5

Nimetus	Kütuse kulu g-des HJ ja tunni kohta	Märkus
Bensiin II sort	340	
Autool-8	20	Tarvitatakse talvel
Autool-10	20	Tarvitatakse suvel

Elektrijaama «Kiiev» jaoks on ette nähtud ühe töötunni kohta 912 g autobensiini A-66 ja 38 g autooli 6-10.

Rajooni kultuuriosakonnal peab olema samuti väike tagavara filmiliimi, atsetooni, filmostaadi vedelikku, päel- ja lehtasbesti, isoleerpaela, pistikuid, pistikupesi, lüliteid, ümberlüliteid, elektrilambipesi, vinnaklüliteid, kampolit, jootetina ja elektriühet ШППC ning ППГ 2 × 1,5 kinoseadmete jaoks.

Rajooni kultuuriosakond peab kehtestama range kontrolli kinomaterjalide ja tagavaraosade õige kulutamise üle kinoteatrite ja kinomehaanikute poolt ning mitte lubama kindlaksmääratud tarvitamisnormide ületamist.

Tagavaraosade väljaandmine kinoteatritele ja kinomehaanikutele toimub arvestusega, et varem väljaantud tagavaraosad ja vahetamisele kuuluvad tagavaraosad tagastatakse tingimata rajooni kultuuriosakonda.

KOLMAS PEATUKK

KINOSEADMETE REPERTUAARIPLAAN

Iga kinoseadme eduka töö põhitingimuseks on õigesti koostatud repertuaariplaani, mis arvestab kinoseadme poolt teenindatava elanikkonna tarbeid.

Kinoseadmete repertuaariplaani koostatakse iga kuu filmilaenu-tuskontorite (jaoskondade) poolt. Repertuaariplaanide koostamisest võtavad kohustuslikus korras osa rajooni kultuuriosakond ja kino-teatrite direktorid. Kokkuleppel kultuurivalitsustega (Eesti NSV-s vastavalt ENSV Kultuuriministeriumiga. *Tõlk.*) kehtestavad filmi-laenu-tuskontorid (jaoskonnad) rajooni kultuuriosakondade esinda-jatele ja kinoteatrite direktoritele iga kuu kindlad päevad osavõt-miseks repertuaariplaanide koostamisest.

Kui rajooni kultuuriosakond või kinoteater asub territoriaalselt kaugel filmilaenu-tusorganisatsioonist ega saa iga kuu repertuaari-plaani koostamisest osa võtta, peab kultuurivalitsuse kinofikat-siooniosakond (Eesti NSV-s vastavalt ENSV Kultuuriministeriumi Kinematograafia Peavalitsus. *Tõlk.*) selle töö endale võtma.

Kinoseadmete repertuaariplaanid näevad ette, missuguseid kino-filme demonstreeritakse kinoseadmete poolt, millistel kalendripäe-vadel ja mitu kinoseanssi.

Repertuaariplaanide koostamisel võetakse tingimata arvesse rajooni kultuuriosakondade ja kinoteatrite avaldused, mis esita-takse viimaste poolt filmilaenu-tuskontoritele (jaoskondadele) iga kuu (25 päeva enne planeeritava kuu algust).

Neis avaldustes näitavad rajooni kultuuriosakonnad ja kino-teatrid iga statsionaarse kinoseadme kohta töötamise kalendripäe-vad, kinoseansside arvu päevas ja linastamiseks soovitud filmide nimetused. Rändkinode osas näidatakse ära tööpäevade ja kino-seansside arv iga rändkino ja filmi kohta, mis on lülitatud reper-tuaariplaanide, samuti rändkino teelviibimise päevad.

Repertuaariplaanide koostamisel on vaja eelmajärjekorras teada, missugune filmifond on filmilaenu-tuskontoril.

Kooskõlas filmilaenu-tusmäärustega on filmilaenu-tuskontorid (jaoskonnad) kohustatud iga aasta (25 päeva enne aasta algust) teatama kultuurivalitsustele, rajooni ja linna kultuuriosakondadele,

kinoteatritele, mis alluvad vahetult kultuurivalitsustele (Eesti NSV-s Kinematograafia Peavalitsusele), samuti ametiühinguorganisatsioonidele, kes juhivad ametiühingu kinoseadmete tööd, filmilaenuotuse organite käsutuses oleva täismetraažilise filmifondi nimekirja.

25 päeva enne iga kvartali algust teatavad filmilaenuotuskontorid (jaoskonnad) nendele organisatsioonidele möödunud ajavahemiku jooksul filmifondis toimunud muudatustest.

Rajooni kultuuriosakonnas on soovitatav pidada arvestust, milliseid filme millistel tähtaegadel demonstreeriti ühe või teise kinoseadme poolt ja kui palju külastajaid teenindati nende filmidega.

Rändkinodel ei ole külastajate arvestus kohustuslik.

Rajooni kultuuriosakonnas (kinoteatris) on soovitatav pidada järgmist filmifondi tähestikulist arvestust.

Filmi nimetus	Kinoseadmete nimetus						
	k-t. «Majak»	k-t. «Edu»	k-t. «Heli»	r-k. nr. 1	r-k. nr. 2	r-k. nr. 3	jne. ⁵
«Sõdur Ivan Brovkin»	16—18/VI 1955. a. 2116 täisk.						
„Suur perekond“	5—8/I 1955. a. 1780 täisk., 612 last.	9/V 1955. a. 480 täisk. 68 last	28/V 1955. a. 215 täisk.	22—27/V 1955. a.	29/V —31/ VI 1955. a.	5—10/ VI 1955. a. 12—17	
«Saltanat»		26/V 1955. a. 112 täisk., 49 last	27/V 1955. a. 145 täisk.	29/V— 3/VI 1955. a.	5—10/ VI 1955. a.	VI 1955. a.	
«Seda ei tohi unustada»	20—22/VII 1955. a. 1610 täisk., 560 last						
jne.							

Filmifondi arvestus omab tohutut tähtsust repertuaariplaani koostamisel.

Rajooni- ja maakinoteatri repertuaaritarvidus moodustab sageli 12 ja enam nimetust kuus. Filmilaenuotusorganitel ei ole aga alati võimalik varustada kinovõrku sellise hulga uute filmidega. Seepärast lülitatakse igakuulisesse repertuaariplaani kõrvuti uute kinofilmidega ka kordusfilme. Paljusid filme vaatavad kinokülastajad meelsasti teistkordselt. Iga aasta suureneb kinokülastajate hulk kasvava põlvkonna arvel. Peale selle mõjutavad aastaajad terve rea filmide külastamist. Korduslinastamisel annavad need filmid suurt sissetulekut.

Nii näiteks jääb film, mida linastatakse kevadiste või sügiseste põllutööde ajal, teatud arvu elanikkonna poolt nägemata. Kinoteatrite külastatavus maal on viljakoristustööde perioodil märksa madalam kui pärast koristustööde lõppu.

Kuibõševi oblasti Borskoje rajooni Lessi statsionaarse maakino eesrindlik kinomehaanik A. J. Radjuhina märkas kino igakuuliste töönäitajate läbivaatamisel, et palju uusi filme, kui neid demonstreeritakse nädala keskel, külastatakse vähem kui kordusfilme, mis linastatakse laupäeval või pühapäeval. Repertuaariplaani koostamisel arvestas ta seda asjaolu ja kui kinoseadme poolt demonstreeriti kinofilmi esmakordselt tööpäeval, siis sama filmi teistkordsel linastamisel lülitati ta plaani tingimata kas laupäevaks või pühapäevaks. Selle tulemusena suurenesid tulud tunduvalt.

Praktika on näidanud, et filmide korduslinastamine annab positiivseid tulemusi juhul, kui see ei toimu varem kui kuue kuu möödumisel. Sellest ongi tingitud filmilaenuuskontoritele ja -jaoskondadele antud juhend mitte võimaldada filmide lülitamist kinoseadmete repertuaariplaanidesse korduslinastamiseks enne tähendatud tähtaja möödumist.

Andmete olemasolu, millal demonstreeriti kinoseadme poolt üht või teist filmi, võimaldab kinni pidada kordusfilmide kinoseadmete repertuaariplaani lülitamise kindlaksmääratud korrast. Andmed kinokülastajate arvu kohta, kes vaatasid üht või teist filmi, näitavad, kas on otstarbekohane linastada filmi teistkordselt.

Repertuaariplaani koostamisel on vaja arvestada elanikkonna ja kohalike organisatsioonide soove. Rajooni kultuuriosakonnad ja kinoteatrite direktorid peavad organiseerima selliste sooviavalduste kogumise. On soovitatav kinoteatrites välja panna nähtavale kohale kastid kinokülastajate avalduste ja ettepanekute kogumiseks. Rida kinoteatreid annab peale selle perioodiliselt välja ankeete kinokülastajatele täitmiseks. Rändkinode kinomehaanikud on kohustatud pärast kinoseansi lõppu välja selgitama, missuguseid filme kinokülastajad soovivad näha, ja esitama rajooni kultuuriosakonnale vastava nõudmise.

Eesrindlikud kinomehaanikud peavad seda tähtsaks tingimuseks elanikkonna kinoga teenindamise plaani täitmisel. Moskva oblasti Puškino rajooni Novaja Derevnja küla statsionaarse kinoseadme kinomehaanik V. S. Kolotuškin kirjutab: «Kinofilme demonstreeritakse meil viis korda nädalas: neli korda linastuvad kunstilised filmid ja üks kord nädalas töötab kinolektorium. Nagu teada, ei lase meie kinostuudiod uusi filme välja veel sugugi palju. Neist ilmselt ei piisa. Seepärast küsin ma aegsasti kolhoosnikutelt, kellega töötan juba palju aastaid, missuguseid filme nad tahaksid näha teistkordselt. Näiteks Dmitri Ivanovitš Pankovski, kes on meie maakinoseadme alaliseks külastajaks, palub näidata ajaloolisi kinofilme. Tema nõuande kohaselt demonstreerisime kahel korral selliseid suurepäraseid filme, nagu «Aleksander Nevski», «Soomuslaev «Potjomkin»», «Peeter I». Aleksandra Vassiljevna Gamajunova

armastab kinokomöödiad. Tema soovil demonstreeriti kinokülastajate poolt armastatud filme: «Rikas pruut», «Traktoristid», «Tsir-kus». Noorõugu palub teistkordselt linastada spordi- ja seiklus-filme. Arvan, et kinomehaanik peab eriti maal tähelepanelikult suhtuma kinokülastaja ettepanekutesse, hoolikalt reageerima kõiki-dele tema soovidele ja märkustele. See on tähtsaks tingimuseks kinomehaaniku edukas töös ja ekspluatatsiooniplaani täitmisel kinoseadme poolt.»

Kooliõpilastele korraldatavate kinoseansside repertuaari peab rajooni kultuuriosakond kooskõlastama ÜLKNÜ rajoonikomiteega ja rajooni haridusosakonnaga. Kinoseansside organiseerimisel agrozootehniliste filmide demonstreerimiseks tuleb repertuaar kooskõlastada masina-traktorijaamade ja sovhoosidega. Kohalike juhtivate organitega tuleb kooskõlastada repertuaar rajoonis läbiviida-vate majanduslik-poliitiliste kampaaniate teenindamiseks, revolutsiooniliste pidupäevade ja tähtpäevade puhul, kinofestivalide korraldamisel ja filmide temaatilisel linastamisel.

Repertuaariplaani koostamisel etendab tähtsat osa päevade arvu kindlaksmääramine iga filmi demonstreerimiseks. See on eriti tähtis uue filmi linastamise puhul, sest filmi linastamise päevade kestus on vahetult seotud elanikkonna kinoga teenindamise ja ekspluatatsiooniplaani täitmise edukusega.

Päevade ebaõige arvestus filmide demonstreerimisel võib viia kahe ebasoovitava faktini: 1) päevade hulk on vajadusest väiksem ja kinoteater on sunnitud filmi ekraanilt maha võtma, kuigi paljud kinokülastajad ei ole seda veel näinud. Selle tagajärjel jäetakse tunduv osa elanikkonnast ilma võimalusest näha filmi, mis oma-korda toob endaga kaasa kogusissetuleku vähenemise; 2) päevade hulk on vajadusest suurem ja kinoteater on sunnitud demonstree-rima filmi sel ajal, kui film enam ei anna sissetulekut. Kinoteater ei täida oma ekspluatatsiooniplaani ja halveneb järsult elanikkonna kinoga teenindamine.

Täiesti lubamatu on planeerida nii kunstilisi (uusi ja kordus-filme) kui ka kroonika-, dokumentaal- ja populaarteaduslikke filme võrdsele päevade ja kinoseansside arvule.

Repertuaariplaani koostamine on suur ja vastutusrikas töö, mis määrab kindlaks rajooni kultuuriosakonna (kinoteatri) tegevuse poliitilise sisu.

Repertuaariplaani peab tagama parimate nõukogude filmide laialdast linastamist kinoseadmete poolt, mis kajastavad sotsialist-liku ülesehitustöö edusamme, nõukogude inimeste kangelaslikku võitlust Suures Isamaasõjas, Nõukogude Liidu rahvaste vankuma-tut sõprust, meie kodumaa kangelaslikku minevikku.

Repertuaariplaani peavad sisaldama dokumentaal- ja popu-laarteaduslikke filme.

Erilist tähelepanu tuleb pühendada värviliste dokumentaalfil-mide laialdasele linastamisele, mis on pühendatud liidu- ja auto-noomsetele vabariikidele, nende majanduse ja kultuuri õitsengule.

Meie kinostuudiod lasevad korrapäraselt välja kinoringvaateid, kus kajastub meie maa igapäevane elu, tema majanduse ja kultuuri kasv, nõukogude rahva moraalne ja poliitiline ühtsus. Lastakse samuti välja suur hulk lühifilme kultuuri, teaduse ja tehnika tähtsamate küsimuste alalt. Kultuuriorganid on kohustatud organiseerima nimetatud filmide laialdast demonstreerimist kõikide statsionaarsete ja rändkinoseadmete poolt nii linnas kui ka maal.

Kuibõševi oblasti Tšelno-Veršinõ rajooni kultuuriosakonna rändkino nr. 5 kinomehaanik G. J. Bojarkin arvab, et tema edukas töös etendab tähtsat osa kinoringvaadete «Päevauudised», «Põllumajanduse uudised» või lühimetraažiliste populaarteaduslike põllumajanduslike filmide demonstreerimine iga kinoseansi eel. Paljud kolhoosnikud ja külaintelligents tulevad spetsiaalselt vaatama kinokroonikat.

Kõikide linna ja rajoonikeskuste kinoteatrite repertuaariplaani-desse tuleb lisaks kunstilisele filmile lülitada kinoringvaade «Päevauudised» või kohaliku studio kinokroonika, lühimetraažiline populaarteaduslik, vaate- või kroonika-dokumentaalfilm. Peale selle peavad igakuulised repertuaariplaani-d sisaldama populaarteaduslikest, kroonika-dokumentaal- ja vaatefilmidest koosneva id eeskavasid korrapäraseks tasuliseks linastamiseks ühel-kahel kinoseansil nädalas.

Maarändkinode ja statsionaarsete kinoseadmete repertuaari-plaanidesse tuleb tingimata lülitada lisaks kunstilisele eeskavale lühimetraažilised populaarteaduslikud, vaate- või kroonika-dokumentaalfilmid, vähemalt kolm osa.

Kinoseadmete repertuaariplaani-d peavad arvestama samuti spetsiaalset repertuaari revolutsioonilisteks pühadeks, kinofestivalide ja filmide temaatilise linastamise jaoks.

Filmilaenutuskontorid ja rajooni kultuuriosakonnad peavad tagama kinoseadme repertuaariplaani-s teemade ja žanride mitmekesisuse, lülitama sellesse ajaloolisi, muusikalisi, komöödia-, dokumentaal- ja kunstilisi filme, mis jutustavad nõukogude inimeste kangelastegudest. Tuleb hoiduda mitme ühesuguse žanriga filmide üksteisele järgnevast linastamisest.

Filmilaenutuskontorite poolt iga kuu koostatud kinoseadmete repertuaariplaani-d kinnitatakse kultuurivalitsuste poolt (Eesti NSV-s ENSV Kultuuriministeeriumi poolt. *Tõlk.*). Seepärast, kui rajooni kultuuriosakondadel (kinoteatrite direktoritel) on põhjendatud vastuväiteid filmilaenutuskontori (-jaoskonna) poolt koostatud repertuaariplaani suhtes, esitavad nad need lahendamiseks kultuurivalitsustele.

Repertuaariplaani-d on tähtsateks juriidilisteks dokumentideks filmilaenutus- ja kinofikatsiooniorganite vastastikustes majanduslikes suhetes. See kohustab filmilaenutusorganeid, rajooni kultuuriosakondi ja kinoseadmeid õigesti vormistama repertuaariplaan-e, sest repertuaariplaani ükskõik millise osa rikkumine toob endaga kaasa poolte teatud materiaalse vastutuse.

Rajooni kultuuriosakondadele ja kinoseadmetele koos filmilaenu-
nutuskontoritega (-jaoskondadega) soovitatakse repertuaariplaani
koostamisel täpsustada filmikoopia teelviibimise tähtajad,
saatmise viisid (postiga, pagasiga) lähima kinoseadmeni, side-
kontorini, raudteejaamani, laevasadamani, lennujaamani, kindlaks
teha kinoseadmete filmidega varustamise kord ringmarsruudi põhi-
mõttel, filmide marsruut ja filmikoopiate ühelt kinoseansilt teisele
üleandmise järjekord.

Repertuaariplaanide koostamisel ei või filmilaenu-
nutuskontorid (-jaoskonnad) iseseisvalt kindlaks määrata ei kinoseadmete töö-
päevi ega kinoseansside hulka. Nad on kohustatud rangelt kinni
pidama kinoseadmete töörežiimist, vastavalt kinnitatud ekspluatat-
siooniplaanile.

Filmilaenu-
nutuskontorid (-jaoskonnad) peavad toetama rajooni
kultuuriosakondade ja kinoteatrite püüet tihendada repertuaari-
plaani koostamisel töörežiimi. See võimaldab näidata filme suure-
male hulgale kinokülastajaile ja tõsta riiklikke tulusid.

Kui repertuaariplaani on kinnitatud ja jõustunud, siis võib töö-
päevade arvu kuus ettenähtud režiimiga võrreldes suurendada
ainult kooskõlas filmilaenu-
nutuskontoritega (-jaoskondadega).

NELJAS PEATÜKK

KULTUURMASSILISE TÖÖ ORGANISEERIMINE KINOETENDUSPUNKTIDES

Kultuurmassilise töö hea organiseerimine kinoteatrites ja ka teistes kinoetenduspunktides avaldab mõju külastatavusele ja kinoga teenindamise plaani täitmisele.

Rajooni kultuuriosakond peab siduma oma töö partei-poliitilise tööga rajoonis ja sellest lähtudes teostama filmide valikut filmilaenutusorganites ning planeerima kultuurmassilist tööd kinoseadmetel.

Kui näiteks rajoonis valmistatakse tähistama NSV Liidu Konstitutsioonipäeva, esitab rajooni kultuuriosakond filmilaenutuskontorile avalduse filmidele, mille temaatika kajastab seda nõukogude rahva pidupäeva. Filmide valikut on võimalik teostada filmilaenutuskontorites (-jaoskondades) olemasoleva filmide nimestiku põhjal, kus on toodud filmid, mida soovitatakse näidata revolutsioonilistel tähtpäevadel ja üksikute majanduslik-poliitiliste ürituste läbiviimise puhul meie maal.

Üheaegselt sellega korraldavad kinoseadmed näitusi, mis demonstreerivad näitlikult nõukogude demokraatia triumfi, nõukogude sotsialistliku korra saavutusi. Raamatukogutöötajad valmistavad ette NSV Liidu Konstitutsioonipäevale pühendatud kirjandusnäituse.

Enne kinoseansside algust tuleb kinoteatri ooteruumis läbi viia 10—15-minutilised vestlused kinokülastajatega NSV Liidu Konstitutsioonist.

Kogu masspoliitilises töös peab kultuuriorganeid abistama kohalik avalikkus.

Kultuurmassilise töö organiseerimine ja läbiviimine kinoetenduspunktides peab olema tihedalt seotud demonstreeritavate filmide sisuga, nii et külastaja oleks ette valmistatud filmi täielikuks mõistmiseks.

Näiteks filmi «Külaarst» näitamisel soovitatakse kaasa tõmmata kohalikke meditsiiniala töötajaid näituse organiseerimiseks, mis näitab partei ja valitsuse hoolitsust elanikkonna kultuuriliste ja elu-olustikuliste vajaduste eest, ning organiseerida sõna-

võtte ja ettekandeid sanitaarhariduse alal. Suurt huvi kutsub kino-külastajate juures esile vestlus revolutsioonieelse küla elust ja olustikust, sellest, kuidas muutus küla ilme nõukogude võimu aastail, millised on kolhoosiküla edasised perspektiivid.

Erilist tähelepanu tuleb osutada kolhoosnikute, masina-traktori-jaamade ja sovhooside töötajate kinoga teenindamisele põllumajanduslike tööde perioodil vahetult põllundusbrigaadides, loomakarjatamise aladel, kalapüügirajoonides.

Rajooni kultuuriosakondade poolt loodavad agitkinobrigaadid elanikkonna teenindamiseks põllumajanduslike kampaaniate perioodil on ennast praktikas õigustanud. Agitkinobrigaadi koosseisu kuulub rajooni parteikomitee lektor, hoburändkino kinomehaanik ja motorist või autorändkino autojuht-motorist. Agitkinobrigaadi transportimiseks eraldatakse kas auto- või hobustransport.

Agitkinobrigaadi ülesanne seisab selles, et, kasutades filmi ühenduses loengu, vestluse, näitliku agitatsiooni, seina- või välklehega, tutvustada kolhoosnikuid, masina-traktori-jaamade ja sovhooside töötajaid põllumajandustööde ülesannetega, mobiliseerida neid tootmisülesannete kõrgekvaliteedilisele täitmisele ja anda üheaegselt võimalus kultuurseks puhkuseks.

Põllulaagrites ja põllutöödel rakendatud brigaadide kinoga teenindamise marsruutplaani ning agitrandkino tööplaani töötatakse välja rajooni kultuuriosakonna poolt. Rajooni kultuuriosakond sõlmib samuti lepingud kolhoosidega, masina-traktori-jaamadega ja sovhoosidega põllulaagrite ja brigaadide kinoga teenindamiseks sihtotstarbeliste kinoseanssidega.

Rajooni kultuuriosakond peab aegsasti esitama filmilaenu-akontorile (-jaoskonnale) nõudmise filmidele ja tagama kunstiliste ja teiste filmide valikut, mis vastavad toimuva kampaania sisule ja põllumajanduslike tööde kindlatele liikidele. Näiteks puuvillatootmise rajoonides puuvillakultuuride agrotehnikat käsitlevad filmid, linakasvatamise rajoonides — lina agrotehnikat, lambakasvatuse rajoonides — lammaste hooldamist ja pidamist jne.

Rajooni kultuuriosakonnad peavad oma praktilises tegevuses kasutama kinoetenduspunktides sellist kultuurmassilise töö vormi nagu kinofestivalid ja filmide temaatiline linastamine.

Kinofestivale organiseeritakse suurte majanduslik-poliitiliste ürituste ja revolutsiooniliste pühade ettevalmistamisel ja läbiviimisel. Festivali repertuaar peab kajastama neid sündmusi, millele ta on pühendatud.

Näiteks tuleb kinofestivalil, mis on pühendatud Suurele Sotsialistlikule Oktoobrirevolutsioonile, demonstreerida filme, mis näitavad, kuidas loodi maailma esimene sotsialistlik riik, ja kajastavad nõukogude rahva ning tema kuulsusrikka kommunistliku partei võitlust sise- ja välisvaenlastega, sotsialistliku korra võitu ja nõukogude demokraatia triumfi.

Nõukogude armee päevale pühendatud kinofestivalil linasta-

takse filme, mis kajastavad NSV Liidu Relvastatud Jõudude tähtsust, kommunistliku partei osa Nõukogude armee loomisel.

Suur menu on festivalidel, mis on pühendatud nõukogude rahva võitlusele rahu eest kogu maailmas, Nõukogude Liidu juhtivale osale võitluses rahu, demokraatia ja sotsialismi eest.

Tuula oblasti Bogoroditski rajoonis viis rajooni kultuuriosakond läbi kinofestivali teemal: «Naine NSV Liidus on aktiivne kommunismi ülesehitaja». Rajooni rahvamajades näidati selle festivali sarjas kinofilme, nagu «Külakooliõpetaja», «Külaarst», «Valitsuse liige», «Vassili Bortnikovi tagasitulek», «Marina saatus». Jevlevi maaklubis esinesid festivali ajal kinoseansside eel vestlustega naised — maaintelligentsi esindajad: õpetaja, arst, agronoom. Külaraamatukogu korraldas kirjandusnäituse.

Reas oblastites õnnestusid hästi kinofestivalid teemal «Meie kodumaa», kus demonstreeriti kunstilisi ja dokumentaalfilme liidu ja autonoomsetest vabariikidest, mis näitavad meie kodumaa ilu, rikkust ja võimsust, nõukogude rahva sõprust, nõukogude inimeste sangarlikku tööd.

Kinofestivali läbiviimise edukus sõltub selle ettevalmistuse ja korraldamise organisatsioonilise töö kvaliteedist ning kohaliku avalikkuse osavõtust.

Kinofestivalide läbiviimiseks on vaja koostada ürituste plaan, milles nähakse ette kinofestivali korraldamise tähtaeg, repertuaar, ruumide kujundamine, reklaam, kultuurmassiline töö kinokülastajatega kinofestivali kestel ja avalikkuse kinofestivalist osavõtmise vormid.

Nimetatud plaan tuleb kinnitada kohalike juhtivate organite poolt ja luua kinofestivali korraldav komisjon rajooni parteikomitee, ÜLKNÜ rajoonikomitee, põllumajandus- ja haridusala esindajatest.

Kinofestivali plaan tuleb teha teatavaks igale kultuuritöötajale, kes võtab osa selle läbiviimisest.

Gorki oblasti Pervomaiski rajoonis arutati põllumajanduslike kinofilmide festivali läbiviimise küsimust rajooni töörahva saadikute nõukogu istungil. Kinofestivali juhtimiseks loodi komisjon, kes töötas välja praktilised abinõud, mis nägid ette, missugused kinoseadmed rajoonis võtavad osa kinofestivalist, repertuaari, missugustes rajooni asustatud punktides ja millistel kalendripäevadel toimub iga filmi demonstreerimine; loengute ja vestluste temaatika. Kõik põllumajanduse spetsialistid tõmmati kaasa kinofestivali läbiviimisele ja kinnistati kindlate asustatud punktide juurde loengute ja vestluste korraldamiseks kinoseansside eel. Plaan nägi ette abinõud toimuva kinofestivali laialdaseks tutvustamiseks elanikkonnale, seda, kuidas hakatakse teostama reklaami filmidele, samuti ruumide ettevalmistamist ja kujundamist. Küsimus kinofestivali läbiviimisest arutati läbi rajooni kahes masina-traktorijaamas kokkukutsutud nõupidamistel, millest võtsid osa kolhooside esimehed ja põllumajanduse spetsialistid. Kinofestivali plaani ning selle läbi-

viimise praktilisi küsimusi arutati samuti rajooni rahvamajade ja külaraamatukogude juhatajate ning kinomehaanikute ühisel nõupidamisel.

Kinofestivali avamine toimus pidulikult. Ruum oli maitsekalt kujundatud, hoone fassaad eredalt valgustatud, ooteruumis olid kinofestivalile pühendatud näitused. Kinofestivali avamisel viibisid rajooni organisatsioonide juhtivad töötajad, kolhooside esimehed, masina-traktorijaamade direktorid ja kolhoositootmise eesrindlased.

Leningradi oblasti Kingissepa rajooni Pustomereži maaklubisse saabusid kinofestivali avamisele kolhooside ja masina-traktorijaama autodel 11 küla kolhoosnikud.

Klubi oli pidulikult kaunistatud plakatite ja portreedega. Lava kohal rippus transparent tervitusega kinofestivalist osavõtjaile. Külastajaid võtsid vastu klubi aktivistid. Bajaanihelide saatel laulis noorsugu laule. Paljud kolhoosnikud külastasid vaatesaali kõrval asetsevat raamatukogu, kus olid korraldatud raamatunäitused teemadel: «Kolhoosi loomakasvatuse võimsa tõusu eest», «Mida lugeda lüpsjal». Festivali avamisel jutustas kolhoosi esimees lühidalt selle ülesannetest ja kutsus üles kolhoosnikuid, mehhanisaatoreid ja põllumajanduse spetsialiste tähelepanelikult tundma õppima ning omandama filmides kajastatud väärtuslikke kogemusi.

Paljudes oblastites korraldavad kultuuriorganid suure eduga filmide temaatilist linastamist, millede kava hõlmab ühe teatud teema.

Suurt huvi kutsub elanikkonnas esile õppe- ja teaduslike filmide temaatiline linastamine. Reas kohtades korraldati filmide näitamist teemadel: «Kohutavad loodusnähtused» (filmid «Päikese- ja kuuvarjutused», «Taevakülalised», «Müristamine ja välk», «Maavärisemine», «Virmalised»); «Kuidas on ehitatud ja töötab inimese keha» (filmid «Veri», «Inimese süda», «Närvisüsteem», «Elu reguleerijad», «Liikumise organid», «Hingamine»); «Astronoomia inimese teenistuses» (filmid «Suur maailmaruum», «Maa taevaruumis», «Päike», «Maakera pöörleb», «Kuu»).

Suurt poliitilist tähtsust omab selliste filmide temaatiline linastamine, mis abistavad meie partei ajaloo ja Nõukogude Liidu ajaloo õppijaid.

Kinoteater «Rodina» Vladivostokis organiseeris koos NLKP Frunse rajoonikomiteega kinoloengute tsükli abiks NSV Liidu ajaloo õppijaile. Töötati välja järgmine loengute ja filmide temaatika:

1. loeng — «Saksa ja rootsi vallutajate purustamine XIII sajandil»; film «Aleksander Nevski».

2. loeng — «Ivan IV isevalitsus»; film «Ivan Julm».

3. loeng — «Vene rahva võitlus poola ja rootsi vallutajate vastu XVII sajandi algul»; film «Minin ja Požarski».

4. loeng — «Peeter I ümberkujundused. Põhjasõda»; film «Peeter I» esimene seeria.

5. loeng — «Peeter I ümberkujundused» (4. loengu järg); film «Peeter I» teine seeria.

6. loeng — «Tsaari-Venemaa XVIII sajandi teisel poolel. Talupoegade sõda J. Pugatšovi juhtimisel»; film «Pugatšov».

7. loeng — «Suur Vene väejuht Suvorov»; film «Suvorov».

8. loeng — «1812. aasta isamaasõda»; film «Kutuzov».

Neid kinoloenguid külastas 4500 inimest.

Filmide temaatilise linastamise plaan peab olema koostatud selliselt, et filme näidataks üks-kaks korda nädalas spetsiaalselt selleks eraldatud kinoseanssidel.

Filmide temaatiline linastamine nõuab erilist ettevalmistust, sest ta on mõeldud teatud küllastajate hulgaile.

Filmide temaatilise linastamise läbiviimisele tuleb kaasa tõmata asjast huvitatud organisatsioonid. Õppe- ja teaduslike filmide näitamisele tuleb kaasa tõmmata komsomoli- ja ametiühinguorganisatsioonid ning õppeasutused. Filmide temaatilise linastamise läbiviimise plaan ja selle repertuaar peab olema kooskõlastatud üritusest huvitatud organisatsioonidega; need organisatsioonid peavad samuti eraldama lektoreid ja osa võtma näituste ja teiste massiürituste organiseerimisest filmi teemal.

Kinofestivali või filmide temaatilise linastamise kavasse kuuluvaid filme on vaja laialdaselt reklaamida, andes välja müürilehti, lendlehti, brošüüre, libretosid, kasutades ajakirjandust ja raadiot, fassaadreklaami. Samuti tuleb välja anda koondmüürileht kinofestivali või filmide temaatilise linastamise plaaniga (filmide nimetused, loengute ja vestluste teemad); ka tuleb välja anda abonnement.

On soovitav kasutada kutsekaartide saatmist ettevõtetesse, asutustesse ja kolhoosidesse.

Kultuurmassiline töö kinoteatrites peab olema tihedalt seotud demonstreeritava filmi sisuga ja suunatud kinoküllastaja ettevalmistamisele filmi ideelise sisu võimalikult sügavamaks ja õigeaks mõistmiseks.

Kinoteatris kultuurmassilise töö eduka läbiviimise tähtsaks tingimuseks on selle õigeaegne, mitmekülgne ja põhjalikult läbimõeldud planeerimine.

Kultuurmassilise töö plaaniga peab olema hästi tuttav mitte ainult kogu kinoteatri kollektiiv, vaid ka kinoteatri küllastaja. Selleks pannakse kinoteatris kultuurmassilise töö plaan välja nähtavale kohale.

Kultuurmassilise töö edukaks läbiviimiseks tuleb kasutada kohalike organisatsioonide kvalifitseeritud abi. On vaja luua side kinoteatri ja kohalike muuseumide, raamatukogude, õppeasutuste, rajooni nõukogude ja ühiskondlike ning kultuurijõududega (õpetajad, agronoomid), kes, nagu näitavad kogemused, abistavad meelstasti kinoteatreid.

Erilist tähelepanu tuleb pühendada näituste organiseeri-

misele kinoteatris. Nad peavad kajastama samu teemasid, mida käsitlevad demonstreerimisele tulevad filmid.

Näiteks filmi «Marina saatus» puhul, mis kajastab kolhoosiküla tänapäeva, töötajate võitlust ühismajandi tõusu eest, on otstarbekohane korraldada näitus. Selles on võimalik näidata, kuidas kolhoos täidab partei ja valitsuse otsuseid põllumajanduse edasise arendamise alal, jutustada põllumajanduse tootmisesrindlastest ja novaatoritest. See näitus peab kajastama nõukogude naiste — aktiivsete kommunismiehitajate sangarlikku tööd.

Arvestades filmi demonstreerimise lühikest tähtaega rajooni kinoteatris (kaks-kolm päeva), on niisuguste näituste korraldamine otstarbekohane ainult suure poliitilise tähtsusega filmide puhul.

Peale selle peab kinoteater korraldama näitusi väljapaistvatest sündmustest meie maal, tähelepanuväärivatest tähtpäevadest, rajooni ees seisvatest ülesannetest.

Nende näituste korraldamisele tuleb kaasa tõmmata kohalikud organisatsioonid. Nii on võimalik kohalike põllumajandusorganite osavõtul organiseerida näitus, mis populariseerib põllumajanduse eesrindlasi ja nende töömeetodeid. Rajooni haridusosakonna ja koolide direktorite osavõtul võib organiseerida näituse laste kunstiloomingust; rajooni tervishoiuosakonna osavõtul — näitusi sanitaarhariduslikel teemadel.

Iga näitus peab olema hästi kujundatud. Näitusi tuleb perioodiliselt uuendada.

Tuleb osutada tähelepanu loengulise töö läbiviimisele kinoteatris. Igale dokumentaal- või populaarteaduslikule filmile peab kaasnema eriteadlase loeng või ettekanne. Kinoteatris peetavad loengud ja ettekanded peavad olema huvitavad ega tohi kesta üle 30 minuti.

Kinoteatri kultuurmassilise töö plaanis tuleb ette näha muusikaliste ettekannete korraldamine, raadiosaadete ülekandeid, heliplaadimuusikat. Kui on võimalik kutsuda bajaanimängijat kinokülastajate kultuurseks teenindamiseks, tõstab see kahtlemata kinoteatri külastatavust.

Kui ooteruum seda võimaldab, soovitatakse eraldada ruum lugemistoaks, varustades seda ajalehtede, ajakirjade, malendite ja kabega.

Suur menu külastajate hulgas on kohtumistel rajoonis elunevate või rajooni saabuvate tuntud inimestega. Niisuguseid kohtumisi tuleb korraldada kinoseansi eel ja teatada sellest laialdaselt elanikkonnale.

Kinoteatris tuleb organiseerida kinokülastajate arvamuste kogumist nähtud filmide kohta ja ettepanekuid kinoteatri töö ning repertuaari parandamiseks.

Rida kinoteatreid viib korrapäraselt läbi kinokülastajate konverentse, kus arutatakse kinoteatri töötulemusi ja abinõusid elanikkonna kinoga teenindamise parandamiseks.

Kirovi oblasti Slobodskoi linna kinoteater «Aurora» viis 1954. a. jaanuaris läbi kinokülastajate konverentsi, millest võttis

osa üle 300 inimese. Selle ürituse läbiviimisele eelnes suur ettevalmistustöö. Linna täitevkomitee kultuuri osakond ja kinoteatri direktioon saatsid laiali kutsekaardid konverentsist osavõtjatele ja trüki-kojas trükitud aruande kinoteatri tööst möödunud perioodil. Kinoteatri direktori aruande põhjal esinenud sõnavõtjad märkisid kinoteatri töös olulisi puudusi. Konverentsi positiivsed tulemused ei lasknud ennast kaua oodata. Kinoteater, mis pikema aja jooksul ei täitnud riiklikku plaani elanikkonna kinoga teenindamise alal, tuli edukalt toime 1954. a. jaanuarikuu plaaniga. 1954. a. veebruariga märtsikuul täitis kinoteater samuti ekspluatatsiooniplaani.

Gorki oblasti Bori rajooni kinomehaanik A. V. Patrakov viis läbi kinokülastajate konverentsi, millest võttis osa 149 inimest. A. V. Patrakov tegi ettekande statsionaarse kinoseadme tööst, millele järgnes elav mõtete vahetamine. Sõnavõtjad kõnelesid vajadusest näidata rohkem populaarteaduslikke põllumajanduslikke filme, sidudes neid loengute ja vestlustega, samuti vajadusest suurendada uute kunstiliste filmide linastamist.

Kinokülastajate konverents aitas A. V. Patrakovil parandada statsionaarse kinoseadme tööd ja suurendada tunduvalt külastatavust. Peale kunstiliste filmide demonstreerimise näitab ta iga kuu 18—20 seansil populaarteaduslikke põllumajanduslikke filme, kus viibib kuni 2 tuhat külastajat.

Samas rajoonis Vladimirovka külas viis kinomehaanik V. A. Silantjev läbi kinokülastajate konverentsi. Konverentsil viibis 169 külastajat. V. A. Silantjevi ettekande põhjal esinesid sõnavõttudega külastajad, kes märkisid terve rea puudusi kinoseadme töös, sealhulgas filmide sagedast vahetamist, näituste ja isetegevuslike esinemiste puudumist klubis. Samaaegselt andsid külastajad hea hinnangu kinomehaanik Silantjevi tööle ja märkisid, et ta korraldab kinoseansse kõrgel tehnilisel tasemel.

Kultuurmassiline töö rändkinodes peab põhiliselt toimuma samasuguselt kui kinoteatrites.

Peamist tähelepanu tuleb osutada kultuurmassiliste ürituste läbiviimisele suure ideelis-kunstilise tähtsusega filmide demonstreerimisel, samuti populaarteaduslike ja agro-zootehniliste filmide näitamisel.

Filmilaenukontorid saavad iga uue filmi puhul õiendeid-annotatsioonid (libretod), mis annavad üksikasjalise ülevaate filmi sisust. Need õiendid-annotatsioonid tuleb suunata kõikidesse klubidesse, külaraamatukogudesse ja välja anda rändkinomehaanikutele.

Kunstiliste filmide näitamise eel praktiseeritakse tihti vestlusi või sissejuhatavaid sõnavõtte; neid viib läbi kohalik kultuuri-töötaja, rahvamaja juhataja või kinomehaanik, kes võivad kasutada selleks õiendeid-annotatsioonid.

Populaarteaduslike ja põllumajanduslike filmide demonstreerimisele peavad kaasnema põllumajanduse spetsialistide ja eesrind-

laste, arstide ja kooliõpetajate vestlused, loengud ning ettekanded, sõltuvalt teemast, millele film on pühendatud.

Sissejuhatav sõnavõtt peab kestma 10—15 minutit ja kaasa aitama filmi ning selles püstitatud küsimuste sügavamale mõistmisele. Vestluse, loengu või ettekande kestus ei tohi ületada 20—30 minutit.

Majanduslik-poliitiliste kampaaniate ettevalmistamise ja läbi viimise perioodil maal tuleb siduda rändkino tööd rajooni mass-poliitilise töö plaaniga. Rändkinode mehaanikud peavad korraldama filmide temaatilist linastamist ja organiseerima kolhoosnikute, masina-traktorijaamade ning sovhooside töötajate kinoga teenindamist vahetult põllundusbrigaadides.

Üheks kõige levinumaks masside seas tehtava kultuurharidustöö vormiks kinoküllastajatega on valgusleht.

Valguslehtede organiseerimist ja väljaandmist korraldab rändkinomehaanik koos rahvamaja või külaraamatukogu juhatajaga ja kohaliku seinalehe toimetusega.

Altai krai Barnauli rajooni kinomehaanik J. D. Gaidai näitab küllastajaile korrapäraselt valguslehti. Neid valmistavad ette kinomehaaniku saabumise ajaks maakooliõpetajad ja kultuurhariduse alal töötajad. Konkreetse kohalikul materjalil rajanev valgusleht propageerib eesrindlaste kogemusi, kritiseerib teravalt hooletut suhtumist kolhoositootmisse. Tabavad tšastuškad ja karikatuurid valguslehes täidavad alati oma ülesande. Korduvalt on kolhoosnikud, keda kritiseeris valgusleht, pöördunud kinomehaaniku poole palvega teatada valguslehe järjekordses numbris sellest, et nad on juba oma vead parandanud.

Valguslehe toimetajaks peab olema kohaliku seinalehe toimetaja.

Valgusleht kajastab vastava kolhoosi majanduslikku ja poliitilist elu. Selles tuleb näidata töö organiseerimise ja töödistsipliini olukorda, tootmisplaanide täitmist, parimate kolhoosnikute töömetodeid ja saavutusi.

Kajastades kolhoosi elu, tema võitlust plaani täitmise eest, näidates elavate inimeste tegevust, kutsub valgusleht küllastajate seas esile elava huvi.

Eriti elavalt suhtuvad lapsed valguslehesse, mis näitab õppetöö eesrindlasi, mahajäävaid ning distsiplineerimatuid kooliõpilasi.

Reas oblastites jätavad kinomehaanikud rahvamajade ja külaraamatukogude juhatajatele, kohalike seinalehtede toimetajatele ja kooliõpilastele puhast filmilinti valguslehe valmistamiseks. Rändkino saabumise päevaks on valgusleht valmis ja seda demonstree-ritakse kinoseansil.

Valguslehe tekstid kirjutatakse puhtale pestud filmilindile, mida rajooni kultuuriosakond võib saada filmilaenutuskontorist (-jaoskonnast).

Filmilindile on võimalik kirjutada tindiga, kuid parem musta või pruuni tušiga.

Kui tušš kinnitub filmilindi läikivale pinnale halvasti, tuleb tušile lisada veidi munavalget või määrida filmilindi läikiv pool kergelt filmiliimiga. Filmilindile ei tohi liiga palju liimi määrida, sest ta võib selle tagajärel lahustuda või kaardu tõmbuda.

On võimalik kasutada ka teist viisi kirjutamiseks valguslehele.

Selleks et tint või tušš kinnituks hästi filmilindi pealispinnale ja laioli ei valguks, soovitatakse üks pestud filmilindi pooltest teha krobelseks liivapaberi või luisuga. Selleks hõõrutakse lauale tõmmatud filmilinti ühtlaste liigutustega liivapaberi või luisuga kuni läikiva pinna täieliku mahavõtmiseni. Järgnevalt hõõrutakse filmilindi pealispind puhtaks vati või kuiva kaltsuga. Selliselt ettevalmistatud filmilindile on võimalik nii kirjutada kui ka joonistada tindi või tušiga.

Joonised ja pealkirjad valguslehes peavad vastama kinokaadri mõõtetele: kõrgus kuni 15 mm ja laius 21 mm.

Filmilindile joonistamise kergendamiseks võib vajaliku formaadiga joonise teha paberile, asetada sellele läbipaistev filmilint ja selliselt kanda joonis üle filmilindile.

Jooniste sisu peab olema lihtne, selgete kontuuridega ja minimaalse joonte arvuga.

Jooniste ja diagrammide jaoks on soovitav kasutada värvilist tinti või tušši (rohelist, punast, lillat, pruuni). Ei maksa katta värviga kogu joonist, eriti kui see on tehtud värvilise tindi või tušiga.

Valguslehes avaldatavad materjalid peavad olema lühikesed, napolisõnalised, joonised ja karikatuurid ilmekad.

Reas oblastites annavad rajooni kultuuriosakonnad välja rajooni valguslehte. See leht tehakse rajooniajalehe toimetusel ja materjalide põhjal. Sellise valguslehe tekst trükitakse trükikojas ja tiraaž sõltub kinoseadmete arvust rajoonis.

Krasnodari krai Novo-Titarovskaja rajoonis antakse korrapäraselt välja valguslehte. 1954. a. esimeses kvartalis anti välja valguslehed teemadel: «Mille eest hakkavad võitlema rajooni põllumajandusala töötajad 1954. aastal», «Kuidas me valmistume külviks», «Loomakasvatuse olukorrast M. I. Kalinini nim. kolhoosis», «Võtame väarikalt vastu NSV Liidu Ülemnõukogu valimiste päeva» jt.

Iga masina-traktorijaama tsooni juures on loodud valguslehtede väljaandmise toimetuskolleegiumid. Sellele tööle on kaasa tõmmatud rajooniajalehe toimetuse töötajad.

Valguslehe näitamine on rändkinos väga lihtne. Kuna valguslehe pikkus on poolteist kuni kolm meetrit, siis demonstreerimiseks lastakse see läbi projektori filmikanali.

Valguslehte on vaja näidata enne kinoseansi algust, siis kui filmikanal ei ole veel kuumenenud ja puudub oht filmilindi süttimiseks. Valguslehe näitamise ajal peab film asuma kinnistes raudkarpides.

VIIES PEATÜKK

ÜHISKONDLIK AKTIIV

Tunduvat abi kinoseansi organiseerimisel ja läbiviimisel võib kultuuriorganitele osutada ühiskondlik aktiiv.

Tuhanded noored kinomehaanikud, kes teenindavad kinoga maaelanikkonda, vajavad kahtlemata igapäevast abi avalikkuselt ja esmajärjekorras komsomoliorganisatsioonidelt.

Erilist vajadust tunnevad maakinomehaanikud avalikkuse abi järele asustatud punktides, kus puuduvad rahvamajad ja külaraamatukogud.

Oblastites, kraides ja autonoomsetes vabariikides eraldatakse külanõukogude saadikute, komsomoli-, ametiühingu- ja kolhoosiaktiivi hulgast kinoorganisaatoreid abiks maarändkinode ja stationsaarsete kinoseadmete töötajale.

Kinoorganisaatorid kinnitatakse külanõukogu töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee poolt.

ÜLKNÜ Keskkomitee poolt vastuvõetud otsused kohustavad komsomoliorganisatsioone aktiivselt osa võtma elanikkonna kinoga teenindamise tööst ja osutama kultuuriorganeile igakülgset abi kinovõrgu töö parandamise abinõude täitmisel.

Kõikides asustatud punktides, kus on olemas stationsaarsed kinoseadmed, ja maarändkinode marsruutidel eraldatakse abiks kinovõrgu töötajatele kinoorganisaatorid, kes kinnitatakse rajoonide komsomolikomitee büroo poolt.

Kinoorganisaatori peamine ülesanne seisab selles, et kindlustada asustatud punkti elanikkonna korrapärasest kinoga teenindamist, organiseerida seoses filmide demonstreerimisega masspoliitilist tööd (loengud, ettekanded, vestlused), saavutada võimalikult suurem külastajate arv kinoseanssidel, teostada ühiskondlik kontroll rändkinode ja stationsaarsete maakinoseadmete töö üle, tagada kind kinoseansside ajal ja tuletõrje-eeskirjade täitmine.

Rajooni kultuuriosakond peab aegsasti teatama kinoorganisaatoritele filmide nimetused, samuti kuupäevad, millal toimub filmide demonstreerimine. Võimaluse korral tuleb kinoorganisaatoritele saata reklaami- ja nimeta müürilehti. Kaks kuni kolm päeva enne kinoseansi teatab kinoorganisaator elanikkonnale eelseisvast fil-

mist, paneb välja kinokuulutused ja teadaanded külanõukogus, kolhoosis, klubis, külaraamatukogus, koolis, farmides, tootmisbrigaadides.

Kinoorganisaator võib osutada rändkinomehaanikule suurt abi ruumi ettevalmistamisel kinoseansi läbiviimiseks. Kinoorganisaator peab saavutama seda, et rändkino kohalejõudmise ajaks oleks vaatesaal puhtaks pühitud, tuulutatud, varustatud mõõbliga, kujundatud portreedega, plakatitega, et oleksid kohal tulekustutusvahendid — kast või ämber liivaga, tünn veega, tulekaitsetekk. Talvel tuleb kinoetendusruumi kütta.

Kinoorganisaator osutab kinomehaanikule kaasabi külanõukogu või kolhoosi poolt eraldatud transpordi õigeaegseks saamiseks, rändkino edasitoimetamiseks järgmisse marsruudis ettenähtud asulasse, kogub külastajatelt ettepanekud kinoseadme töö parandamiseks, võtab vastu avaldused eri kinoseansside korraldamiseks lastele ja agrotehniliste, populaarteaduslike ning teiste filmide näitamiseks.

Enne kinoseansi algust abistab kinoorganisaator rahvamaja või külaraamatukogu juhatajat ja samuti rändkinomehaanikut vestluste, loengute ja ettekannete läbiviimisel, võtab aktiivselt osa valguslehtede väljalaskmisest ja aitab kontrollida kinopileteid vaatesaali pääsemisel.

Rajooni kultuuriosakonnad peavad looma kinoorganisaatoritega alalise sideme kas kirjavahetuse teel, telefoni kaudu või isiklikult ja tagama korrapärase informatsiooni esitamist kinoorganisaatorite poolt iga toimunud kinoseansi kohta, süstemaatiliselt läbi viima kinoorganisaatoritega seminare ja nõupidamisi töökogemuste vahetamise alal.

Materiaalse huvitatuse loomise eesmärgil organisatsioonidele ja isikutele, kes teenindavad maaelanikkonda kinoga ja võtavad aktiivselt osa sellest tööst, on valitsuse poolt kehtestatud hüvitussüsteem. Selles on ette nähtud maksed maarändkinode üleplaaniiliste laekumiste puhastulust 40% ulatuses kolhoosi, sovhoosi, masina-traktorijaama, rahvamaja, kooli ja teiste organisatsioonide käsutusse, kes andsid ruumi kinoseansi korraldamiseks, ja isikute premeerimiseks, kes soodustasid plaani ületamist. Sealjuures on kohustuslikuks tingimuseks nende töötajate vahetu osavõtt kinoseansi organiseerimisest (eelreklaam ja pääsmete müük, ruumi ettevalmistus kinoseansi läbiviimiseks jne.).

Kui nimetatud organisatsioonid annavad ainult ruumi kinoseansiks, suunatakse nende organisatsioonide käsutusse 20% üleplaaniilisel laekunud puhastulu summadest.

Kinofilmide demonstreerimisel kinoseadmete poolt neile kuuluvates ruumides summade eraldamist üleplaaniilisel laekunud puhastulust ruumide eest ei teostata.

Kinofilmide demonstreerimisel ruumides, mis on renditud rajooni kultuuriosakondade või kinoseadmete poolt protsentuaalse tasu alusel kinoseanssilt laekuva kogusissetuleku pealt, teosta-

takse need maksed (üür) ainult plaaniliselt laekunud summadelt. Tasumaksmist (üür) ruumide andmise eest üleplaaniliselt laekunud summadest ei teostata. Sel juhul makstakse organisatsioonile, kes andis ruumi kinoseansiks, 40 või 20% üleplaaniliselt laekunud puhastulust.

Kolhoosidele, sovhoosidele, masina-traktorijaamadele, koolidele, rahvamajadele ja teistele organisatsioonidele makstavate summade suurus ruumide andmise ja kinoseansi organiseerimisest osavõtmise eest üleplaaniliselt laekunud puhastulust määratakse kindlaks rajooni kultuuriosakonna poolt kassaaruannete ja marsruutlehtede põhjal, kus on näidatud kogusissetuleku plaani ülesanne ja plaani täitmine iga asustatud punkti kohta. Need summad kantakse iga kuu rajooni kultuuriosakonna poolt üle nimetatud organisatsioonide jooksvasse arvelduskontosse.

Kolhoosi, sovhoosi, masina-traktorijaama, maaklubi (mis ei asu kolhoosi, sovhoosi või masina-traktorijaama valduses), kooli ja teiste organisatsioonide käsutusse saabunud summad üleplaaniliselt laekunud puhastulust jaotatakse: kolhoosides — kolhooside juhatuste poolt, sovhoosides, masina-traktorijaamades, rahvamajades, koolides ja teistes organisatsioonides — nende juhatajate poolt. Sealjuures suunatakse 75% laekunud summadest isikute premeerimiseks, kes soodustasid kinoga teenindamise ja kogusissetuleku plaani ületamist, ülejäänud summa kasutatakse kinoetenduste korraldamiseks, antud ruumi remondiks ja sisustuse parandamiseks ning samuti üleplaaniliste kinoseanssidega seotud kulude katmiseks.

Rajooni kultuuriosakonnad peavad laialdaselt teatama kirjallikult ja kohalike ajalehtede kaudu kolhoosidele, sovhoosidele, masina-traktorijaamadele, rahvamajadele, külaraamatukogudele ja koolidele, kus toimuvad kinoseansid, rahalise hüvituse kehtestamisest valitsuse poolt organisatsioonidele ja isikutele, kes soodustavad kinost saadavate tulude plaani ületamist, ning tagama preemiate väljamaksmist neile hiljemalt 15 päeva jooksul pärast aruandeku lõppu.

KUUES PEATÜKK

PÖLLUMAJANDUSLIKE FILMIDE NÄITAMISE ORGANISEERIMINE

Tähtsaimaks tingimuseks kommunistliku partei ja Nõukogude valitsuse poolt püstitatud ülesannete lahendamisel põllumajanduse alal on teaduse saavutuste ja eesrindlike kogemuste juurutamine kolhooside ja sovhooside tegelikus töös.

Väga suurt osa etendab selles kino. Oskuslikul kasutamisel võivad põllumajanduslikud filmid tutvustada kolhoosiküla töötajate laiu hulki teaduse uusimate saavutustega ja eesrindlike kolhooside, masina-traktorijaamade ning sovhooside kogemustega, soodustada nende saavutuste juurutamist põllumajanduslikku tootmisse.

Kaluuga oblasti Kozelski rajooni Bulganini-nimelise kolhoosi agronoom sm. Hramtsova kirjutab, et partei kutsel siirdus ta nagu paljud teisedki spetsialistid tagasi tööle kolhoosi. Tihti pöörduvad tema poole kolhoosnikud mitmesuguste küsimustega, millede vastuseid on vaja kinnitada näidetega tegelikkusest. Selles suhtes, märgib sm. Hramtsova, «võib osutada suurt abi kino. Neil päevil vaatasime filme «Kohalikud väetised», «Heinakoristustööde kompleksne mehhaniseerimine», «Sigade nuumamine». Enne kinoseansi algust jutustasin kolhoosnikutele meie maa ees seisvatest ülesannetest kõigi põllumajandusharude edasisel arendamisel. Eesrindlaste kogemuste varal veendusime, missugust saaki on võimalik saada, kui põldu hästi väetada, valmistada nõuetekohaselt väetist, nuumata sigu ja millist kasu annab heinakoristuse mehhaniseerimine. Meie kolhoosis seda veel ei ole, kuid lähemas tulevikus lahendatakse see küsimus tingimata.»

Populaarteaduslikud põllumajanduslikud filmid õpetavad kolhoosnikuid, kuidas organiseerida suure tootlikkusega tööd ja tagada jõukas elu kõikides kolhoosides.

Rostovi oblasti Aksaiskaja rajooni Stalini-nimelises kolhoosis ütles juurviljakasvatuse brigaadi brigadir sm. Maslikova pärast kinoseansi: «Ma vaatasin suure tähelepanuga uut filmi ruutpesiti istutamise meetodist. See film osutas meie brigaadile suurt abi. Nägime näitlikult, kuidas tuleb rakendada juurvilja ruutpesiti istutamise meetodit ja kuivõrd see kergendab kolhoosnikute tööd.»

1954. aastal läbiviidud üleliiduline põllumajanduslike filmide festival soodustas põllumajanduslike teadmiste propaganda laiendamist kino kaudu. Kuid oleks ekslik arvata, et sellega on täielikult lahendatud nende filmide korrapärase näitamise ülesanne kõikidele kolhoosnikutele ja mehhanisaatoritele, mis kajastavad parimaid agrotehnilisi meetodeid, kõrgeid saake saavate kolhooside edusamme, propageerivad teaduslikke teadmisi põllumajanduse alal.

Seda ülesannet on võimalik edukalt lahendada ainult sel juhul, kui põllumajanduslikke filme demonstreeritakse maakinoseadmete poolt pidevalt.

Põllumajanduslike filmide elanikkonnale laialdase demonstreerimise organiseerimisel on vaja kaasa tõmmata kõik kultuurhariduslike asutuste töötajad. Põllumajanduslikke filme tuleb kinoseadmete poolt linastada eri kinoseanssidel ja lühimetraazilisi agro-zootehnilisi filme põhieeskava lisana.

Tuleb pidada arvestust kinokülastajate kohta, kes viibivad iga õppe- või populaarteadusliku põllumajandusliku filmi demonstreerimisel. See arvestus ja filmide demonstreerimisega kaasuv massiline töö on mõõdupuuks, kas jätkata näitamist või teistkordselt näidata üht või teist filmi kolhoosis, sovhoosis või masina-traktorijaamas.

Maa rändkinovõrgu eesrindlikud mehaanikud teevad ära suure töö elanikkonnale põllumajanduslike filmide näitamise alal.

Tuula oblasti Štšekino rajooni kultuuriosakonna kinomehaanik S. J. Minaškin teenindab 1. Mai ja Karl Marxi nimelist ning «Pobeda» kolhoosi. Nende kolhooside kõikides brigadides näitab S. J. Minaškin regulaarselt põllumajanduslikke filme. Niipea kui rajooni kultuuriosakond saab järjekordse kuu repertuaariplaani, teatab Minaškin rahvamajade ja külaraamatukogude juhatajatele ning kõikidesse kolhoosibrigadidesse oma marsruudi piirkonnas, millal ja missugust filmi kuskil brigadis demonstreeritakse. Rahvamajade ja külaraamatukogude juhatajad eraldavad lektorid vestluste ja sissejuhatavate sõnavõtude läbiviimiseks. Pärast seansi organiseerivad põllumajanduse spetsialistid, kes esinevad sissejuhatava sõnavõtuga või vestlusega, näidatud filmi arutelu ja annavad küllastajatele seletusi kõikides tekkinud küsimustes.

S. J. Minaškini marsruuti kuuluvates külaraamatukogudes ja kolhoosibrigadide punanurkades organiseeritakse demonstreeritavate filmide sisule vastavaid vitriine koos kirjandusnäitusega.

Masina-traktorijaamade ja sovhooside üheks tähtsamaks ülesandeks on teaduse saavutuste ja eesrindlike töökogemuste süstemaatiline propageerimine ning laialdane juurutamine masina-traktorijaamade, sovhooside ja kolhooside praktikasse.

Seepärast peavad kultuuriorganite poolt väljatöötatud plaanid põllumajanduslike filmide demonstreerimiseks masina-traktorijaamades, sovhoosides ja kolhoosides olema kooskõlastatud masina-traktorijaamade ja sovhooside direktoritega. Neis plaanides tuleb näidata, milles väljendub iga masina-traktorijaama ja sovhoosi

osavõtt agro-zootehniliste filmide kinoseansside organiseerimisest (ruumide ettevalmistus, lektorite ja vestlejate komplekteerimine, transpordi tagamine rändkino ja filmi edasitoimetamiseks, sihtotstarbeliste kinoseansside eest tasumine.)

Kultuuriorganid peavad ilmutama erilist tähelepanu põllumajanduslike filmide valikul ja näitamisel kolmeaastastel põllumajanduslikel kursustel. Seda tööd tuleb läbi viia plaani alusel, mis on välja töötatud ja kooskõlastatud masina-traktorijaamade ja sovhooside juhatajatega.

Kooskõlas selle plaaniga esitavad masina-traktorijaamad ja sovhoosid rajooni kultuuriosakondadele igas kvartalis nõudmised kolmeaastaste agro-zootehniliste kursuste kinoga teenindamiseks, arvestades nende õppekavasid.

Rajooni kultuuriosakonnad sõlmivad lepingud kolhooside ja sovhoosidega põllumajanduslike filmide kinoseansside korraldamiseks kolmeaastastel agro-zootehnilistel kursustel.

NSV Liidu Kultuuriministeriumi, Põllumajanduse Ministeriumi ja Sovhooside Ministeriumi poolt kinnitatud tüüplepingu tingimuste kohaselt on rajooni kultuuriosakonnad kooskõlas masina-traktorijaamade ja sovhooside kvartali nõudeavaldustega kohustatud põllumajanduslike filmide demonstreerimist agrozootehnilistel kursustel läbi viima mitte vähem kui viis osa igal kinoseansil.

Vajaduse korral on kinomehaanik kohustatud kursuste õppejõu nõudmisel näitama toimival õppusel kogu filmi teistkordselt või selle üksikuid osi ilma eri tasuta.

Selleks et tagada normaalsed tingimused põllumajanduslike filmide demonstreerimiseks agro-zootehnilistel kursustel, on kolhoosid ja sovhoosid kohustatud andma rajooni kultuuriosakondadele filmide demonstreerimiseks kõlblikud ruumid koos vajaliku sisustusega (toolid, pingid, materjal akende pimendamiseks), samuti tagama kinoaparatuuri, filmide ja teiste materiaalsete väärtuste alalhoidmist, mis jäetakse hoiule kolhoosi või sovhoosi. Kolhoosid ja sovhoosid on kohustatud andma kinomehaanikule ja motoristile ruumi ööbimiseks.

Õppe-, populaarteaduslike ja kroonika-dokumentaalsete põllumajanduslike filmide kinoseansse viiakse kinoseadme poolt läbi kolmeaastastel agro-zootehnilistel kursustel kui sihtotstarbelisi kinoseansse ja nende eest tasutakse kolhooside poolt kultuurifondi summade arvel, mis luuakse kooskõlas põllumajandusliku artelli põhikirjaga, sovhooside poolt aga kaadrite ettevalmistamiseks ja kvalifikatsiooni tõstmiseks ettenähtud summade arvel.

Kolhoosid ja sovhoosid kannavad hiljemalt iga kvartali esimese kuu 5. päevaks üle rajooni kultuuriosakonna jooksvale arvele avansina tasu kinoseansside eest, lähtudes kinnitatud plaanist vastavalt masina-traktorijaamade ja sovhooside nõudmistele igas kvartalis.

Põllumajanduslike filmide laialdase demonstreerimise stimuleerimiseks kolmeaastastel kursustel on ühe sihtotstarbelise kinoseansi

soodustatud maksumuseks määratud kindlaks 45 rubla. Nende filmide demonstreerimisel väljaspool rändkinode marsruuti suureneb seansi maksumus tegelike kulude summa võrra, mis on seotud rändkino kohalesõiduga.

Samal eesmärgil on kindlaks määratud kinomehaanikute ja motoristide materiaalne huvitatus, kellele rajooni kultuuriosakonnad maksavad õppe-, populaarteaduslike ja kroonika-dokumentaalfilmide demonstreerimise eest kolmeaastastel agro-zootehnilistel kursustel peale saadava töötasu lisatasu: kinomehaanikutele — 12 rbl., motoristidele — 10 rbl.

Õppe-, populaarteaduslike ja kroonika-dokumentaalfilmide demonstreerimisel on otstarbekohane organiseerida kinolektooriumid loengutetsükliga kindla kava alusel.

Vladimiri oblasti reas rajoonides on organiseeritud kinolektooriumid masina-traktorijaamades, kus üks kord nädalas peetakse loenguid ja demonstreeritakse vastavaid filme.

Vladimiri masina-traktorijaamas pidas insener Listovski masina-traktorijaama mehhanisaatoritele loengu teemal: «Traktorite remondi sõlmeetod». Pärast loengut näidati sama teemaatikaga filmi. Samas masina-traktorijaamas toimus ka loeng koos filmi demonstreerimisega põllumajanduskultuuride ruutpesiti mahapaneku meetodist.

Astrahani oblasti reas rajoonides on organiseeritud ränd-kinolektooriumid järgmises koosseisus — põllumajanduse spetsialist-ektor, rajooni kultuuriosakonna töötaja, kinomehaanik ja motorist. Rändkinolektooriumide transpordiks on eraldatud autod. Kinolektooriumid on varustatud filmidega, mis käsitlevad taimekasvatuse, loomakasvatuse, kolhoositootmise mehhaniseerimise ja elektrifitseerimise küsimusi ning eesrindlike kolhooside tööd, samuti kinoringvaadetega «Põllumajanduse uudised».

Ränd-kinolektooriumid on varustatud lahtikäivatest kilpidest koosnevate näitustega ja kirjeldusega ettekannete ja vestluste teemadel. Peale selle on ränd-kinolektooriumidel raadiovastuvõtjad raadiosaadete kollektiivse kuulamise organiseerimiseks põllumajanduslikel teemadel.

Marsruudid on välja töötatud sellise arvestusega, et ränd-kinolektooriumid hõlmaksid kõiki asustatud punkte rajoonides.

Põllumajanduslike filmide teemaatiliste linastamiste korrapärane läbiviimine, sellega kaasuv masside seas tehtav töö ja selle töö õige organiseerimine on rajooni kultuuriosakondade üheks tähtsamaks ülesandeks.

Põllumajanduslikud filmid, mida kavatakse näidata kolhoosis või sovhoosis, peavad vastama nende majandite iseloomule. Vähe kasu võisid oma praktiliseks tegevuseks ammutada Brjanski oblasti Voronoki rajooni kolhoosnikud, kus kasvatatakse põhiliselt teraviljakultuure ja kartulit, kellele festivali raames näidati filme lina- ja peedikasvatusest.

Filmide teemaatiline linastamine näeb ette filmifondis leiduvate

ühele mistahes põllumajanduslikule tootmisharule, nagu näiteks juurvilja-, kartuli-, lina-, loomakasvatusele, põllumajanduse mehhaniseerimisele pühendatud filmide järjekindlat demonstreerimist teatud ajavahemiku jooksul.

Seda üritust tuleb põhjalikult ette valmistada: koostada filmide kava ja demonstreerimise graafik kolhoosis, sovhoosis, masina-traktori jaamas, kavandada vestluste ja loengute teemad, informeerida laialdaselt kolhoosnikuid, masina-traktori jaamade ning sovhooside töölisi ja spetsialiste kinoseansside ülesannetest ja eeskavast, tagada neil kinoseanssidel kindel külastajate koosseis. Nii tuleb linakasvatust käsitlevate filmide demonstreerimisel saavutada, et neid filme vaataksid kõik linakasvatusbrigaadide kolhoosnikud.

Kõigis statsionaarsetes kinoetenduspunktides, kus toimub filmide temaatiline linastamine, on soovitatav organiseerida näitusi, mis kajastavad teaduse saavutuste ja eesrindlaste kogemuste juurutamist oma kolhoosis, sovhoosis ja masina-traktori jaamas. Eri- list huvi pakub kolhoosnikutele näitus teemal «Mille eest võitleb meie kolhoos käesoleval aastal». Näituste organiseerimisele tuleb kaasa tõmmata rajooni- ja külaraamatukogud. Mitšuurinliku agrobioloogiateaduse ja põllumajanduse tootmisnovaatorite kogemusi propageeriv põllumajandusliku kirjanduse näitus abistab külastajaid-kolhoosnikuid ja mehhanisaatoreid tarviliku raamatu valimisel ning filmi vaatamisel saadud teadmiste tugevdamisel. On soovitatav samuti organiseerida põllumajanduse spetsialistide konsultatsioone.

Kultuuriorganid peavad pühendama erilist tähelepanu põllumajanduslike filmide demonstreerimisega kaasuvate loengute ja vestluste ettevalmistamisele ning läbiviimisele.

Loengu või vestluse ühendamine filmi demonstreerimisega on üheks paremaks ja kättesaadavamaks vormiks teaduse saavutuste ja eesrindlike kogemuste propageerimisel põllumajanduses. On vaja, et lektor või vestleja seoks filmi sisu tingimata kohalike tingimustega, antud kolhoosis, sovhoosis või masina-traktori jaamas kehtiva tootmispraktikaga ja nende ette püstitatud ülesannetega.

Loengu või vestluse kõrge taseme tagamiseks on väga tähtis, et rajooni kultuuriosakonnad tutvustaksid eelnevalt lektoritele ja vestlejatele neid filme, mis tulevad demonstreerimisele. Põllumajanduslike filmide jaoks saadavad sisukirjeldused tuleb välja anda kõikidele lektoritele ja vestlejatele.

On väga tähtis pärast loengut või vestlust korraldada nähtud filmi arutelu, et külastajad saaksid avaldada oma mõtteid selle kohta, kuidas tuleb rakendada teaduse saavutusi ja eesrindlike töökogemusi oma kolhoosis, sovhoosis ja masina-traktori jaamas.

Nii nõudsid Tuula oblasti Štšokino rajooni «Putj Iljitsja» kolhoosi kolhoosnikud pärast põllumajandusliku filmi vaatamist ja arutamist kolhoosi juhatuselt, et karjalaudas pandaks üles automaatjootja.

Pärast filmi vaatamist on soovitatav teatada külastajaile, mil-

list põllumajanduslikku filmi lähemal ajal demonstreeritakse ja kes esineb loengu või vestlusega.

Pärast filmide temaatilise linastamise kava ammendamist on soovitatav korraldada külastajate konverents, kus tehakse kokkuvõtte ja määratakse kindlaks agro-zootehniliste filmide demonstreerimise järgmine kava.

Kultuuriorganid peavad osutama tähelepanu kinoringvaate «Põllumajanduse uudised» näitamisele kõikides statsionaarsetes maakinoseadmetes ja rändkinoseadmetes.

Iga kinoringvaadet tuleb demonstreerida kõikides kinoetenduspunktides spetsiaalselt väljatöötatud graafiku kohaselt kunstilise filmi lisana.

Rajooni kultuuriosakondadel tuleb samuti organiseerida põllumajanduslike filmide näitamist mehhaniseerimis- ja kolhoosi esimeeste koolides. Koos nende koolide direktoritega tuleb kindlaks määrata põllumajanduslike filmide demonstreerimise kord ja graafik ning iga kinoseansi repertuaar.

LASTE KINOGA TEENINDAMISE ORGANISEERIMINE

Kino omab noorsoo kasvatamisel väga suurt tähtsust.

Rajooni kultuuriosakonnad peavad organiseerima filmide korrapäraselt demonstreerimist lastele, kasutades sel eesmärgil rajooni kogu kinovõrku.

Filmide näitamiseks lastele on vaja organiseerida spetsiaalseid lasteseansse: rajoonikeskuste kinoteatrites vähemalt 2 kinoseanssi nädalas, statsioonarsetes maakinoseadmetes aga vähemalt 6 laste-kinoseanssi kuus.

Rändkino töögraafikusse tuleb lülitada kinoseansside korraldamine lastele kõikides asustatud punktides vastavalt marsruudile. Juhul kui maarändkinos olevat filmi ei ole soovitatav lastele näidata, tuleb filmilaenuorganisatsioonidega kokku leppida teise eeskava suhtes laste kinoga teenindamiseks.

Eriti laialdaselt peab laste kinoga teenindamine olema organiseeritud puhke- ja pidupäevadel.

Lasteseanssidel tuleb linastada ainult lastele demonstreerimiseks soovitatud filme spetsiaalselt koostatud repertuaari kohaselt, milles on võetud arvesse erineva vanusega laste soovid. Seepärast on soovitatav, et lasteseansside korraldamise päevadel oleks kinoteatris kaks filmi — üks demonstreerimiseks lasteseanssidel ja teine demonstreerimiseks päevastel ja õhtustel kinoseanssidel.

Lasteseansse tuleb kinoteatrites läbi viia vastavalt ÜLKNU rajoonikomitee ja rajooni haridusosakonnaga kooskõlastatud plaanile. Plaanis tuleb ette näha, millistel päevadel toimuvad lasteseansid, nende repertuaar, massiüritused kinoseansse külastavate laste kultuuriliseks teenindamiseks. On väga tähtis, et lasteseansside repertuaar linna- ja maakinoteatrites oleks seotud koolide õppeprogrammiga.

Massiürituste plaanis tuleb ette näha demonstreeritava filmi tutvustamine, nähtud filmi arutus, mängude korraldamine, koolide, tööstuskoolide ja lastekodude isetegevuslaste esinemised, kohtumised meie maa tuntud inimestega.

Suurt huvi äratav lastes kinoteatrite poolt korraldatav võistlus parimale lastejoonistusele demonstreeritavate filmide teemal, näi-

teks «Nõukogude rahvas võitluses rahu eest». Kohalike raamatukogudega tuleb kokku leppida lastekirjanduse näituste organiseerimise osas kinoteatris.

Lasteseansside läbiviimise kuuplaanid kinoteatrites ja rändkinodes tuleb aegsasti üles panna kõigis koolides, Pioneeride Palees ja kinoteatri fassaadil.

Rajooni kultuuriosakond peab saavutama kooliorganisatsioonide aktiivse osavõtu lasteseansside korraldamisest kinoteatrites. Kooliorganisatsioonide ülesandeks on kinoseansside ühiskülastuste organiseerimine, kooli avalikkuse esindajate ja pedagoogide eraldamine vestluste läbiviimiseks ja korra järele valvamiseks ning laste kunstilise isetegevuse esinemiste organiseerimine.

Suur tähtsus on filmide demonstreerimise organiseerimisel õpilastele vahetult koolides, kuna see võimaldab filmide laialdast ära kasutamist õppe- ja kasvatustöös.

Koolides, kus on kinoseadmed (helikinoaparatuur), peavad õpilaste kinoga teenindamist teostama vahetult koolid, kes valivad välja õppe-, kunstilised, populaarteaduslikud ja kroonika-dokumentaalfilmid ning organiseerivad kinopiletite müüki õpilastele.

Ülejäänud koolides peavad kultuuriosakonnad organiseerima kunstiliste, populaarteaduslike ja kroonika-dokumentaalfilmide korrapärast tasulist linastamist.

Kinoseansside repertuaar, nende läbiviimise graafik igas koolis ja kultuurmassiliste ürituste plaan tuleb kindlaks määrata iga kuu koos rajooni haridusosakonnaga ja koolide direktoritega.

Normaalsete tingimuste tagamiseks õpilaste kinoga teenindamisel on vaja jõuda kokkuleppele koolide direktoritega ruumide eraldamise suhtes filmide demonstreerimiseks, ruumide varustamise osas istekohtadega, vahenditega akende pimendamiseks, samuti kultuurmassiliste ürituste läbiviimise ja kinomehaanikule piletite müügil abi osutamise küsimustes.

Filmide demonstreerimine koolides peab toimuma kitsasfilmi-kinoaparatuuri abil. Kinoaparaadiruumi olemasolu korral on võimalik kasutada laifilmi-kinoaparatuuri.

Suurt tähelepanu tuleb pühendada laste kinoga teenindamisele õppevaheajal. Sel ajal tuleb korraldada lastekinoseansse sagedamini kõikide kinoseadmete poolt.

Suvisel õppevaheajal tuleb kindlustada laste korrapärane kinoga teenindamine nende puhkepaikades ja pioneerilaagrites ning tugevdada laste kinoga teenindamist linnades ja asustatud punktides. Tuleb sagedamini korraldada lasteseansse, kinofestivale, filmide temaatilist linastamist, kohtumisi tuntud inimestega, koolide, pioneerimajade ja klubide kunstilise isetegevuse esinemisi.

Hästi organiseeritud töö laste kinoga teenindamise alal õppevaheajal abistab perekonda ja kooli laste kasvatamisel.

KAHEKSAS PEATÜKK

KINOREKLAAM

Tähtsat osa filmi linastamise ettevalmistamises ja selle näitamise edukuses etendab reklaam, mille ülesandeks on teatada laialdaselt elanikkonnale filmist, valgustada lühidalt filmi ideed ja põhilist sisu.

Kinovõrgus kasutatakse mitmesuguseid filmide reklaamimise viise ja vorme. Laialdaselt levinud on valgus-, trüki-, kujutav ja helireklaam.

Valgusreklaami kasutatakse nii kinoteat i kui ka filmi reklaamimiseks.

Kõikides kinoteatrites kasutatakse laialdaselt trükireklaami — trükitud ja litograafilisi plakateid, lendlehti, kuulutusi ajalehtedes ning kujutavaid reklaamplakateid, stende, fotovitriine.

Raadiosaateid ja suusõnalisi teadaandeid (enne kinoseansi algust või pärast selle lõppu) lähemal ajal demonstreeritava filmi kohta kasutatakse samuti tihti kinoteatrite ja rändkinode poolt. Rida kinoteatreid annab demonstreeritava filmi helitausta edasi fassaadil ülesseatud valjuhääldaja kaudu.

Filmide reklaami jaotatakse eel- ja jooksvaks reklaamiks. Eelreklaam tutvustab külastajaid ekraanile tulevate filmidega, jooksev reklaam annab ülevaate filmidest, mida kinoteatris linastatakse.

Filmide reklaam algab juba ammu enne nende ekraanile tulekut ajalehekuulutuste, raadioinformatsiooni ja stendide püstitamise teel.

Kohapeal teostavad eelreklaami vabariiklikud, kraide ja oblastite filmilaenuuskontorid, kes saavad selleks rahalisi vahendeid ja informatsioonilisi materjale — filmi lühikese sisukokkuvõtte, filmimiskollektiivi liikmete perekonnanimed ning fotod üksikute filmikaadritest.

Peale selle organiseerib filmilaenuuskontor oma vabriku «Reklaamfilm» kaudu mitmekesise reklaami tootmist ja väljalaskmist, mis suunatakse filmilaenuuskontoritesse (-jaoskondadesse) kinoseadmete varustamiseks.

Vabrik «Reklaamfilm» laseb välja ühe-, kahe-, kolme-, nelja-, üheksapoognalisi litograafilisi plakateid, poolplakateid ja litograafilisi plakateid, afiše ja müürilehti, plakateid trammidesse,

nimeta müürilehti maakinoseadmete jaoks, õiendeid-annotatsioone jt.

NSV Liidu Kultuuriministeerium määras kindlaks iga liiki kinoseadmete jaoks reklaammaterjali väljaandmise normid uutele ja kordustrükis ilmuvatele kunstilistele filmidele, mille alusel filmilaenutuskontorid varustavad kinoseadmeid reklaammaterjaliga.

Iga filmi juurde laseb filmilaenus välja fotokomplekte ja fototahvleid, mis saadetakse filmilaenutuskontoritele ja -jaoskondadele laiali vastavalt kohalesaadetavate filmikoopiate arvule. Fotode komplektid ja fototahvlid antakse kinoseadmetele välja filmi demonstreerimise ajaks tasuta. Kinoseadmed tagastavad fotoreklaami filmilaenutuskontoritele ja -jaoskondadele pärast filmi demonstreerimise lõpetamist koos filmikoopiaga.

Filmilaenutuskontorid ja -jaoskonnad on kohustatud saatma kinoseadmetele fotode komplekte ning fototahvleid kõigi käesoleva ja eelmiste aastate kunstiliste filmide väljaandmisel ja samuti kõigi eelmistel aastatel väljalastud filmikoopiate kohta, millele valmistati kooskõlas NSV Liidu Kultuuriministeeriumi otsusega fotode komplektid. Ülejäänud kunstilistele, samuti lühimetraažilistele ja õppe-, teaduslik-tehnilistele ning kroonika-dokumentaalfilmidele antakse fotode komplektid välja sõltuvalt nende olemasolust filmilaenutuskontorite (-jaoskondade) laos.

Repertuaariplaani koostamisel filmilaenutuskontorites (-jaoskondades) on rajooni kultuuri osakond (kinoteatri direktor) kohustatud välja selgitama, milline reklaam on iga repertuaariplaani lülitatud filmi kohta olemas, ja hankida see kõikidele oma kinoseadmetele.

Rajooni kultuuri osakonnad, kes asuvad eemal filmilaenutuskontoritest (-jaoskondadest) ja seetõttu ei saa osa võtta igakuuliste repertuaariplaanide koostamisest, peavad filmilaenutuskontorile (-jaoskonnale) andma nõudmise reklaami väljasaatmiseks, kandes õigeaegselt üle tasu selle maksumuse eest.

Igal kinoseadmepool peab olema lülitatud kuu repertuaariplaani filmide reklaamimise üksikasjaliselt väljatöötatud plaan. Plaanis tuleb ette näha iga filmi reklaamimise meetodid ja vormid: mitu päeva enne filmi linastamist välja panna reklaam, kuidas kasutada filmilaenutuskontorist saadud reklaammaterjali, milline täiendav reklaam välja panna.

Reklaamiks kasutatakse kinoteatri fassaadi, väljakuid ja elava liiklemise tänavaid, kus on võimalik üles panna kunstiliselt kujundatud tahvleid ja stende.

Läbimõeldult peab olema lahendatud küsimus trüki- ning litograafiliste müürilehtede ja plakatite üleskleepimisest tänavatel, väljakutel, parkides ja puistikes, vabrikutes ja tehastes, autobussides ja trollibussides, trammi- ja linnalähedaste rongide vagunites. Erilist tähelepanu tuleb pühendada filmireklaami organiseerimisele rajoonikeskuste ja suurte asustatud punktide äärelinnades.

Suure ideelis-kunstilise tähtsusega filmide reklaamimiseks val-

mistavad paljud kinoteatrid kohalikes trükikodades lendehti, mida levitatakse kinoteatri küllastajate hulgas, tänavatel, väljakutel ja pannakse kokkuleppel sideorganitega ajalehtede ja teiste trükitoode-
dete vahele, mis toimetatakse kätte tellijaile. Raamatukogudega on võimalik kokku leppida lendehtede levitamises, pannes neid luge-
jatele laenutatavate raamatute vahele.

Fassaadil ülespandud reklaamstende tuleb valgustada kino-
seadme kogu öhtuse töö kestel.

Erilist tähelepanu on vaja pühendada filmi reklaamimisele vahetult vabrikutes, tehastes, asutustes, pannes üles reklaamtaht-
leid ja levitades lendehti. Tuleb kokku leppida kohalike ühiskond-
like organisatsioonidega vabrikute ja tehaste raadiosõlmede kaudu informatsiooni edasiandmiseks demonstreeritavate filmide kohta ja vabrikute ning tehaste ajalehtede toimetustega tööliste ja inser-
ner-tehniliste töötajate vastukajade avaldamiseks nähtud filmide kohta.

Kõrvuti täismetraažiliste filmide reklaamimisega tuleb reklaamida ka eeskavasse lülitatud lühimetraažilisi filme ja kinoring-
vaateid.

Näitused uute filmide fotodest kutsuvad vaatajate juures esile elavat huvi. Neid tuleb korraldada publikule sobivates kohtades ja öhtul valgustada. Filmi fotod on soovitav välja panna väljakutel ja peatänavatel asuvate äride vaateakendele.

Pärast filmi demonstreerimise lõpetamist pakitakse fotokomp-
lektid korralikult sisse ja saadetakse filmilaenutuskontorisse või teisele kinoseadmele.

Tööpraktikas esineb juhtumeid, et filmid lastakse teistkordselt ekraanile ilma vastava reklaamita kaalutlusel, et neid filme reklaamiti juba varem ja seepärast pole otstarbekohane uuesti kulu-
tada vahendeid reklaamiks. See ei ole õige, sest isegi ühe või teise filmi edukate tulemustega demonstreerimise puhul leidub elanik-
konnas tunduv hulk küllastajaid, kellel mitmesugustel põhjustel jäi film esmakordsel linastamisel vaatamata.

Parimate nõukogude filmide korduslinastamisel peavad rajooni kultuuriosakonnad tagama niisama kvaliteetse reklaami kui esik-
linastamisel.

Rajooni kultuuriosakonnad ja kõik kinoetenduspunktid peavad pöörama tõsist tähelepanu eelreklaamile.

Mõned kinoteatrid panevad üles fassaadile kuu repertuaari-
plaani. Tegelikkus näitab sellise reklaamimisviisi ebaotstarbekoha-
sust, sest küllastaja saab nii teada ainult filmi nimetuse ja millistel kuupäevadel see kinoteatris linastub. Sellist reklaamimisviisi tuleb rakendada lastekinoseansside puhul, millede repertuaar kooskõlas-
tatakse komsomoli- ja kooliorganisatsioonidega ning mida kasuta-
takse õpetajate poolt õppetöös.

Eelreklaami jaoks tuleb laialdaselt kasutada müürilehti, pla-
kateid, fotomontaaze, fotoportreesid.

Suur tähtsus on ooteruumi ja kassa vestibüüli õigel ära kasuta-

misel reklaamimiseks, sest seal viib iga päev palju külastajaid. Kinoteatri direktori ülesandeks on eelkõige tutvustada külastajaid kinoteatris lähematel päevadel linastuvate filmidega.

Kinoteatrites, kus iga film linastub vähemalt nädal aega, tuleb välja panna eelreklaam ainult ühele filmile; lühendatud töörežiimiga kinoteatrites, kus eeskava vahetatakse iga kahe-kolme päeva järel, tuleb välja panna reklaam korraga kahele filmile.

Reklaammaterjali mahutamiseks ooteruumi ja kassavestibüüli pannakse üles alalised tahvlid, mis on ühtlasi kinoteatri kunstiliseks kujunduseks.

Huvitavaks reklaamiviisiks on «Reklaamfilmi» poolt väljalastavad reklaamrullid; nad koosnevad reast lühikestest filmiepisoodidest üldmetraažiga 70—80 m, mis avavad üldjoontes filmi idee ja põhilise sisu.

Reklaamrullid antakse filmilaenuuskontorites välja kinoseadmetele tasuta mõni päev enne filmi linastamist kinoteatris külastajatele näitamiseks kinoseanssidel.

Eriti köidab vaatajate tähelepanu peeglitele kirjutatud filmireklaam. Teksti pealkirjad tehakse peeglitele valge guašiga, tähtede piirjooned aga sinise või punasega.

Kõikides rajooni ja maakinoteatrites tuleb külastajatele teatada enne kinoseansi algust või pärast selle lõppu, millist filmi hakatakse demonstreerima lähemal päeval, ja kui on olemas annotatsioon selle filmi kohta, lugeda see ette.

Kõrvuti filmide reklaamiga tuleb reklaamida ka kõiki kinoteatris läbiviidavaid täiendavaid meelelahutusi (orkestriansamblike ja solistide esinemisi, loenguid, ettekandeid, vestlusi).

Maarändkinodes linastumisele tulevate filmide reklaamimine peab olema organiseeritud õigeaegselt. Mõned töötajad arvavad, et maal piisab ühe nimeta müürilehe ülespanemisest ja pärast seda, kui hakkab tööle elektrijõujaam, tulevad külastajad kinoseansile. Tegelik töö näitab, et rajooni kultuuriosakonnad ja kinomehaanikud, kes kasutavad sellist meetodit, ei täida oma ekspluatatsiooniplaane.

Stavropoli krai Nevinomõsski rajooni eesrindlikud kinomehaanikud märgivad, et külastajate arvu suurendamise kõige tähtsamaks tingimuseks on hea reklaam. Pärast saabumist asustatud punkti lähevad kinomehaanikud kõigepealt kooli, teatavad vaheajal õpilastele filmi nimetuse ja jutustavad lühidalt selle sisu. Peale selle panevad nad nähtavates ja rahvarohketes kohtades üles reklaami. Suurt abi osutavad filmi tutvustamisel kinokülastajatele kommunistlikud noored ja kinoorganisaatorid.

Rändkino väljasõidu eel marsruudile peab rajooni kultuuriosakond tarvitusele võtma abinõud, et elanikkond saaks teada rändkino saabumise päevast ja demonstreerimisele tulevast filmist.

Filmide demonstreerimise graafik tuleb avaldada ajalehes, panna välja rahvamajades, külaraamatukogudes, koolides, külanõukogudes, kolhooside juhatustes, väljakutel, teemajades.

Rajooni kultuuriosakondadel on soovitatav avaldada rajooniajalehes rändkino marsruut koos filmide nimetustega ja asustatud punktidega, kus neid hakatakse demonstreerima, samuti kinoseansside kellaajad. Igale rändkino marsruudi piirkonnas asuvale külanõukogule tuleb telefoni teel teatada rändkino saabumise päevast. Peale seda tuleb kõikidele külanõukogudele, kolhooside juhatustele, rahvamajade ja külaraamatukogude juhatajatele saata postkaarte teadaandega, millal ja missugune film tuleb demonstreerimisele. Samuti tuleb rändkino tööplaani teatavaks tegemiseks kasutada kohalikku raadiovõrku.

Rajooni kultuuriosakond peab varustama rändkinomehaanikut vajaliku reklaammaterjaliga ja esmajärjekorras küllaldaselt hulgal nimeta müürilehtedega.

Osa reklaammaterjalist tuleb saata aegsasti küla kinoorganisaatoritele, rahvamajade ja külaraamatukogude juhatajatele ning kokku leppida, et kaks-kolm päeva enne rändkino saabumist oleks reklaam üles pandud rahvarohketes kohtades. Asustatud punkti saabumisel paneb kinomehaanik täiendavalt üles müürilehti ja plakateid rahvamajas, külanõukogu ja kolhoosijuhatuses juures.

Suvel peab filmide reklaam olema tugevdatud, kuna tundub osa kolhoosnikutest töötab kolhoosikeskusest kaugemal — põllulaagrites ja põllundusbrigaadides. Küla kinoorganisaatori, rahvamaja või külaraamatukogu juhataja ja rändkino aktiivi kaudu tuleb kõikidele põllulaagrites ja põllundusbrigaadides töötajatele aegsasti teatavaks teha rändkino tööaeg ja filmi nimetus.

Üleskutses maakinovõrgu töötajatele kutsusid Novosibirski oblasti eesrindlikud kinomehaanikud üles kõiki kinomehaanikuid ja motoriste välja panema reklaam- ja müürilehed igas asustatud punktis vähemalt 3—5 päeva enne filmi demonstreerimist, kusjuures müürilehtedes peab olema märgitud laste ja täiskasvanute kinoseansside alguse täpne kellaeg, mitte lubama kõrvalekaldumisi kindlaksmääratud kellaegadest ja kasutama laialdaselt elanikkonnale repertuaariplaanide teadustamist kinoorganisaatorite kaudu.

Sunnitud filmivahetamise korral tuleb sellest viivitamatult teatada rahvamaja või külaraamatukogu juhatajale ja küla kinoorganisaatorile.

On soovitatav valmistada värvirikkalt kujundatud tahvleid, mis kinnitatakse auto või furgooni külgedele. Rändkino kohalesaabumisel võetakse need tahvlid maha ja pannakse üles ruumi, kus toimub kinoseanss.

Erilist tähelepanu tuleb osutada filmide reklaamile lähedalasuvates väikestes asustatud punktides.

Enne kinoseansi algust ja pärast kinoseansi lõppu on rändkinomehaanik kohustatud teatama külastajatele, millal ja missugune film linastatakse järgmine kord.

Kõrvuti filmi reklaamiga peab rändkinomehaanik informeerima elanikkonda loengutest või vestlustest, mis viiakse läbi enne või pärast kinoseansi.

OHEKSAS PEATÜKK

PILETIMÜÜGI ORGANISEERIMINE

Piletimüügi organiseerimine on üheks vastutusrikkamaks lõiguks kinoseadmete töös. Seda tuleb korraldada nii, et tagada külastajaile maksimaalsel määral mugavusi.

Piletite müük peab toimuma külastajatele kõige sobivamal ajal. Kaks tundi enne kinoseansi algust tuleb avada piletite müük kinoteatri kassades ja ruumides, kus rändkino kinoseansse korraldab. Kõikides kinoteatrites tuleb juurutada piletite eelmüüki.

Erilist tähelepanu tuleb pühendada piletimüügi organiseerimisele vahetult ettevõtetes, asutustes ja õppeasutustes. Rida kinoteatreid organiseerib selleks väljasõidukassad. Samuti on tarvis taotleda kinoteatrite ühiskülastamisi teenistujate ja õpilaste poolt, kohalike käitiskomiteede ja õppeasutuste kaudu.

Piletimüügikohtades tuleb tagada eeskujulik kord. Kinoteatri kassavestibüül peab olema valgustatud. Kassa juures peab olema välja pandud seansside alguse plaan, missugusele seansile toimub piletimüük, piletihinnad ja kinoteatri vaatesaali plaan, kus on ära näidatud kohtade vastavatesse võõnditesse kuuluvus.

Stationsaarsetes maakinoseadmetes peavad piletimüüki teostama rahvamajade või külaraamatukogude juhatajad, kes on vastutavad kinoseadmete töö eest. Maarändkinodes on piletite eelmüüki kõige parem teostada külanõukogu või kolhoosijuhatuses ruumides, informeerides kolhoosnikuid piletimüügi kohast ja ajast. Rahvamajade ja külaraamatukogude juhatajad on kohustatud osutama maarändkinode mehaanikutele igakülgset abi piletimüügi kõige paremaks organiseerimiseks.

Mugavuste loomiseks külastajatele ja külastatavuse suurendamiseks tuleb organiseerida piletite eelmüüki kolhoosnikute kodudes, suvel aga põllulaagrites ja põllundusbrigaadides.

On samuti vaja organiseerida piletite müüki lähemate väikeste asutatud punktide elanikkonnale.

Piletite levitamisele on vaja kaasa tõmmata ühiskondlik aktiiv ja esmajärjekorras kinoorganisaatorid.

Kõikide kinoseadmete poolt võib müüa ainult neid pileteid, mis on registreeritud rajooni rahandusosakonnas. Piletite müük toimub

vastavalt piletitel märgitud hindadele. Hinna-muutmine või müümine kõrgema hinnaga, kui piletil märgitud, on kriminaalkuritegu ja seadusega karistatav.

Küllastajate vaatesaali laskmisel rebitakse küljest ainult kontrollmark. Küllastajatelt pileтите äravõtmine on kategooriliselt keelatud; piletid peavad olema küllastajate käes kuni seansi lõpuni.

Kõikidel kinoteatritel ja rändkinodel on keelatud tasuta kino näitamine või piletita küllastajate laskmine kinoseanssidele, samuti nn. sihtotstarbeliste kinoseansside korraldamine piletimüügita asutuste ja organisatsioonide summade arvel.

Erandina on lubatud tasuta kino näitamine:

a) üksikutes õppe- ja raviasutustes vastavalt valitsuse erimäärust le ja korraldustele;

b) väeosades ja koondistes rea-, seersantide ja vanemate koosseisule.

Valitsuse poolt on lubatud samuti erandina:

a) sihtotstarbeliste kinoseansside korraldamine põllumajandusbrigaadides, põllulaagrites, eemalasuvates loomakarjatamise piirkondades ning kalapüügirajoonides töötavate kolhoosnike, masina-traktorijaamade ja sovhooside tööliste kinoga teenindamiseks; tasumaksmine nende seansside eest toimub kolhooside, sovhooside ja teiste põllumajanduslike ning kalapüügiorganisatsioonide poolt neile kultuurilisteks vajadusteks eraldatud summade arvel;

b) sihtotstarbeliste kinoseansside läbiviimine ja õppe- ning lühimetraažiliste populaarteaduslike ja kroonika-dokumentaalfilmide tasuta demonstreerimine kõikide kinoseadmete poolt (välja arvatud kinoteatrid) õppetöö ning loengute saateks, mis organiseeritakse riiklike, ühiskondlike, ametiühinguorganisatsioonide ja kolhooside poolt nende rahaliste vahendite arvel.

Põllumajandusbrigaadis, eemalasuvates loomakarjatamise piirkondades ja kalapüügirajoonides korraldatava sihtotstarbelise kinoseansi maksumuse kindlaksmääramisel lähtutakse loodetavast küllastajate hulgast, kusjuures küllastuse maksumuseks arvestatakse 2 rubla, kuid seejuures ei või seansi maksumus olla madalam kinoseansi plaanilisest maksumusest (eksploatatsioonikulud, pluss filmiüür, pluss kinomaks).

Sihtotstarbelise kinoseansi maksumus õppe- ja lühimetraažiliste populaarteaduslike ning kroonika-dokumentaalfilmide tasuta demonstreerimisel määratakse kindlaks, lähtudes eksploatatsioonikulude plaanilisest maksumusest ja filmiüüri summast seansi eest vastavalt tariifidele, agro-zootehnilistel kursustel aga 45 rubla.

Sihtotstarbelisi seansse vormistatakse tavaliselt masina-traktorijaamade, kolhooside ja sovhooside avaldustega ja lülitatakse rändkinode marsruutülesannetesse, kusjuures neis märgitakse küllastajate plaaniline arv ja sihtotstarbelise kinoseansi maksumus.

Marsruutülesandes näidatud sihtotstarbelise kinoseansi maksumus tasutakse masina-traktorijaama, kolhoosi või sovhoosi poolt sularahata arvelduse korras Riigipanga maksukorralduse alusel

vastava summa ülekandmiseks rajooni kultuuriosakonna arvelduskontosse.

Maksukorraldus saadetakse kolhoosi või sovhoosi poolt panka sellise arvestusega, et seda oleks võimalik läbi kanda enne rändkino saabumist filmi demonstreerimise kohta. Sel juhul toimub kinoseanss panga poolt aktsepteeritud maksukorraldusest ära kirja esitamisel kinomehaanikule.

Kui sihtotstarbeline kinoseanss ei ole marsruutülesandes ette nähtud, siis võib rändkinomehaanik kolhoosi, masina-traktorijaama või sovhoosi juhataja palve alusel läbi viia üleplaaniilise kinoseansi, rikkumata sealjuures ettenähtud marsruuti.

Sel juhul võib rändkinomehaanik läbi viia sellise kinoseansi kohustuslikul tingimusel, et kolhoos, masina-traktorijaam või sovhoos kannab üle kinoseansi maksumuse rajooni kultuuriosakonna arvelduskontosse ja esitab enne kinoseanssi kinomehaanikule ära kirja panga poolt aktsepteeritud maksukorraldusest.

Kui sihtotstarbelise kinoseansi maksumuse eest tasumine toimub posti teel rahakaardiga rajooni kultuuriosakonna arvele, peab kinomehaanikule olema esitatud sideorganite poolt kinnitatud kviitungi ära kirja rahakaardi vastuvõtmise kohta.

Rändkinomehaanikul on keelatud sihtotstarbeliste kinoseansside organiseerimine võlgu või kolhooside ja sovhooside poolt antavate kirjalike kohustuste alusel sihtotstarbelise kinoseansi maksumuse ülekandmise kohta rajooni kultuuriosakonna arvelduskontosse.

Pärast sihtotstarbelise kinoseansi korraldamist täidab kinomehaanik kassaaruande, milles märgitakse maksukorralduse kuupäev, number ja summa või rahakaardi kviitungi kuupäev ja summa. Üks eksemplar kassaaruandest antakse kolhoosi või sovhoosi esindajale. Mistahes täiendavate allkirjade või kviitungite väljaandmine kinomehaanikutele raha saamise kohta sihtotstarbelise kinoseansi eest on keelatud.

Kinomehaanikul on samuti keelatud vastu võtta sularaha kolhoosides või sovhoosides korraldatud sihtotstarbelise kinoseansi eest või välja rebida piletitraamatust pileteid sihtotstarbelise kinoseansi maksumuse summa ulatuses.

Populaarteaduslike ja kroonika-dokumentaalsete põllumajanduslike filmide demonstreerimisel kolmeaastastel agro-zootehnilistel kursustel on masina-traktorijaamad ja sovhoosid kohustatud kooskõlas tüüplepingu eeskirjadega esitama igas kvartalis rajooni kultuuriosakondadele avaldused kolmeaastaste agro-zootehniliste kursuste kinoga teenindamiseks. Vastavalt nendele avaldustele kannavad kolhoosid ja sovhoosid rajooni kultuuriosakonna jooksvale arvele avansina üle tasu kinoseansside eest kvartali ulatuses hiljemalt kvartali esimese kuu 5. päeval. Iga toimunud kinoseansi kohta annab kolhoos (sovhoos) kinomehaanikule välja vastava õiendi, mis on aluseks arvestuse tegemisel.

KÜMNES PEATÜKK

KINOVÖRGU TÖÖTAJATE TASUSTAMINE

Kinoteatrite direktorite, nende asetäitjate ja administraatorite palgamäärad sõltuvad kinoteatri asukohast ja töömahust — aasta jooksul teenindatavate küllastajate hulgast. Kinoteatri töömaht määratakse kindlaks aasta eksploatatsiooniplaaniga.

Kinoteatrite direktoritele ja administraatoritele, välja arvatud kinoteatrites, mis asuvad liidu- ja autonoomsete vabariikide pealinnades, oblastite, kraide ja suurtes tööstuskeskustes, on kehtestatud järgmised kuupalgad.

Ametikoha nimetus	Küllastajate plaaniga aastas			
	üle-500 tuh. inimese	300 kuni 500 tuh. in.	150 kuni 300 tuh. in.	alla 150 tuh. in.

Kuupalk rublades

Direktor	550—615	500—550	450—500	410—450
Administraator	425—475	385—425	360—410	310—360

Kinoteatrite tehnilistele töötajatele on kuupalgad kehtestatud sõltuvalt kinoteatri asukohast, töötajate kvalifikatsioonist ja aasta eksploatatsiooniplaanis ettenähtud töörežiimist.

Kinoteatrite tehnilistele töötajatele, välja arvatud kinoteatrites, mis asuvad liidu- ja autonoomsete vabariikide pealinnades, oblastite, kraide ja suurtes tööstuskeskustes, on määratud kindlaks kuupalgad vastavalt tabelile lk. 102.

Palga maksmine kinomehaanikutele, kes töötavad kinoteatrites, kus keskmine kinoseansside arv kuus on 12 kuni 20 (kaasa arvatud), toimub skaala järgi, mis on kinnitatud 12 seanssi kuus andvatele kinoseadmetele; 21 kuni 29 (kaasa arvatud) — skaala järgi, mis on kinnitatud 21 seanssi andvatele kinoseadmetele; 32 kuni 59 (kaasa arvatud) — skaala järgi, mis on kinnitatud 30—31 seanssi kuus andvatele kinoseadmetele. Kinoteatrites, kus kinoseansside arv kuus on üle 63 (välja arvatud kinoteatrid, mis annavad päevas

kolm ja enam kinoseanssi), toimub palga maksmine kinomehaanikutele skaala alusel, mis on kinnitatud kuu jooksul 60—20 kinoseanssi andvate kinoseadmete kohta.

Ametikoha nimetus	Seansside arv				
	3 ja enam päevas kuu jooksul	60—62 kuus (26—27 tööpäeva)	30—31 kuus (26—27 tööpäeva)	21 kuus (18 päeva piirides kuus)	12 kuus (10 päeva piirides kuus)
	Kuupalk rublades				
Vanem kinomehaanik	475	450	390	—	—
1. kategooria kinomehaanik	425	390	355	310	270
2. kategooria kinomehaanik	375	350	310	280	240
Kinomehaaniku abi	270	250	225	210	190

Maa helirändkinode töötajate töötasusüsteem näeb ette järgmised kuupalgad.

Ametikoha nimetus	Tegeliku tööstaažiga maarändkinodes		
	kuni 3 aastat	3 kuni 5 aastat	üle 5 aasta
	Kuupalk rublades		
1. kategooria kinomehaanik	500	540	585
2. kategooria kinomehaanik	450	485	525
Auto helirändkinode 1. kategooria autojuhid	475	510	550
Auto helirändkinode 2. kategooria autojuhid	450	485	525
Auto helirändkinode 3. kategooria autojuhid	425	450	500
Helirändkinode 1. kategooria motoristid	360	385	410
Helirändkinode 2. kategooria motoristid	335	355	380
Helirändkinode 3. kategooria motoristid	310	330	355
Helirändkino 1. kategooria kinomehaanik (on ühtlasi autojuht)	600	640	715
Helirändkino 2. kategooria kinomehaanik (on ühtlasi autojuht)	525	575	615

Maa autorändkinode kinomehaanikute-autojuhtide kuupalkade kehtestamisel lähtutakse kvalifikatsiooni kategooriast ja kinomehaaniku ametikohal töötamise tegelikust staažist.

Autorändkinode autojuhtidele kehtestatakse motoristi ülesande üheaegsel täitmisel lisatasu põhipalgale 20% ulatuses.

Kinomehaanikute, autojuhtide ja motoristide palgade kindlaksmääramisel on arvestatud nende töö liikuvat iseloomu.

Riikliku kinovõrgu kinomehaanikutele ja kinomehaanikute abidele, kes teenindavad kahte statsionaarset maakinoseadet, on kehtestatud järgmised kuupalgad (rublades), tingimusel, et nende poolt on täidetud tööpäevade ja seansside plaan:

1. kategooria kinomehaanikud	425
2. kategooria kinomehaanikud	375
kinomehaanikute abid	300

Linna rändkinode kinomehaanikud saavad palka, mis on kehtestatud kohalike statsionaarsete kinoseadmete kinomehaanikutele.

Raudteejaamu teenindatavatele vagun-klubide ja rändkinode kinomehaanikutele makstakse palka, mis on kehtestatud maarändkinode kinomehaanikutele. Vagun-klubide elektriseadmete mehaanikutele makstakse palka, mis on kehtestatud autorändkinode autojuhtidele.

Rajooni kultuuriosakonnad ja kinoteatrite direktorid määravad kindlaks palgad kinomehaanikutele ja motoristidele neil olemasolevate riikliku kvalifikatsioonikomisjoni tunnistuste põhjal, kus on näidatud nende kategooria.

Maarändkinode töötajate palgatariif näeb ette palgamäärade kehtestamist sõltuvalt maarändkinodes töötamise tegelikust tööstaažist, kusjuures tööstaaži hulka arvestatakse kogu erialal töötamise aeg maa tumm- ja helirändkinodes.

Kui näiteks kinomehaanik töötas aasta tummrändkinos ja sellele järgnevalt pärast kvalifikatsiooni tõstmist töötas kolm aastat helirändkinos, siis moodustab tema tegeliku töö staaž palga väljaarvestamiseks neli aastat.

Kui kinomehaanik töötas neli aastat tummrändkinos maal, pärast seda viis aastat statsionaarsetes maakinoseadmetes ja viimased kaks aastat helirändkinos, siis moodustab tema tegeliku töö staaž maarändkinodes kuus aastat.

Finantsplaani koostamisel ja koosseisude, palkade ning palgafondide registreerimisel rahandusorganites peavad rajooni kultuuriosakonnad ja kinoteatrite direktorid arvestama kinoteatri töörežiimi või mahulistesse näitajatesse (plaanilised näitajad kinoküllastajate hõlmamiseks aastas) tehtavaid muudatusi ja samuti muudatusi kinoteatri tehniliste töötajate kvalifikatsioonis. Rändkinode osas tuleb arvesse võtta kinomehaanikute, motoristide ja autojuhtide kvalifikatsioonis ja tegelikus tööstaažis asetleidnud muudatused.

Kinoteatri mahuliste töönäitajate või selle režiimi muutumisel on rajooni kultuuriosakonnad (kinoteatrid) kohustatud esitama rahandusorganitele palkade läbivaatamise küsimuse otsustamiseks töötajate üksikute kategooriate osas kõrgemalseisva organisatsiooni juhataja ja pearaamatupidaja poolt allakirjutatud õiendi, mis kinnitab kinoteatrile kehtestatud mahulised näitajad või töörežiimid. Kinoteatrite tehniliste töötajate kvalifikatsiooni, rändkinodes aga üksikute kinomehaanikute, motoristide ning autojuhtide-motoristide

kvalifikatsiooni ja tegeliku tööstaazi muutumisel esitatakse nende töötajate palkade läbivaatamiseks rahandusorganitele rajooni kultuuriosakonna (kinoteatri direktori) ja raamatupidaja poolt alla kirjutatud vastav õiend.

Kinoteatrite, välja arvatud liidu- ja autonoomsetes vabariikides, oblastite, kraide ja suurtes tööstuskeskustes asuvad kinoteatrid, teenindavale personalile on kehtestatud järgmised kuupalgad (rublades):

piletikassade kassapidajad	285—360
vanemkontrolörid	250—285
kontrolörid-piletikontrollijad	235—250
tuletörjeülem	385—410
vanemtuletörjujad	285—310
tuletörjujad	260—285
motoristid	310—360

Kinoteatrite teenindava personali palgatariifis on igale ametikohale ette nähtud kaks palgamäära, mis määratakse kindlaks sõltuvalt kinoteatri töötingimustest ja mahust, aga samuti ka töötaja staazist ja töökogemustest.

Vahepealseid palgamäärasid kehtestada ei tohi.

Kui näiteks rajooni kinoteatri kontrolör-piletikontrolli palk on tariifi kohaselt 235—250 rubla, siis makstakse isikutele, kes on sellele tööle palgatud, palka ainult 235 või 250 rubla ulatuses.

Kõikidele kinoteatrite ja rändkinode töötajatele, kes töötavad alljärgnevas paikades, on kehtestatud kõrgendatud palgamäärad:

a) 10% võrra, kes töötavad Usbeki NSV-s (välja arvatud Taškendi linnas) ja Astrahani ning Stalingradi oblasti üksikutes rajoonides;

b) 20% võrra, kes töötavad Habarovski kraisis (välja arvatud Ohhotski, Ajano-Maiski, Tuguro-Tšumikani rajoonid Nižne-Amurski oblastis, Ola, Severo-Evenski, Srednekanski rajoonid ja Magadani linn), Primorje kraisis, Amuuri ja Tšita oblastis, Irkutski oblasti Sljudjanka rajoonis, Kara-Kalpaki ANSV-s, Kirgiisi NSV-s, Kasahhi NSV Karsakpai ja Balhaši rajoonides, Karaganda ja Dossori linnades, Turkmeenia NSV-s, Usbeki NSV Horezmi oblastis, Tadžiki NSV-s ja Burjat-Mongoli ANSV Kjahta, Selengini, Zakamenski, Kabanski, Muhhor-Sibiri, Horinski, Jeravninski, Džidinski, Zaigrajevo, Barguzini, Tunkini (välja arvatud Okinski hošun), Bitšura rajoonides (aimakkides).

c) 30% võrra, kes töötavad Nižne-Amurski oblasti Ohhotski, Ajano-Maiski, Tuguro-Tšumikani rajoonide territooriumil, Habarovski kraisis Ola, Severo-Evenski, Srednekanski rajoonides ja Magadani linnas;

d) 50% võrra, kes töötavad Kaug-Põhjas, samuti Irkutski oblasti Kirenski, Alam-Ilinski, Bratski, Ust-Kuti, Kazatšinski-Lenski, Tofalarski rajoonides, Krasnojarski kraisis Bogutšanski,

Kežma, Jenisseiski, Severo-Jenisseiski, Uderei ja Kazatšinskoje rajoonides, Burjat-Mongoli ANSV Severo-Baikalski, Bauntovi rajoonides ja Tunkini aimaki Okinski hošunis.

NSV Liidu Kultuuriministeeriumi kinoteatrite raamatupidamise ja teenindatava personali ametikohtadele, mis on ette nähtud tüüpkoosseisudega, välja arvatud liidu- ja autonoomsetes vabariikides ning kraide, oblastite ja suurtes tööstuskeskustes asuvad kinoteatrid, on kehtestatud järgmised kuupalgad (rublades):

vanemraamatupidaja	410—450
raamatupidaja	360—410
kunstnik	410—450
lugemistoa korrapidaja	310—360

Rajooni remondipunktide meistritele kinoaparatuuri alal kehtestatakse palgamäärad sõltuvalt töötaja kvalifikatsioonist (kategorias) tariifivõrgu 6.—8. kategooria tasemel, mis kehtib oblastite ning kraide valitsuste ja kultuuriministeeriumide kinoremondi töökodades.

Kooskõlas kehtiva tööseadusandlusega ei maksta palka tööseisaku eest, mis tekkis töötaja süü tõttu. Töötajast sõltumatult tekkinud tööseisaku eest makstakse palka pooles ulatuses vastava kvalifikatsiooniga töötajate ajatasu tariifimäärast.

Küsimuse lahendamisel tööseisakute eest tasumisest rändkinode töötajatele tuleb lähtuda rajooni kultuuriosakonna poolt rändkinodele marsruutülesandes kindlaksmääratud tööpäevade arvust.

Kui rändkino tööseisak tekkis kinobrigaadi süü tõttu, siis rändkino töötajatele seisupäevade eest ei maksta.

Kui tööseisak tekkis ühe töötaja süü tõttu, siis ei maksta viimasele seisupäevade eest, teistele töötajatele aga makstakse välja pool palgatariifist iga seisupäeva eest.

Tasustamine töö eest riiklike pühade ajal toimub kahekordistatud palgatariifi (palga) ulatuses. Töötaja nõusolekul võidakse rahalist kompensatsiooni asendada temale teise puhkepäeva andmisega.

Kinovõrgu töötajate ergutamiseks kinoseanssidelt saadavate tulude laekumise plaani ületamise ja linna- ning maaelanikkonna kinoga teenindamise kvaliteedi parandamise eest on kehtestatud preemiasüsteem.

KINOMEHAANIKUTE ETTEVALMISTAMINE

Kinomehaanikute ettevalmistamine toimub liiduvabariikide kultuuriministeeriumide koolides; õpetamine toimub ka kinoseadmete juures.

Vene NFSV ulatuses viiakse kinomehaanikute ettevalmistamist läbi ka kursustel, mis on organiseeritud reas oblastite ja kraide kultuurivalitsustes ning autonoomsete vabariikide kultuuriministeeriumides.

Koolid ja kursused valmistavad ette helikino 2. kategooria kinomehaanikuid õppeaja kestusega üheksa kuud ja kitsasfilmikino mehaanikuid õppeaja kestusega viis kuud.

Kinovõrgu arendamise aastaplaani koostamisel määravad rajooni kultuuriosakonnad kindlaks kinomehaanikute vajaduse, teevad kindlaks, kui palju kinomehaanikuid on võimalik ette valmistada väljaõpetamise teel rajooni kinoseadmete juures ja kui palju on vaja ette valmistada koolides või kursustel.

Need arvestused saadab rajooni kultuuriosakond kultuurivalitsusele, kus võetakse arvesse rajooni vajadust kinomehaanikute kaadri alal ja eraldatakse vajalik arv kohti kinomehaanikute koolides või kursustel.

Kooskõlas saadud jaotuskavaga valib rajooni kultuuriosakond kandidaadid.

Kinomehaanikute koolidesse või kursustele õppima suunatavate kandidaatide valikul on soovitatav kasutada kohalike komsomoliorganisatsioonide abi ja võimalikult laialdasemalt suunata kinomehaanikute koolidesse või kursustele naisi ja eakamaid isikuid. On soovitatav, et kandidaatide valik toimuks esmajärjekorras neis asustatud punktides, kus on kavandatud uute kinoseadmete organiseerimine ja tekib vajadus kinomehaanikute järele.

Kinomehaanikute koolidesse või kursustele komandeeritud kinovõrgutöötajatele arvestatakse õppustel viibimise aeg üldise ja katkestamata tööstaaži hulka.

Kinomehaanikute kooli või kursused lõpetanud isikud on kohustatud töötama vähemalt kaks aastat kinoseadmete juures vastavalt kultuurivalitsuse korraldusele.

Rajooni kultuuriosakondadel tuleb osutada erilist tähelepanu kinomehaanikute alalise kaadri tugevdamisele ja kinomehaanikute koolide ja kursuste lõpetanute abistamisele.

Kinomehaanikute koolide või kursuste lõpetanuile tuleb välja anda täiesti töökorras ja eksploatatsioonitingimustes järeleproovitud kinoaparatuur, tutvustada neid kohapeal marsruudi järgi töötingimustega ja rajooni eesrindlike kinomehaanikute töökogemustega, osutada neile igapäevast abi kinoseadmetega töötamisel.

Kinomehaanikute abide ettevalmistamine toimub individuaalse õppimise teel statsionaarsete kinoseadmete juures.

Õpilaste õpetamise tähtjaks on kolm kuud, mille kestel neile makstakse töötasu kõige rohkem 235 rubla kuus.

Kinomehaanikutele makstakse iga neile kinnitatud õpilase õpetamise eest 50 rbl. kuus ja pärast eksamite sooritamist riiklikus kvalifikatsioonikomisjonis ettenähtud tähtjal või ennetähtaegselt antakse välja preemia 50 rbl. ulatuses.

Rajooni kultuuriosakond peab vähemalt kord kuus kontrollima õpilaste väljaõpetamise kvaliteeti.

Statsionaarsete kinoseadmete kinomehaaniku abi kvalifikatsiooni omistamine toimub kultuurivalitsuse juures asuva riikliku kvalifikatsioonikomisjoni poolt.

Rajooni kultuuriosakonnal tuleb luua vastavad tingimused kõikidele kinomehaanikute abidele nende edasise kvalifikatsiooni tõstmiseks 2. kategooria kinomehaaniku teadmiste ja vilumuste tasemeni.

Tuleb süstemaatiliselt läbi viia tööd kinomehaanikute kvalifikatsiooni tõstmiseks korrapärase tehnilise õppuse organiseerimise teel kultuuriministeeriumi poolt kinnitatud kavade kohaselt, anda kinomehaanikutele tehnilist konsultatsiooni, varustada kirjanduse ja õppevahenditega.

Erilist tähelepanu tuleb osutada kinomehaanikute ja motoristide korrapärasele osavõtule kultuurharidusala töötajate igakuulistest rajooniseminaridest, kus kinomehaanikud ja motoristid kuulavad loengutetsükli ühiskondlik-poliitilistel teemadel ja võivad tõsta oma ideelis-poliitilist taset.

Neil seminaridel tuleb kinomehaanikutega ja motoristidega läbi viia spetsiaalsed õppused nende tehnilise kvalifikatsiooni tõstmiseks. Need õppused tuleb läbi viia võitluse tugevdamise tähe all kinoseadmete seisakutega tehniliste ja organisatsiooniliste viperuste tõttu, samuti filmide demonstreerimise kvaliteedi parandamiseks.

On tähtis, et neil õppustel üksikasjaliselt analüüsitaks kõiki rajooni kinoseadmetes asetleidnud filmide rikkumise, kinoaparatuuri ja elektrijaamade häirete juhtumeid, samuti kinofilmide halvakvaliteedilise demonstreerimise juhtumeid, ja võetaks tarvitusele tehnilised ning organisatsioonilised abinõud nende kõrvaldamiseks.

Õppuste läbiviimisel kinomehaanikute ja motoristide tehnilise kvalifikatsiooni tõstmise alal tuleb rakendada kinoremondipunktide meistreid, samuti rajoonis leiduvaid šeffe-kinomehaanikuid ja 1. kategooria kinomehaanikuid, tuleohutuse küsimuste alal aga Riikliku Tuletõrje Järelevalve rajooniinspeksiooni.

KINOSEADMETE TEHNILINE EKSPLUATATSIOON

§ 1. Kinoseadmete tüübid

Filmide alaliseks demonstreerimiseks spetsiaalselt kohandatud kinoteatrid, rahvamajad, kultuurimajad ja teised ruumid kuuluvad statsionaarsete kinoseadmete hulka, kus aparatuur paigaldatakse eraldatud ruumidesse — kinoaparaadiruumidesse — ja kinnitatakse püsivalt.

Täismetraažiline film koosneb mitmest osast. Seepärast tuleb iga osa järel teha vaheaeg järgmise filmiosa aparraati panemiseks. Selleks et demonstreerida filmi vaheajata, pannakse statsionaarsetes kinoseadmetes tavaliselt üles kaks aparraati, mis töötavad vaheldumisi. Kui kinoseadmes on üks aparraat, siis nimetatakse teda ühe postiga, kui kaks aparraati, siis kahe postiga kinoseadmeks.

Alalise ruumi puudumisel filmide demonstreerimiseks teenindatakse kinokülastajaid rändkinoseadmetega.

NSV Liidu tööstus laseb välja võimsat kinoaparatuuri statsionaarsete kinoseadmete vaatesaalidele, mis on arvestatud 800—1000 külastaja üheaegseks teenindamiseks.

Maakinovörku teenindatakse peamiselt rändkinoseadmetega, mis on arvestatud vaatesaalidele mahutavusega 150—200 inimest.

Film kujutab endast pikka linti, kuhu on fotografeeritud üksikud läbipaistvad fotokaadrid, mis erinevad mõnevõrra üksteisest liikuvate kujude asetuse poolest. Tänu nägemismälule tekkitab üksikute filmikaadrite üksteisele järgneval projekteerimisel ekraanile elavate kujude liikumise illusioon.

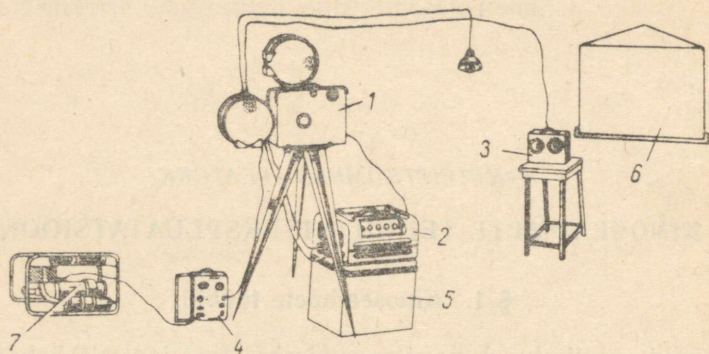
Kogu filmi ulatuses läbib selle üht poolt kitsas 2 mm laiune, erineva laiusega hambakestega või erineva läbipaistvusastmega põikjoontega riba. See nn. heliriba ehk fonogramm on helikandjaks, mis saadab kujutist ekraanile.

Kahel või ainult ühel pool asuvad ühesuguse vahemaa järel avad — perforatsioonid, mille abil demonstreerimise ajal filmi kinoprojektori mehhanismidega edasi nihutatakse.

Meie maal kasutatakse kahepoolse perforatsiooniga, kergesti

süttivaid (35 mm) filme (samuti mittepõlevaid triatsetaatfilme) ja mittepõlevaid ühepoolse perforatsiooniga kitsasfilme (16 mm).

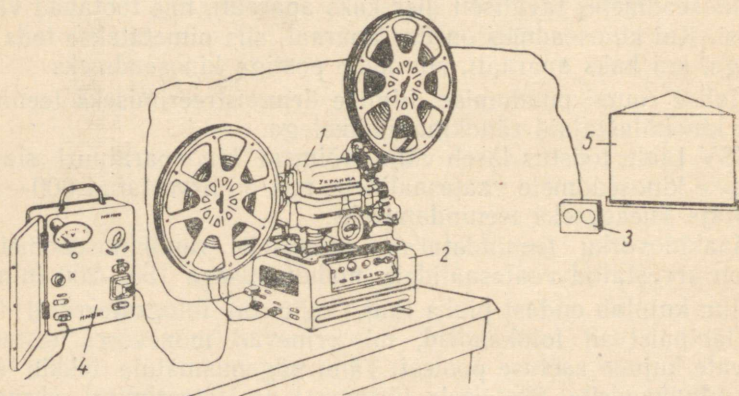
Vastavalt demonstreeritavatele filmidele on olemas laifilmi- ja kitsasfilmi-kinoaparatuur.

Joon. 1. Laifilmi-kinoseade:

1 — kinoprojektor; 2 — võimendaja; 3 — valjuhääldaja; 4 — autotransformator; 5 — tööriistadekast; 6 — ekraan; 7 — elektriiaam.

Helifilmide demonstreerimiseks vajatakse palju keerukaid seadmeid, mis kuuluvad kinoseadme komplekti.

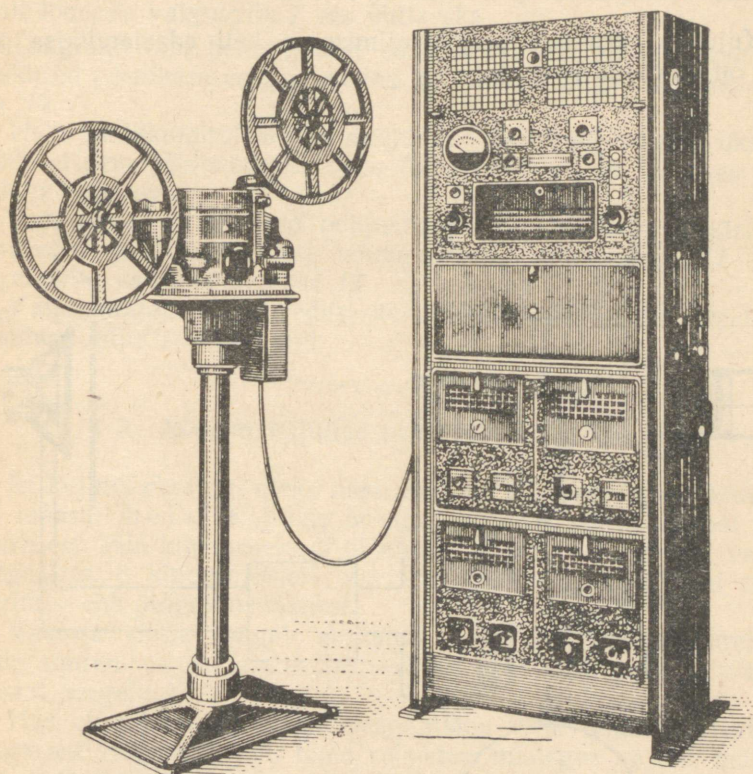

Joon. 2. Kitsasfilmi-kinoseade:

1 — kinoprojektor; 2 — võimendaja; 3 — valjuhääldaja; 4 — autotransformator; 5 — ekraan.

Laifilmi-kinoseade (joon. 1) koosneb kinoprojektorist 1, mis paigaldatakse statiivile või lauale ja on ette nähtud filmikaadrite projitseerimiseks ekraanile ja filmi heliribalt heli edasiandmiseks; heliseadmest, mis koosneb võimendajast 2 ja valjuhääldajast 3;

autotransformaatorist 4, mis on ette nähtud teatud pingega elektri-
 voolu andmiseks kinoseadme voolutarbijaile ja pinge reguleerimi-
 seks; tööriistadekastist 5, kuhu transportimise ajal asetatakse kino-
 projektori tarbed; lahtirullitavast ekraanist 6, millele projekteeri-
 takse filmikujutis; rändelektrejaamast 7.

Joon. 3. Ühendatud kinoraadioseade CKPY.

Kitsasfilmi-kinoseadme komplekti (joon. 2) kuuluvad kõik ülal-
 loetletud seadeldised, välja arvatud tööriistadekast.

Maa asustatud punktide, kolhooside ja masina-traktorijaamade
 kinoga teenindamiseks kasutatakse käesoleval ajal ühendatud kino-
 raadioseadet CKPY (joon. 3), milles on ühendatud raadiotranslat-
 sioonisõlm ja kinoseade.

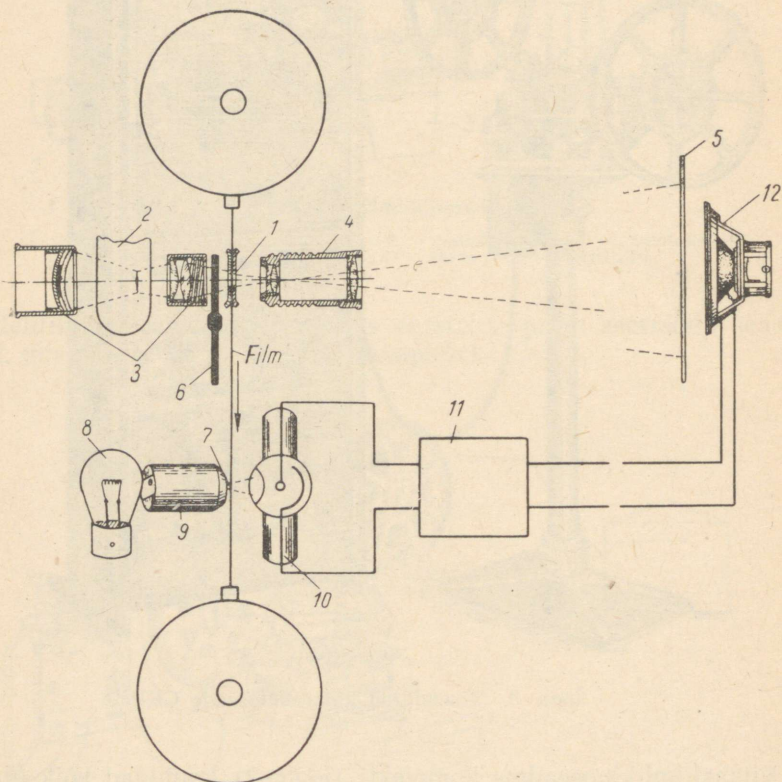
Kinoraadioseade koosneb statsionaarse kinoseadme jalale kin-
 nitatud kitsasfilmiprojektorist ja paneelist, millel asetsevad raadio-
 vastuvõtja, kaks võimendusseadet ja elektrigrammofon.

Kinoseade CKPY võimaldab demonstreerida filme, kasutades
 seejuures üht kahest võimendajast, ja transleerida üheaegselt

raadiosaadet või heliplaadimuusikat, kasutades teist võimendajat, mis on ühtlasi kinoseadme ja raadiotranslatsiooni reserviks ühe võimendaja rikkè korral.

§ 2. Helikinoprojektsioon

Kujutise ekraanile projekteerimise ja heli edasiandmise protsess on näidatud joon. 4.

Joon. 4. Kujutise ekraanile projekteerimise ja heli edasiandmise protsess:

- 1 — pildiaken; 2 — projektsioonilamp; 3 — optiline süsteem; 4 — objektiiv;
 5 — ekraan; 6 — katik; 7 — valguspilu; 8 — pilulamp; 9 — helioptiline süsteem;
 10 — fotoelement; 11 — võimendaja; 12 — valjuhääldaja.

Vastava mehhanismi abil liigub film katkendlikult projektsiooni-aparaadi pildiakna 1 eest läbi. Hõõglamp 2 peegeldab ekraanile 5 optilise süsteemi 3 ja objektiivi 4 abil filmikaadri suurendatud ning eredalt valgustatud kujutise.

Filmikaadri vahetumise hetkel pildiaknas katab tiib (katik) 6

lambilt ekraanile suunduva valgusvihu, mistõttu kujutis ekraanil on selge ja kindlapiiriline.

Pärast seda kui film on läbinud katkendilise liikumise mehhanismi, muudetakse filmi liikumine spetsiaalsete filtreerimisseadiste abil (rullide ja hoorattaga, kinoprojektoris «Ukraina» aga täiendava õli-tõukeleevendajaga) pilulambi 8 ja helioptilise süsteemi poolt loodava valguspilu 7 ees ühtlaseks.

Tunginud läbi helioptilisest süsteemist, läbivad pilulambi valguskiired peenikese valgusjoonena heliriba ja langevad fotoelemendile 10.

Heliriba liikumisel mööda valguspilu 7 langeb heliriba üksikute osade erineva läbipaistvuse tõttu fotoelemendile 10 muutuva tugevusega valgusvoog.

Valgusvoo võnkumised põhjustavad fotoelemendis elektrivoolu vastavaid võnkumisi, mis, võimendatuna võimendaja 11 poolt, suunduvad valjuhääldajasse 12.

Valjuhääldaja annab edasi heliribale üleskirjutatud helid, mis vastavad kujutisele ekraanil.

§ 3. Nõuded kujutise kvaliteedi kohta ekraanil

Et kujutis ekraanil oleks hästi nähtav, peab see olema küllaldasel määral hele. Kujutise heledus ekraanil sõltub kahest põhisuurusest: läbi kinoprojektori objektiivi ekraanile langevast valgushulgast, s. t. kinoprojektori valgusvoost, ja ekraani reflekteerimis- ehk peegeldusvõimest.

Vaataja silma langeb ekraanilt peegelduv valgus; järelikult, mida suurem on ekraani reflekteerimisvõime, seda rohkem valgust temast peegeldub.

Hea ekraan on suuteline peegeldama 80% temale objektiivist langevast valgusest, s. t. tema reflekteerimistegur on 0,8, määrdunud, halb ekraan aga peegeldab kõigest 30—40% temale langevast valgusest, s. t. 60—70% valgusest neelab ekraan, mistõttu kujutise heledus on tunduvalt väiksem.

Iga tüüpi kinoprojektoril on teatud võimsusega valgusvoog, mis väljub tema objektiivist. Valgusvoo mõõtühikuks on luumen (lm). Kinoprojektori valgusvoog langeb kogu ekraani pindalale, ekraani pindala ühikule (1 m²) langeb valgushulk, mis saadakse kogu valgusvoo (luumenites) jagamisel ekraani pindalaga (ruutmeetrites). Seda suurust nimetatakse valgustustiheduseks ja mõõdetakse luksides (lx). Järelikult, mida suurem on ekraani pindala, seda vähem valgust langeb ekraani pindala ühikule, s. t. valgustustihedus on väiksem ja kujutise nähtavus halveneb. Kui sama valgusvoog juhtida väiksema pindalaga ekraanile, suureneb vastavalt ka valgustustihedus.

Järelikult nimetatakse heleduseks ekraani reflekteerimisteguri

ja valgustustiheduse (luksides) korrutist. Heledust mõõdetakse apostilbides (asb).

Kehtivate normide alusel moodustab ekraani laius $1/5 - 1/6$ vaatesali pikkusest; vastavalt ekraani pindalale tuleb valida kino-projektori valgusvoog.

Allpool tuuakse andmed kinoprojektori tüübi valimiseks vasta-valt ekraani mõõdetele.

NSV Liidu kinovõrgu rändkino aparatuuril on järgmised valgus-tehnilised näitajad: «Ukraina», K-303, КПС, K-301, K-101: projekt-sioonlamp K-22 (30 V 40 W). Valgusvoog 250 lm.

Ekraanil pindalaga 3 m² moodustab valgustustihedus 83 lx. Ekraani reflekteerimisteguri 0,6 puhul on heledus 50 asb (kvaliteet hea). Ekraanil mõõdetega $2,6 \times 1,9 = 4,9$ m² (ekraan ЭПП-2) on valgustustihedus 50 lx, heledus 30,6 asb (kvaliteet rahuldav).

16-3П-5, 16-3П-6: projektsiooni hõõglamp K-14 (110 V 500 W). Valgusvoog 120 lm.

Ekraanil pindalaga 2,3 m² on valgustustihedus 56 lx. Ekraani reflekteerimisteguri 0,6 puhul moodustab kujutise heledus 33,6 asb (kvaliteet rahuldav).

Projektsioonilambi K-15 (110 V 750 W) korral moodustab kino-projektori valgusvoog 150 lm, valgustustihedus 65 lx, heledus aga 39 asb.

K-25, K-35: projektsioonilamp K-12 (110 V 300 W). Valgusvoog 70 lm.

Ekraanil pindalaga 1,38 m² on valgustustihedus 50 lx. Ekraani reflekteerimisteguri 0,6 puhul moodustab heledus 30 asb (kvaliteet rahuldav).

Peale küllaldase heleduse esitatakse filmikujutise kvaliteedile järgmised nõuded:

- a) ühtlane ekraani valgustustihedus,
- b) kujutise teravus,
- c) kaadri püsivus ekraanil,
- d) moonutuste ja häirete puudumine,
- e) filmi demonstreerimine «raamis».

Analüüsime neid nõudeid üksikult.

Ühtlane ekraani valgustustihedus. Kui valgus-optilise süsteemi elemendid — valgusallikas (hõõglamp), peegel-reflektor, kondensori läätsed, kaadriaken ja objektiiv (mis kõik asuvad ühel optilisel teljel) — on täpselt välja reguleeritud, jääb ekraani valgustustiheduse ebaühtlus silmale märkamatuks. Ekraani valgustustihedust kontrollitakse eririista — luksmeetriga. Valgustus-tiheduse mõõtmisel ekraani keskel ja äärtel on valgustustihedus keskel mõnevõrra suurem kui äärtel, kuid see vahe ei tohi ületada 30%.

Kujutise teravus. Ekraanil terava kujutise saamiseks on vaja, et objektiiv asuks pildiaknas asuva filmikaadri suhtes täpselt kindlaks määratud kaugusel. Objektiivi edasinihutamisega vajali-kus suunas saavutataksegi suurim teravus.

Teravuse puudumine ekraanil võib olla tingitud objektiiviläätse kattumisest õli või mustusega, objektiiviläätse paigaldamisest tagaküljega ekraani poole, filmikanali mittekorrasolekust, mille tagajärjel filmikaadri pind ei ole risti objektiiviläätse suhtes.

Teravuse puudumine ekraani ühel küljel on tingitud kinoprojektori paigaldamisest tunduva nurga all ekraani tasapinna suhtes.

Kõige suurem teravus kogu ekraani tasapinnal saavutatakse sel juhul, kui kinoprojektori optiline telg on risti ekraani keskpunktiga.

Kehtivad normid näevad ette kinoprojektori optilise telje kõrvalekaldumise võimalust ekraani keskpunkti läbivast ristjoonest kuni 12° .

Filmikaadri püsivus ekraanil. Filmikaadri kiikumine või värisemine ekraanil vertikaalses ja horisontaalses suunas segab filmi vaatamist. Filmikaadri kõikumine võib olla tingitud halvast reguleerimisest, kinoprojektori mehhanismi detailide kulumisest, filmilindi liigest kokkutõmbumisest või filmikoopia tunduvalt kulumisest.

Filmikaadri absoluutne püsivus ekraanil on tehnilistel põhjustel võimatu, seepärast on lubatav kujutise kõikumine teatavas ulatuses, mis ei alanda kinonäitamise kvaliteeti. Mida suurem on ekraan, seda suurem on lubatava kõikumise ulatus.

Kujutise kõikumise lubatav ulatus ekraanil

Ekraani kõrgus	Lubatav kõikumine mm	
	vertikaalsuunas	horisontaalsuunas
2,0	6,0	8
2,5	7,5	10
3,0	9,0	12
3,5	10,5	14
3,75	11,3	15

Kõikumise ulatust kontrollitakse millimeetrilise jaotusega joonlauaga, mis asetatakse ekraanile, millel demonstreeritakse kontrollfilmikaadrit, mis koosneb üksikutest heledatest kujutistest tumedal taustal.

Kujutise paigaldatavuse ulatuse mõõtmisega tehakse kindlaks kõikumise suurus.

Moontonused ja häired. Filmi demonstreerimisel katkeb filmikaadri vahetumise hetkel pildiaknas valguse juurdepääs ekraanile eriseadise — katiku abil. Kui katik on paigaldatud valesti ja filmikaadri vahetumise momenti ei kaeta katikuga küllalt täpselt, tekivad ekraanil heledad triibud, mis venivad kujutise üksikute detailide järel üles või alla. Nad on eriti silmatorkavad pealkirjadel. Selliste triipude ilmumine võib olla tingitud kas katiku mehhanismi

üldisest kulumisest või rikkisolekust. Nende kõrvaldamiseks tuleb katik täpselt paigale asetada või katiku mehhanism remontida.

Ülal oli märgitud, et kinoprojektori optilise telje kõrvalekaldu mine ekraani tasapinna ristjoonest kutsub esile kujutise ebateravuse ekraani teatud osas. Kuid peale ebateravuse omandab sel juhul pildiakna kujutis ekraanil trapetsi kuju. Sellega on samuti seotud kujude moonutus ekraanil.

Nii näiteks on detaili vildaka vertikaalse projektsiooni korral kujutised ülemises osas väiksemad kui alumises osas. Inimese kuju ekraanil näeb välja ebaproportsionaalselt pikenenuna — väikese pea ja suurte jalgadega.

Toodud kaalutlusi tuleb arvestada kinoprojektori paigutamisel ekraani suhtes või koha kindlaksmääramisel kinoaparaadiruumi ehitamiseks.

Filmi demonstreerimine raamis. Filmi demonstreerimine raamis sõltub põhiliselt kinomehaaniku tähelepanelikkusest. Igas filmiosas leiduvad algus- ja lõpprakordid, millede ülesandeks on tagada filmi õiget lindistamist kinoprojektoris ja täpset üleminekut postilt postile.

Et filmikaader täpselt ühtiks kinoprojektori pildiaknaga filmi lindistamise ajal, on filmi algusrakordil spetsiaalne lindistamiskaader.

Filmikaadri väljumine raamist filmi demonsteerimise ajal võib olla tingitud ebaõigesti teostatud liimimiskohtadest filmis või filmi perforatsioonitee liialt suurest kuluvusest (kahepoolsed lõiked).

Filmikaadri raamist väljumise põhjuseks võib samuti olla filmikaadri raamisse seadmise mehhanismi halb fikseerimine.

§ 4. Nõuded heli kvaliteedi suhtes.

Filmi menu kinoküllastajate hulgas sõltub tunduval määral filmi demonstreerimise kvaliteedist. Moonutatud heliülekanne, häired ja sagedased vaheajad võivad rikkuda muljet isegi kõige parema filmi juures. Seepärast tuleb pühendada filmi demonstreerimise kvaliteedile suurt tähelepanu.

Heliülekanne kvaliteet peab vastama järgmistele nõuetele:

- a) küllaldane helitugevus,
- b) kõne arusaadavus ja kõlavuse loomulikkus,
- c) omamüra, raginate, plaksumiste ja teiste häirete puudumine.

Helitugevus. Iga võimenduseseade on arvestatud teatud võimsuse jaoks, mida mõõdetakse vattides. Rändkinoseadme võimendaja 90V-2, mis kuulub KИV-50 komplekti, ja võimendaja 4V-12 (komplektist 4KV-12) väljevõimsus on 10 W ja nad võivad tagada küllaldase helitugevuse vaatesaalis, mis mahutab kuni 200 küllastajat. Nimetatud võimsusega võimendajate kasutamisel suure

mahutavusega saalides ja lahtistel platsidel osutub sel juhul helitugevus mitteküllaldaseks.

Igal võimenduseadmel on regulaator, mille abil on võimalik muuta helitugevust.

Kuid liigne helitugevuse suurendamine kutsub esile häirete ja moonutuste suurenemise, mis mõjuvad ärritavalt kuulmisele.

Peatume mõnedel helitugevuse vähenemise põhjustel töötava kinoseadme juures.

Pilulambi kolvi tumenemisel väheneb fotoelemendile langev valgushulk ja väheneb helitugevus. Samasugune nähtus esineb helioptilise süsteemi detailide paigaltnihkumisel või mustumisel, sest siis langeb fotoelemendile ainult osa helilambi valgusvoost.

Helitugevuse vähenemist võib samuti põhjustada heliriba trüki liigne tihedus filmis.

Fotoelemendi mitteküllaldane tundlikkus, pinge langus võimendajat toitvas elektrivõrgus, võimenduslampide emissiooni vähenemine, võimenduseadmete detailide (kondensaatorite, takistite, mähiste ja teiste detailide) elektriliste näitajate muutumine.

Kõne arusaadavus ja kõlavuse loomulikkus. Moonutuste ja häirete tekkimine heliülekande juures võib olla tingitud korratustest heliülekangetee iga üksiku lüli juures.

Häired ja moonutused. Heli «ujumine» — esimese liigi detonatsioon — tuletab meelde havai kitarril helinaid. See on tingitud filmi ebaühtlasest liikumisest heliriba lugemise kohas — siletrumuil.

Filmi ebaühtlase liikumise põhjuseks võib olla kinoprojektori stabilisaatori (siletrummel koos hoorattaga ühel võllil) rikkisolek või kinoprojektori elektrimootori rootori ebaühtlane liikumine.

Filmi liikumise ebaühtlus, mida põhjustavad kinoprojektori mehhanismi hammasrataste ja trumlite tõuked, kuulub väriseva helina (teise liigi detonatsioon).

Inimhääle ja muusikariistade helid ning igasugused mürad koosnevad suurest hulgast mitmesuguse sagedusega võngetest.

Kui võimendaja võimendab erineva sagedusega pinget ebaühtlaselt, siis üksikuid heli koosseisu kuuluvaid komponente võimendatakse ebaühtlaselt. See ebaühtlus on tingitud lineaarseist ehk sageduslikest moonutustest ja võetakse kuulaja kõrva poolt vastu helitambri muutumisena. Heli ülekanne pole sel juhul loomulik.

Tunduvate lineaarsete moonutuste puhul muutub helitamber tugevasti. Kui ei võimendata küllaldaselt madalaid sagedusi, omandab ülekanne metalse varjundi ja muutub väga teravaks, hääled aga piiksuvateks ning ebaameeldivateks.

Kui ei võimendata küllaldaselt kõrgeid sagedusi ja samaaegselt võimendatakse liigselt madalaid, muutub ülekanne summutatuks, kõmisevaks, kostes nagu tünnist.

Lineaarsed moonutused tekivad võimendaja skeemi elementides — kondensaatorites, paispoolides ja transformaatorites.

Kõrgete sageduste halb heliülekanne (mahalõikamine) võib olla tingitud ka helioptika halvast reguleerimisest (ebaterav, vildak või ebastandardne valguspilu filmi heliribal).

Ebalineaarsete moonutuste olemus peitub selles, et elektrilised võnked erinevad võimendajast väljumisel fotoelementi suubuvate võngete iseloomust. Muutuvad mitte ainult põhivõngete vormid, vaid võimendajast väljumisel tekivad uued, täiendavad võnkumised.

Kui ebalineaarsed moonutused on tunduvad, väheneb järsult kõne arusaadavus, kõlavus muutub ebameeldivaks, tekivad kähismised ja põrisemine.

Ebalineaarsete moonutuste tekkimise põhjuseks on peamiselt võimenduslampide töötamise elektriliste režiimide rikkumine.

Iga võimendaja jaoks on sisse seatud kindel režiimtabel, millele vastavust tuleb perioodiliselt kontrollida ja korrigeerida eksploatatsioonitingimustes. See võimaldab kõrvaldada ebalineaarseid moonutusi.

Heli on kõrge või madal — neid nähtusi on võimalik tähele panna kõige sagedamini kinoseadmete varustamisel toitega rändelektrijaamast, mis kuulub kinoseadme komplekti, või teisest väheses võimsusesga elektrijaamast.

Normaalne heliülekanne saavutatakse filmi liikumisel kinoprojektoris kindla ja püsiva kiirusega (35 mm filmile 0,456 m/sek, 16 mm filmile 0,183 m/sek). Film liigub kinoprojektoris kindlaksmääratud kiirusega, kui kinoprojektori elektrimootor töötab vastava pöörlemiskiirusega.

Normaalse pöörlemiskiiruse tagamiseks peab pinge olema 110 V ja vahelduvvoolu sagedus 50 Hz (50 per/sek).

Antud suuruste muutmine kutsub esile kinoprojektori elektrimootori pöörlemiskiiruse ja filmi liikumiskiiruse vastava muutumise.

Pinge ja sageduse vähenemine kutsub esile pöörlemiskiiruse vähenemise ja filmi aeglustatud liikumise; seejuures heli on madal — naishääled kõlavad meeshäältena.

Pinge ja sageduse suurenemine kutsub esile filmi liikumise kiirenemise projektoris ja heli muutub, ümberpöörduvalt, kõrgemaks — meeshääled kõlavad naishäältena.

Nimetatud nähtuste põhjuseks on elektrijaama pöörlemiskiiruse regulaatori halb töö, mille tagajärjel kinoseade ei saa vajaliku pinget ja sagedusega elektrivoolu.

Kui võimendaja sisendisse ei anta helisageduslikku pinget, ei tohi tema väljundis tekkida voolu kõikumisi.

Kuid võimendaja väljundisse lülitatud valjuhääldajast kuuldu tavaliselt teatud kahin või undamine (omamüra) isegi siis, kui tema sisendisse ei ole juhitud helisageduslikku pinget; see omamüra ongi võimendaja poolt tekitatavaks häireks.

Tunduvad häired alandavad järsult heliülekanne kvaliteeti, sest kõrvaline undamine ja kahin, mis on eriti märgatav vaheaegadel

ning tasase heli korral, summutavad filmi heliribalt tulevat põiheli (sosin, ohe, eemalt kostvad hääled, vaikne muusika).

Seepärast peab võimendaja omamüra olema tunduvalt väiksem heliribalt tulevast kõige vaiksemast helist.

Võimendusseadmete poolt tekitatav suur omamüra tekib kõige sagedamini üksikosade halva seisukorra tõttu: kondensaatorite mahtuvuse vähenemine või lekkimisvool, elektronlampide kahin, sidestusringide masstakistite ebapüsivus.

Sõltumatult võimendusseadmeist võib esineda rida teisi müra tekkimise põhjusi: heliriba suur kuluvus ja kriimustused sellel, fotoelemendi kahin, kõrvalise valgusallika valguse langemine fotoelemendile jt.

Raginat tekivad heliülekande juures peamiselt ebatihedatest kontaktühendustest, eriti fotoelemendi kaablis, ebakvaliteetsest jootmisest (oksüdeerumisest), juhtmete katkemisest, samuti teistest seadmetest tingitud elektrilistest häiretest (elektrikeevitus, tramm, röntgeniseadmed jne.) kinoseadme halva maandamise puhul.

Kvaliteetse heliülekande saavutamisel omab suurt tähtsust valjuhääldajate seisukord. Valjuhääldaja liikuva süsteemi tähtsusetumadki häired ja korratused kutsuvad esile heli moonutumist, plärisemist ja mõnikord isegi töötamise lakkamist. Seepärast tuleb valjuhääldajaga hoolikalt ja ettevaatlikult ümber käia.

V a a t e s a a l i a k u s t i k a. Filmi heli kvaliteet sõltub tunduvalt määral vaatesaali akustilistest omadustest.

Helilained, levides valjuhääldajast vaatesaali, peegelduvad seintelt, laest ja põrandalt, kusjuures osa helienergiast neeldub nendes. Sõltuvalt aine omadustest, millele langeb helilaine, erinevad peegeldunud ja neeldunud helienergia suurused teineteisest. Mida poorem on vaatesaali pind, seda enam neelab ta helienergiat. Tihedad, siledad seinad, põrand ja lagi (marmor, klaas, tellised, betoon jne.) peegeldavad heli hästi ja neelavad teda vähe.

Valjuhääldaja väljalülitamisel ei kao heli ruumis kohe, sest valjuhääldaja poolt tekitatud helilained jõuavad seinteni, mis neid osaliselt neelavad ja osaliselt peegeldavad. Peegeldunud lained jõuavad teatud aja pärast teiste pindadeni, kus nad jällegi osaliselt neelduvad ja osaliselt peegelduvad, suundudes uute pindadeni, ja nii edasi, kuni kogu helienergia neelatakse sellisel määral, et ta ei ole enam kuuldav.

Suletud ruumis esinevat järelkaja nimetatakse reverberatsiooniks ja selle kestust — reverberatsiooniajaks.

Mida vähem heli ruumi pindade poolt neelatakse, seda pikemat aega on ta ruumis kuuldav pärast heliallika (valjuhääldaja) väljalülitamist.

Samuti on reverberatsiooniaeg seda pikem, mida suuremad on ruumi mõõted.

Liiga suure reverberatsiooniajaga ruumides on helifilmide demonstreerimine võimatu ja kõne edasiandmine toimub arusaamatult ning kõik helid segunevad ühtseks huugamiseks. Selleks et

vähendada reverberatsiooni vajaliku piirini, paigutatakse ruumi helineelajaid. Seda otstarvet täidavad kõige paremini karedad materjalid: spetsiaalne akustiline krohv, erimaterjalist helineelavad plaadid, vilt, vaibad, sametist drapeeringud, eesriided, kardinad. Mida rohkem on külustajaid vaatesaalis, seda suurem on helineelavus, sest riided neelavad heli hästi.

Iga ruum arvestatakse kindlale reverberatsiooniajale, mille puhul heliülekanne on kõige parem. Kui tuua saali liigne hulk helineelajaid — kostab kõne arusaadavana, kuid summutatuna, kõlavuseta ja mahlakuseta ning muusika kõlab tuhmilt, inetult.

Vaatesaalideks on ebasobivad liiga kõrged ruumid, kuplitaolised laed, nišid, õõned ja teised arhitektuurilised üksikosad seintes, eriti neis kohtades, kuhu on suunatud valjuhääldajad.

Vaatesaali akustiline arvestus toimub spetsiaalsete akustikute poolt, kes arvestavad antud ruumi kõiki tingimusi ja erinevusi.

Vaatesaali ruum peab olema hästi isoleeritud välistest müradest: külustajatest, kes kogunevad järgmiseks kinoseansiks, elektri- jaama mürast jt.

§ 5. Filmikoopiate tehniline ekspluateerimine

Demonstreerimise ajal liigub film läbi kinoprojektori filmitrakti, mille terasest üksikosad avaldavad mehaanilist mõju filmilindile. Samal ajal satub film filmitraktis võimsa valgusallika soojuskiirte mõju alla.

Üksikosade mehaanilise mõju tõttu filmi pind hõõrdub ja tekivad vigastused perforatsiooniteedel. Filmi pinna intensiivne hõõrdumine tekib samuti selle ümberkerimisel. Soojuskiirte mõjul film tõmbub kokku («vananeb»), mille tulemusena muutuvad tema geometrilised mõõted, film muutub hapraks ja tunduvalt vastuvõtlikumaks mehaanilisele mõjule kinoprojektorist läbimise ajal.

Filmi «vananemist» soodustab mitte ainult selle demonstreerimine, vaid ka säilitamine kõrgendatud temperatuuri tingimustes.

Kinoseansside arvu suurenemisega kaasab filmikoopia tehnilise seisukorra halvenemine.

Filmi liigne vastusurumine filmitrakti üksikosadele, kulumise jäljed ja filmiga kokkupuutuvate üksikosade pinna jäme töötlemine ning pöörlevate üksikosade takerdumine toovad endaga kaasa väikeste kriimustuste ja hõõrdumiste tekkimise filmilindi pinnal ning samuti vigastusi perforatsiooniteel.

Hõõrdumised ja kriimustused tekivad filmilindi hõõrdumisest filmikanali alusraami äärte vastu, hõõrdumisest takerduva või mitteliikuva siletrumli või rullide vastu, kuid peamiselt filmi ümberkerimise ajal.

Hõõrdumised ja kriimustused filmi pinnal alandavad järsult filmi demonstreerimise kvaliteeti. Mustunud hõõrdumised ja kriimustused paistavad ekraanil väikeste vilksatavate mustade täp-

pidena, mida nimetatakse «vihmaks». Nad segavad kujutise jälgimist ekraanil, kutsuvad esile müra ja praksumisi heliülekanal.

Filmikoopiate säilivus nende demonstreerimisel sõltub peamiselt projektsiooniaparatuuri tehnilisest seisundist ja filmi hooldamisest selle ekspluateerimise kestel.

Mida paremini aparatuuri ja filmi hooldatakse, seda kauem film säilib. Kinomehaanik, kes täidab täpselt filmikoopiate tehnilise ekspluatatsiooni eeskirju, tagab filmi kõige pikema kasutamise ea.

Aparatuur, film, kinoaparaadiruum ja sinna kuuluvad vahendid tuleb hoida puhtad. On vaja täita filmi ümberkerimise, kleepimise ja filmostaadis või niisutamiseks kohaldatud karpides hoidmise eeskirju, kaitsta filmi soojuse ja liigse niisutamise eest, hoolikalt pakkida filmi selle transportimisel.

Kinoseade, kes on saanud laenutuse teel filmikoopia, kannab materiaalselt vastutust filmikoopia ülennormatiivse tehnilise kuluvuse, vigastamise, üksikute osade kaotamise, hävitamise, ärapõlemise, varguse ja metraaži puudujäägi eest.

Filmikoopiate tehnilist seisukorda hinnatakse iga osa kohta eraldi, kusjuures kontrollitakse pinna seisukorda, perforatsiooniteed, metraaži ja liimimiskohtade arvu ning kvaliteeti.

Olenevalt tehnilisest seisukorrast liigitatakse iga filmiosa ühte viiest kategooriast.

Iga tehnilise seisukorra kategooria jaoks on kindlaks määratud kinoseansside arvu norm ja filmiosa ennetähtaegse üleviimise puhul madalamasse tehnilise seisukorra kategooriasse tasub kinoseade filmilaenutusorganisatsioonile ülennormatiivse tehnilise kuluvuse täie maksumuse vastava tariifi alusel, mida arvestatakse sõltuvalt filmiosa metraazist ja rikkumise või ülennormatiivse kuluvuse tagajärjel demonstreerimata jäänud kinoseansside arvust.

Filmikoopiate ekspluateerimisel on ette nähtud järgmised seansside arvu normid, arvestades uue filmikoopia ekspluateerimise algusest kuni selle väljalülitamiseni laenutusfondist täieliku tehnilise kuluvuse tõttu:

- a) 35 mm filmikoopiatele demonstreerimise puhul statsionaarse aparatuuriga (CKП-26, КПТ-1) — 600 seanssi;
- b) 35 mm filmikoopiatele demonstreerimisel rändkinoaparatuuriga kõigi «K» tüüpi kinoprojektorite puhul — 300 seanssi;
- c) 16 mm filmikoopiatele demonstreerimisel ПП-16-1 («Ukraina») ja 16-3П tüüpi kinoprojektoritega — 350 seanssi.

§ 6. Rändkino ettevalmistamine marsruudile väljumiseks

Selleks et tagada rändkinoseadme häireteta tööd marsruudil, tuleb hoolikalt ette valmistada väljasõiduks, sest marsruudi tingimustes võib isegi näiliselt tähtsusetu pisiasi põhjustada seansi, mõnikord aga ka kavandatud marsruudi nurjumist.

Seepärast kontrollitakse kinoaaparatuuri enne marsruudile väljumist:

a) stabiilse kestva töö suhtes; kinoprojektori töö peab olema ühtlane, pidurdamiseta mehhanismi poolt; ei tohi esineda kõrvalisi mürasid, kloppimist ega ülekuumenemist;

b) kinoprojektsiooni kvaliteedi suhtes; kontrollitakse kujutise püsivust ekraanil, venivate heledate joonte puudumist kujutise üksikute detailide järel, kujutise küllaldast teravust ja heledust ekraanil;

c) filmi säilivuse suhtes; kinoprojektori filmitraktist lastakse läbi tarvitusel mitteolnud filmilindist rõngas ja kontrollitakse, kas aparadi detailid ei tekita mehaanilisi vigastusi filmilindi perforatsiooniteele ja pinnale ning kas ei määrdu film õliga liigse õlitamise tõttu;

d) heliülekande kvaliteedi suhtes; aparaat kontrollitakse spetsiaalse kontrollfilmi või teise filmi läbilaskmise teel, millele on kirjutatud üles muusika ja kõne; kõne peab olema arusaadav, heliülekanne tugev, moonutamata, häireteta, kõrvalise müra (omamüra), raginate ja naksudeta.

Elektrijaam peab vastama järgmistele tingimustele:

a) külm mootor peab olema kergesti käivitatav;

b) töötama mitmesugustel koormustel vahelejätmisteta, kloppimisteta, konstantse pöörlemiskiirusega (mootoritel Л-3/2 ja Л-6/3 — 1500 p/min, elektrijaama «Kiiev» mootoritel — 3000 p/min);

c) töötama püsivalt väiksel pöörlemiskiirusel;

d) töötama õigesti karburaatori seguklapi kiirel avamisel ja sulgemisel.

Rändkino ettevalmistamisel marsruudile väljumiseks tuleb kontrollida tulekaitseseadeldiste ja tuletõrjeinventari korrasolekut, elektriseadmete ja elektrijuhtmestiku seisukorda, sulavkaitsmete vastavust koormustele, ühenduskaablite, liistude, pistikute, lülitite ja pistikupesade seisukorda ning kvaliteeti.

Igale kinoseadme komplektile ja seadeldisele esitatavad tehnilised nõuded määratakse kindlaks varustajatehase tehniliste tingimustega, mis on kinnitatud kultuuriministeeriumi poolt.

Mittekomplektse või tehnilistele tingimustele mittevastava toodangu kaubastamise eest kannab vastutust varustajatehas.

Peale kinoprojektsiooni-, heliülekande- ja elektriseadmete koos kõigi nende juurde kuuluvate tarvetega kuulub iga kinoseadme komplekti tööriistade ja tagavaraosade komplekt ning tehniline dokumentatsioon (tehnilised kirjeldused ja juhendid eksploatatsiooni alal, passid, paigutamislehed).

Komplekti koosseis võib olla mõnevõrra erinev, seoses aparatuuri ja seadmetega varustamise tehniliste tingimuste iga-aastase läbivaatamisega. Varustajalt saabuv aparaatuur on varustatud komplekteerimisnimekirjaga, mis sisaldab komplekti kuuluvate elementide täieliku loetelu.

Kinoseadme kogu komplekt peab olema võetud üksikasjaliselt

arvele spetsiaalses loetelus ja allkirja vastu üle antud kinoseadmes töötavale kinomehaanikule. Kinomehaaniku hoolde antud vara säilivust tuleb perioodiliselt kontrollida.

Marsruudile väljumisel peab tingimata omama kütuse tagavara, nimelt kuni üks liiter kütust elektriijaama ühe töötunni kohta, autoõli (suvel autool-10 ja talvel autool-6) — 20 g elektriijaama ühe töötunni kohta. Samuti peab olema tagavaraks kaltse ja muid puhastamisvahendeid. Peale selle peavad kinoseadme juures olema vastavad nõud bensiini, vee ja õli ümberkallamiseks, lukksepaahamer, lapiktangid, võrguga lehter, apteek, seep käterätikuga, vajalik tehniline ja aruandeline dokumentatsioon.

§ 7. Maa kinoetenduspunktide ruumidele esitatavad nõuded

Süttival põhimikul valmistatud filmide (35 mm) demonstreerimisel on kõige vastuvõetavamaks vaatesaal telliskividest (tulekindlas) hoones, mis asub tuleohtlikest tööstustest ja ladudest vähemalt 30 m kaugusel ning paikneb mitte kõrgemal teisest korrusest, kusjuures vaatesaalil peab olema kaks iseseisvat väljapääsu trepikotta.

Süttival põhimikul valmistatud filmide demonstreerimine on lubatud samuti puidust hoonetes, kuid tingimata esimesel korrusel. Keldrikorrustel on filmide demonstreerimine keelatud.

Iga 75 kinokülastaja kohta peab olema üks väljapääs. Kui ruumis leidub ainult üks väljapääs, tohib seansile lubada mitte üle 50 külastaja. Vaatesaali ukсед peavad olema avatavad väljapoole ja nende laius ei tohi olla alla ühe meetri. Seansi ajal uksti lukustada ei tohi.

Rändkino vaatesaali kõige otstarbekohasemad mõõted:

- a) pikkus 12—15 m;
- b) laius 0,5 kuni 0,7 saali pikkusest, s. t. 6,0—8,5 kuni 7,5—10,5 m;
- c) kõrgus vähemalt 3,5 m.

Ekraani laiuseks ilma äärestava raamita on $\frac{1}{5} - \frac{1}{6}$ saali pikkusest, s. t. umbes 2—2,5 m; ekraani kõrgus 0,73 tema laiusest, s. t. 1,46—1,82 m; äärestava raami laius 0,2 ekraani laiusest, s. t. 0,4—0,5 m. Transporditava valmis ekraani kohta see norm kohustuslik ei ole.

Ekraan tuleb paigutada sellisele kõrgusele, et projektsiooni alumise kiire vahemaa põrandast oleks vähemalt 1,5 m, s. t. sellisel tasemel, et külastajad ei segaks peadega projektsioonikiirt.

Istekohti on otstarbekohane vaatesaalis paigutada ühtsete ridadena, mitte üle 25 koha reas, mis on piiratud vahekäikudega mõlemalt poolt. Iga vahekäigu laiuse alammääraks on üks meeter.

Ridade vahekaugus peab olema 0,9 m, istekoha sügavus 0,5 m ja vahekäik istekohtade vahel 0,4 m.

Pingid või toolid peavad omama seljatugesid, soovitatavalt ka künarnukitugesid.

Istekohtade read — toolid, pingid — kinnitatakse tugevalt põranda külge, selleks et nad küllastajate kiire evakueerimise vajaduse korral ümber ei kukuks.

Ei tohi ummistada vahekäike ja väljapääse mistahes esemetega, toolidega või täita neid küllastajatega seansi ajal.

Talveperioodil tuleb vaatesaal tingimata teha soojapidavaks ja kütta. Ahjude kütmine tuleb lõpetada hiljemalt kaks tundi enne seansi algust. Ohutemperatuur ei tohi langeda alla $+16^{\circ}\text{C}$.

Ruumid, kus toimuvad kinoseansid, peavad olema hästi ventileeritavad. Talvel toimub tuulutamine enne küllastajate laskmist vaatesaali, suvisel ajal aga ka siis, kui küllastajad asuvad saalis.

Ruumi tuulutamise hõlbustamiseks seansi ajal võib teha seinte ülemistes osades nõõride abil suletavate võredega avad.

Enne kinoseanssi tuleb vaatesaal põhjalikult koristada.

§ 8. Vaatesaali mahutavuse planeerimine ja arvestus

Uusi vaatesaale ehitatakse tavaliselt projektide alusel, mis on koostatud vastavalt iseseisvates hoonetes paiknevate kunstilise filmi kinoteatrite projekteerimise normidele (ГОСТ 2691-44).

Kuid sageli tuleb kohandada olemasolevad ruumid kinovaatesaalideks.

Toome näitena 15×8 m mõõdetega kolhoosiklubi planeerimise ja mahutavuse arvestuse.

Nagu ülal märgitud, peab ekraani laius olema $\frac{1}{5} - \frac{1}{6}$ vaatesaali pikkusest, s. t. antud juhtumil moodustab ekraani laius $\frac{15}{5} = 3$ m või $\frac{15}{6} = 2,5$ m.

3 m laiuse ekraani puhul paigutatakse istekohtade esimene rida ekraani 1,5 laiuse kaugusele, s. o. $3 \times 1,5 = 4,5$ m kaugusele ekraanist.

Võttes arvesse, et istekohtade sügavus on 0,4 m ja ridade vahe 0,5 m, võtab iga rida enda alla $0,4 + 0,5 = 0,9$ m.

Et toolide read algavad 4,5 m kaugusel ekraanist, on ridade arv:

$$\frac{15 - 4,5}{0,9} = 11.$$

Jättes külgedel 1 m laiused vahekäigud ja võttes istekoha laiuks 0,45 m, määrame kindlaks istekohtade arvu ühes reas:

$$\frac{8 - (1+1)}{0,45} \approx 13 \text{ kohta.}$$

Seejuures suureneb külgedel asuvate vahekäikude üldine laius 0,15 m võrra.

Seega mahub vaatesaali

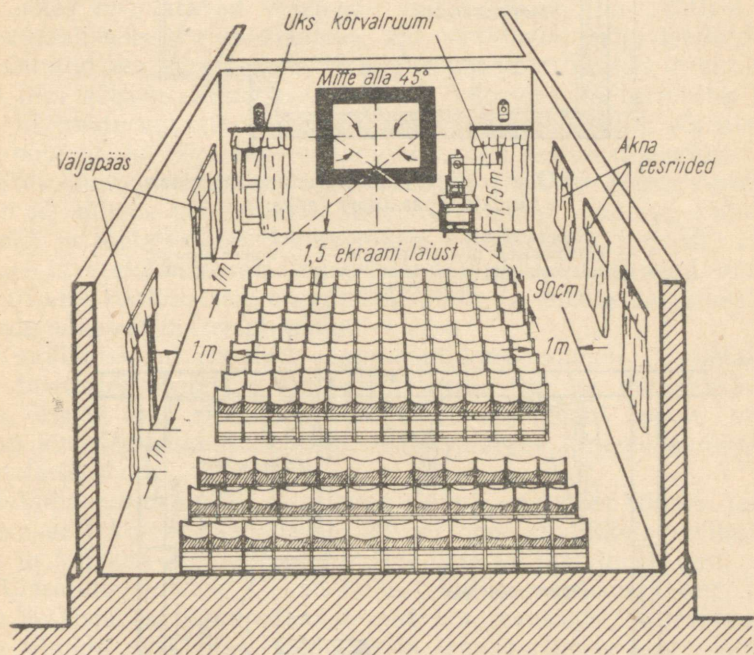
$$11 \times 13 = 143 \text{ istekohta}$$

Ühe koha kohta tuleb põrandapinda: $\frac{15 \times 8}{143} = 0,84 \text{ m}^2$.

Vaatesaali mahutavust on võimalik ligikaudselt kindlaks määrata ühe istekoha pindala järgi.

Kokkuhoidliku planeerimise juures, üleliigsete vahikäikude puudumisel, toolide või pinkide otstarbekohase paigutuse ja vaatesaali soodsa kuju korral võib võtta ühe istekoha pindalaks $0,7 \text{ m}^2$. Vaatesaali sisustamisel tugitoolidega suureneb ühe istekoha pindala kuni $0,8 \text{ m}^2$.

Istekohtade esimesed read peavad paiknema selliselt, et vaate-

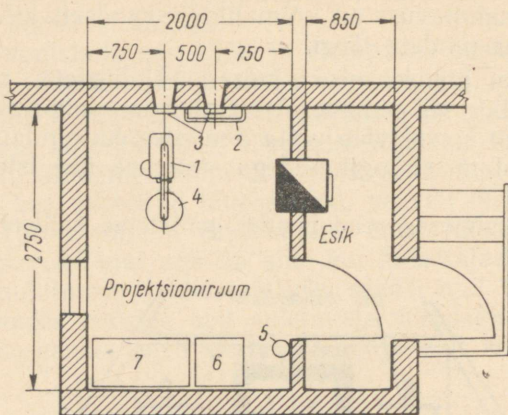

Joon. 5. Kohtade näitlik paigutus vaatesaalis.

nurk, mille moodustab vaatekiir ekraani pinnaga selle kasutatava osa vertikaalse või horisontaalse serva kaugemas punktis, ei oleks alla 45° .

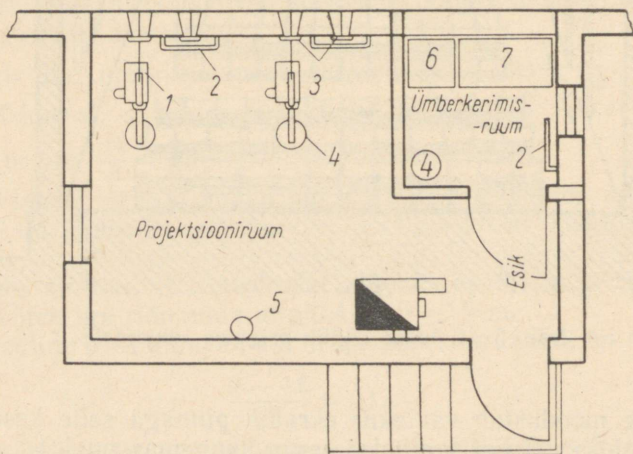
On soovitatav, et kinoprojektori optiline telg oleks risti ekraani keskkohaga. Kui planeerimistingimuste tõttu ei saa seda nõuet täita, siis ei tohi ekraani keskpunkti läbiva ristjoone ja projektori telje vaheline nurk horisontaal- ja vertikaaltasapinnas ületada 12° .

Istekohtade näitlik planeerimine on näidatud joon. 5.

Joon. 6. Ühe postiga kinoaparaadiruumi plaan rändkinoaparatuuri jaoks:

- 1 — kinoprojektor; 2 — alus tuletõrjevaiba jaoks;
 3 — automaatsed tulekaitseklapid; 4 — ämber liivaga;
 5 — tulekustutaja; 6 — kast filmiga; 7 — laud filmi
 ümberkerimiseks.

Joon. 7. Kahe postiga kinoaparaadiruumi plaan rändkinoaparatuuri jaoks:

- 1 — kinoprojektor; 2 — alus tuletõrjevaiba jaoks; 3 — automaatsed
 tulekaitseklapid; 4 — ämber liivaga; 5 — tulekustutaja; 6 — filmo-
 staat või kast filmiga; 7 — laud filmi ümberkerimiseks.

Kinoseadme paiknemisel mitte vaatesaalis, vaid eraldatud kinoaparaadiruumis paranevad tuleohutuse tingimused ning tõuseb filmide demonstreerimise kvaliteet, sest külastajaid ei sega kino-projektori mürin, ruumi valgustamine jne. (Kehtivate tuletõrjemääruste kohaselt on süttiva põhimikuga filmide demonstreerimine lubatud ainult kinoaparaadiruumide olemasolul. *Tõlk.*)

Näitlikud variandid kinoaparaadiruumide planeerimisest rändkino ühe ja kahe postiga laifilmiseadmete puhul on toodud joonisel 6 ja 7.

§ 9. Ohutustehnika kinoseadmetes

Ohutustehnika küsimustel on kinoseadmetes suur tähtsus. Kinoseadmetes kasutatavad võimsad valgusallikad on ühtlasi ka tugevajõulisteks soojusallikateks, mis avaldavad mõju tselluloidist valmistatud kergelt süttivale 35 mm filmilindile. Teatud tingimustel võib film süttida. Rändelektrijaamade kütuseks on tuleohtlik bensiin. Vilumatu või ettevaatamatu ümberkäimine bensiini või filmiga võib põhjustada väga raskete tagajärgedega seotud tulekahju.

Kõik ohutuse tagamise tingimused kinoseadmetes, mis demonstreerivad süttiva põhimikuga filme, on toodud tuletõrje, ohutustehnika ja töötervishoiu kohustuslikes eeskirjades, eraldi rändkinode ja statsionaarsete kinoseadmete kohta. Eeskirjad näevad samuti ette konkreetsete organisatsioonide ja isikute vastutust eeskirjade nõuetest mittekinnipidamise eest.

Kinofikatsiooni organid vastutavad kinoseadmete varustamise eest tuletõrjeinventariga ja samuti selle eest, et juhuslikke inimesi, kes ei oma riikliku kvalifikatsioonikomisjoni poolt väljaantud kvalifikatsioonitunnistusi, ei kasutataks kinomehaanikutena ja motoristidena.

Filmilaenuusorganid kannavad samuti vastutust filmide laenu tamise eest kinomehaanikutele, kes ei oma kvalifikatsioonitunnistusi, ja halvasti remonditud filmikoopiate väljaandmise eest.

Aparatuuri ja tuletõrjevahendite tehnilise seisukorra eest, tuletõrje eeskirjadest kinnipidamise eest kinoseansside korraldamisel ning filmide pakkimise, hoidmise ja transportimise eest kannab vastutust kinomehaanik, elektrijaama seisukorra ja tuleohutuse eeskirjadest kinnipidamise eest vastutab motorist.

Tuleohutuse eest ruumis, kus toimub kinoseanss, vastutab isik, kes on vastutav administratsiooni, majavalitseja, kolhoosi juhatuse või teiste organisatsioonide poolt eraldatud ruumi eest.

Abinõusid, mis ennetavad tulekahju tekkimise võimalust, nimetatakse tuletõrjeprofülaktikaks.

Tuletõrjeprofülaktikat võetakse arvesse vaatesaali istekohtade, evakatsiooniteede ja juurdepääsuteede planeerimisel, tulekindlate ehitusmaterjalide ning hoone konstruktiivsete elementide valikul, samuti kütte- ja ventilatsiooniseadmete ehitamisel. Kooskõlas tuletõrjeprofülaktika nõuetega ehitatakse tuletõrjeejuhtmestik, tule-

tõrjeredelid ja signalisatsioon ning toimub kinoaparatuuri elektri-seadmete montaaž jne.

Kuid vaatamata tuletõrjeprofülaktika abinõude läbiviimisele ja tuleohutuse eeskirjade täpsele täitmisele tuleb alati arvestada tulekahju tekkimisega ettenägematul põhjusel. Seepärast peab kõrvuti profülaktiliste abinõude läbiviimisega olema ette valmistatud ja ette nähtud kõik vajalikud tingimused tulekahju lokaliseerimiseks selle tekkimise korral.

Kinoseadmed peavad olema varustatud kõikide vajalike vahenditega tekkinud tulekahju kiireks likvideerimiseks, enne kui see suudab muutuda ulatuslikuks.

Toome põhiliste tulekustutusvahendite normid üksikute ruumide kaupa.

Põhiliste tulekustutusvahendite normid kinoseadmete kohta, mis demonstreerivad süttiva põhimikuga 35 mm filme

Ruumi nimetus	Möötühikud	Tulekustutaja «Bogator» № 3	Ämber liivaga	Asbestvaip või raske tekk mõõdetega 1,5×1,5 m
---------------	------------	-----------------------------	---------------	---

A. Statsionaarsed kinoseadmed

1. Kinoprojektsiooni-ruum	Kogu ruumi kohta	1	2	2
2. Kerimisruum	Sama	1	1	1
3. Aparaadiruumi esik	„	1	—	—
4. Elektriseadmete ruum	„	1	1	—
5. Vaatesaal	Põranda-pinna iga 200 m ² kohta	1 (Kuid vähemalt üks iga ruumi kohta)	—	—

B. Rändkinoseadmed

1. Vahetult kinoprojektori juures	Kinoseadme kohta	1	1	1
2. Autorändkino	Sama	1	1	1

Märkus: Statsionaarsete kinoseadmete ruumid varustatakse tuletõrjekraanidega vastavalt ГОСТ-ile 9691. Rändkinoseadmete puhul veetorustiku puudumisel seatakse üles paagid veega ja ämbrid. Peale selle peab kinoseadme juures olema kaasaskantav kinnist tüüpi akulamp.

Kõige ohtlikum on 35 mm film tselluloid-(nitro-)põhimikul, mis süttib kergesti ja põleb erakordse kiirusega. Süttinud tselluloidlindi rulli on praktiliselt võimatu kustutada. Seepärast omab tuletõrje eeskirjadest kinnipidamine ülisuurt tähtsust. Kirjeldatud tuleoht on välditud kitsasfilmiga töötamisel.

On keelatud paigaldada elektri jaamu küllastajate liikumisteedele ning lähemale kui 10 m mistahes ehitistest.

Kütust võib mootoris valada ainult päeval ja ainult siis, kui mootor on seisatud ja jahutatud.

On keelatud hoida töötava elektriijaama vahetus läheduses kütusetagavara.

§ 10. Kinoseadmete tehniline teenindamine

Kinoseadmete tehnilist teenindamist organiseeritakse plaanilise ennetussüsteemi alusel, mis tagab aparatuuri ja seadmete alalise valmisoleku töötamiseks, väldib avariisid, võimaldab avastada ja õigeaegselt kõrvaldada kuluvust kiirendavaid põhjusi.

Kõiki abinõusid hooldamise, järelevalve ja remondi alal, mis on suunatud aparatuuri ja seadmete töötamisea pikendamisele, avariide vältimisele ja pidevalt töökorras hoidmisele, mida teostatakse kindla kalendergraafiku põhjal, nimetatakse plaaniliseks ennetusremondiks.

Plaanilise ennetusremondi korral toimub järelevaatus, puhastus ja remont seadmete töötamise teatud kindlate ajavahemikkude järel.

Remontide perioodilisus määratakse kindlaks sõltuvalt kuluvate detailide töötamiseast.

Õige hooldamise juures sõltub detailide kulumine peamiselt töötundide arvust.

Detailide töötamisea normid ei ole ühesugused ja teatud töötundide arvu järel tuleb teatud rühm kulunud detaile vahetada uutega. Seega määratakse remontide tähtajad kindlaks ühe või teise detailide rühma töötamiseaga.

Detailide töötamisea kohta on kehtestatud vastavad normid, kuid detailide vahetus toimub mitte nende töötamise kestuse, vaid tegeliku seisukorra alusel.

Mõningate kulumise tunnusmärkidega detail võib jääda välja vahetamata, kui selle edaspidisel kasutamisel ei rikuta temaga üheduses olevate osade kooskõlastatud töötamist, kogu seadme töö kvaliteet jääb nõutavatesse piiridesse, ei vähene töökindlus ega teki tööseisakuid ja on tagatud avariide ja filmide rikkumise puudumine.

Aparatuuri ja seadmete tehnilise seisukorra järjekindel kontroll, avastatud korratuste kõrvaldamine ja kulunud detailide väljavahetamine moodustabki remondi.

On olemas järgmised aparatuuri ja seadmete remontide liigid: jooksev remont nr. 1, keskmine remont nr. 2, kapitaalremont nr. 3.

Remondi nr. 2 puhul teostatakse peale pikema töötamiseaga detailide väljavahetamist kõik operatsioonid, mis on ette nähtud remondiga nr. 1. Remonti nr. 3 kuuluvad kõik operatsioonid, mis on samuti ette nähtud remontide nr. 1 ja nr. 2 puhul.

Remondid vahelduvad järgmises järjekorras: pärast remonti nr. 1 järgneb remont nr. 2, siis kordub remont nr. 1 ja sellele järg-

neb remont nr. 3, seejärel kordub uuesti kogu tsükkel, alates remon-
dist nr. 1.

Aparatuuri ja seadmete remontide orienteeruvad tähtajad

Aparatuur ja seadmed	Remont nr. 1	Remont nr. 2	Remont nr. 1	Remont nr. 3
	tundide arv tsükli algusest			
Statsionaarne kinoprojektor КИТ-1 ja СКП-26	600	1200	1800	2400
«K»-tüüpi laifilmi-rändkinoprojektor Kitsasfilmiprojektor ПП-16-1 ja 16-3П	500	1000	1500	2000
Rändelektrijaamad	600	1200	1800	2400
	500	1000	1500	2000

Tegelikult remonditakse elektrijaamu mõnevõrra teises järje-
korras. Kapitaalremont toimub umbes kümne jooksva remondi
järel.

Remondi tähtajad on kindlaks määratud projektsiooniapara-
tuuri ja elektrijaamade Л-3/2 ja Л-6/3 põhiliste tagavaraosade töö-
tamisea ajutiste normide põhjal.

Ajavahemikku ühest remondist teiseni, mille kestel kinoseade
on ekspluatatsioonis, nimetatakse remontide vaheliseks
perioodiks.

Kinomehaanik ja motorist peavad igati hoolitsema remontide-
vahelise perioodi suurendamise eest ning et kogu remontidevahelise
perioodi kestel kinoseade töötaks häireteta.

Ülevaatused. Kogu remontidevahelise perioodi kestel
viiakse läbi kohustuslikud profülaktilised ülevaatused.

Ülevaatused ja aparatuuri ning seadmete kontroll jaotatakse
kolme liiki.

Esimene profülaktiline ülevaatus koosneb väli-
sest ülevaatusest, puhastusest, välisest kontrollist, väikeste korra-
tuste kõrvaldamisest ja toimub iga kord enne kinoseadme töö
algust.

Teine profülaktiline ülevaatus viiakse tavaliselt
läbi pärast rändkino jagasijõudmist marsruudilt umbes kinoseadme
50 töötunni järel. Sellesse kuulub üksikute detailide täpsuse kont-
roll, üksikute ühenduste järelevaatus ja kinnitamine, lõtkude kõr-
valdamine koostöötavate detailide vahel, elektrikontaktide seisundi
kontroll, filmi säilivuse ja demonstreerimise kvaliteedi kontroll ning
teised operatsioonid, mis ei nõua aparatuuri ja seadmete mehha-
nismide lahtivõtmist.

Kolmas profülaktiline ülevaatus toimub umbes
250 töötunni järel ja on seotud lahtimonteerimisega ning aparatuuri
ja seadmete sisemise järelevaatusega. Kolmanda ülevaatusse ajal
vahetatakse sisepõlemismootori kolvirõngad.

Ülevaatuse ajal osutatakse erilist tähelepanu määrdesüsteemile, kontrollitakse, kas õli juurdevool kõikide hõõrduvate detailide juurde on piisav kinoseadme töötamise ajal, sest sellest sõltub detailide töötamise iga ja kinoseadme häireteta töö. Mehhanismide säilitamiseks omab suurt tähtsust vastavate määrdesortide kasutamine.

Aparatuuri ja seadmete töötamise pikendamist soodustavad puhtus ja samuti õigeaegselt ja hoolikalt tehtud profülaktilised järelevaatused ning remondid.

Loomulikult ei haara see abinõude lühike loetelu veel kõiki kinoseadme töötamise pikendamise ja selle häireteta ning säästliku ekspluateerimise viise. Eesrindlikud kinomehaanikud ja motoristid, ratsionaliseerijad ja leiutajad võivad avastada uusi, täiuslikumaid kinoseadmete ekspluateerimise viise, mis on suunatud kõikide töönaõtjate tunduvalle parandamisele.

Tehaste konstruktsioonide ümbertegemisega seotud ettepanekute juurutamine võib toimuda ainult pärast nende heakskiitmist kõrgemalseisvate kvalifitseeritud instantside poolt. Ümbertegemised, tehaste konstruktsioonide moderniseerimine või neisse mistahes paranduste tegemine ilma vastava kinnitusega pole lubatud.

Teist ja kolmandat ülevaatuset ja remonti nr. 1 võib teha kinoremondipunktides pärast kinoseadme tagasisaabumist marsruudilt rajooni kultuuriosakonda. Ülevaatusetest ja remontidest võtavad osa kinomehaanik ja motorist, kes teevad kõik tööd kinoremondipunkti meistri juhtimisel ja osavõtul.

Ülevaatusete ja remontide teostamiseks kirjutab rajooni kultuuriosakond kinoremondipunktile välja töökäsu. Kui meister sõidab ülevaatusete tegemiseks kinoseadme asukohta, koostatakse profülaktilise ülevaatusete akt, mis lisatakse hiljem töökäsule.

Kapitaalremondi tegemiseks ei ole kinoremondipunktil vajalikke seadmeid, materjale ja tagavaraosi ja selle läbiviimiseks suunatakse kinoseadme komplekt kinoremonditöökotta.

Kinoseade võetakse vastu kapitaalremonti plaanilise ennetusremondi graafiku alusel.

Koos kinoseadmega antakse töökojale üle tehnilised passid, kuhu kinoremonditöökoda märgib kuupäeva, teostatud remonttööd ja remonti teinud meistrite nimed.

Kui kinoseadme remonti andmisel kalendergraafiku alusel selgub, et tänu kinomehaaniku ja motoristi eeskujulikule tööle ei ole vaja järjekordset remonti läbi viia, teeb vastuvõtja töökojas vastava märke tehnilises passis ja määrab remondi uue tähtaja.

Aparatuuri ja seadmete remonti vastuvõtmisel koostab kinoremonditöökotta tehnilise kontrolli osakonna (TKO) töötaja defektakti, milles loetleb esialgsed remonttööd, nende maksumuse ja teostamise tähtajad. Tööde loetelu täpsustatakse remondi ajal.

Remondi lõpetamisel teostab TKO tellija juuresolekul aparatuuri ja seadme igakülgset katsetamist. Veendunud, et remont on tehtud kvaliteetselt, kirjutab tellija TKO poolt koostatud vastuvõtuaktile alla.

Kinoremondipunkt töötab rajooni kultuuriosakonna juhtimise ja kontrolli all kooskõlas kinoremonditöökoja põhimäärusega.

Aparatuuri ja seadmete remonti võidakse teha veoautole monteeritud liikuva töökoja poolt, mis sõidab mööda kinoseadmeid kindlaksmääratud marsruudi ja kalendergraafiku alusel. Selleks koondatakse rändkinod varem kokkulepitud kohtadesse.

KOLMETEISTKUMNES PEATÜKK

PÕHITINGIMUSED JA -NÕUDED FILMIDE
EKSPLUATEERIMISEL

Filme võidakse demonstreerida ainult neil kalendripäevadel ja selle kinoseadme poolt, millele nad on välja antud vastavalt repertuaariplaanile ja filmilaenutusorganisatsioonide saatelehtedele. Filmide üleandmine kinoseadmete vahel võib toimuda filmide ringlussüsteemi puhul. (Käesoleval ajal on saatelehtede väljakirjutamine ära muudetud. *Tõlk.*)

Rajooni kultuuriosakonnad ja kinoseadmed on kohustatud tagama kõikide repertuaariplaanis ettenähtud filmide demonstreerimist.

Kinoseadmed, kes tagastasid filme ennetähtaegselt mõjuvate põhjusteta, keeldusid filme vastu võtmast pärast nende väljasaatmist filmilaenutusorganisatsiooni laost, vähendasid repertuaariplaanis märgitud kinoseansside arvu või pidasid kinni filmi seda demonstreerimata, tasuvad filmilaenutusorganisatsioonidele trahvi kogu aja eest.

Kinoseadme vaate- saali mahtuvus	Trahv iga toimumata jäänud kinoseansi eest (rbl.)	Kinoseadme vaate- saali mahtuvus	Trahv iga toimumata jäänud kinoseansi eest (rbl.)
Kuni 100 kohani	20	301 kuni 400 kohani	90
101 kuni 150 kohani	30	401 kuni 500 kohani	120
151 kuni 200 kohani	40	501 kuni 600 kohani	145
201 kuni 250 kohani	50	601 kuni 700 kohani	160
251 kuni 300 kohani	60	701 kuni 800 kohani	180
		üle 800 koha	200

Maakinoseadmed tasuvad trahvi 50% ulatuses ülaltähendatud summadest.

Trahvide arvestamisel maarändkinode poolt andmata jäänud kinoseansside eest peavad filmilaenutuskontorid lähtuma rändkino ekspluatatsiooniplaani näitajatest. Sanktsioone ei tule rakendada

sel juhul, kui rändkino täitis või ületas plaani kinoseansside arvu osas tervikuna marsruudi ulatuses, olenemata kinoseansside plaani täitmisest iga asustatud punkti osas.

Kui rändkino sai marsruudile mitu filmi (kunstilise filmi, filmi lastekinoseanssideks, populaarteadusliku ja õppefilm), siis toimub trahvi arvestamine iga filmi kohta eraldi, repertuaariplaanis ettenähtud kinoseansside arvu piirides.

Esineb juhtumeid, kus tingituna mitmesugustest põhjustest ei ole võimalik saadud filmi demonstreerida. Sel juhul peavad rajooni kultuuriosakonnad ja kinoseadmete juhatajad koostama akti ning saatma viivitamatult ühe eksemplari filmilaenutuskontorile. Film saadetakse vastavalt saate- või marsruudilehes näidatud sihtkohale edasi teisele kinoseadmele või filmilaenutuskontorile.

Rajooni kultuuriosakonnad ja kinoseadmed vabastatakse filmiüüri tasumisest neile saadetud filmide eest ainult järgmistel juhtumitel:

1) loodusõnnetuste puhul, mis takistasid filmide demonstreerimist;

2) kinoseansside ärajäämise puhul elektrienergiaga mittevarustamise tõttu rajooni-elektrijaamade või vabrikute ja masina-traktoriaamade elektrijaamade poolt, mida tõendatakse kohaliku Tööraha Saadikute Nõukogu täitevkomitee õiendiga;

3) kui film oma tehnilise seisukorra tõttu on kõlbmatu näitamiseks või sellel puuduvad üksikud osad.

Kõikidel töö katkestamise juhtudel kinoseadme poolt on rajooni kultuuriosakonnad ja kinoseadme juhataja kohustatud sellest teatama telegraafi teel või telefonogrammiga filmilaenutuskontorile (jaoskonnale), sest muidu viimane jätkab filmide saatmist kinoseadmele.

Kui kinoseade katkestas töö loodusõnnetuse tõttu, peab kinoseadme juhataja sellest teatama kõrgemalseisvale organisatsioonile ja filmilaenutuskontorile telegraafi teel või telefonogrammiga ning omab õiguse kuni filmi väljasaatmiseni loobuda sellest.

Lahtiste suve-kinoplatside pealt ei tasuta trahvi sel juhul, kui filmi ei demonstreeritud ebasoodsa ilmastiku tõttu. Seda tuleb kinnitada ilmaennustusjaama või kohaliku Tööraha Saadikute Nõukogu õiendiga.

Filmilaenutuskontoritel (jaoskonnad) on õigus asendada repertuaariplaanis ettenähtud filme ainult järgmistel juhtumitel:

1) filmi demonstreerimise täieliku või ajutise keelu puhul;

2) filmi rikkumise, kaotamise või kinnipidamise puhul teise kinoseadme või transpordiorganisatsiooni poolt;

Kui filmilaenutuskontor (jaoskond) ei saa saata kinoseadmele filmi ühel ülaltähendatud põhjusel, on ta kohustatud asendama filmi teisega ja teatama sellest viivitamatult kinoseadme juhatajale telegraafi või telefoni teel ning kooskõlastama temaga asendamiseks väljaantava filmi nimetuse. Saanud teada filmi asendamisest teisega, teostab kinoseade reklaami temale saadetud filmi

kohta. Kui kinoseadmega on võimatu kooskõlastada filmi nimetust, saadab filmilaenukaskontor filmi välja oma äranägemise järgi.

Filmide asendamise eest, välja arvatud ülaltähendatud juhtumid, kannavad filmilaenukaskontorid materiaalselt vastutust, tasudes kinoseadmele 25 rubla trahvi maa- ja 100 rubla linnakinoseadme osas iga filmi asendamise puhul.

Kui repertuaariplaanis ettenähtud filmi kinoseadmele ei saadatud või saadeti hilinemisega, maksavad filmilaenukaskontorid (jaoskonnad) kinoseadmele tegelikud kulud (personali ülalpeetamine, küte, valgustus, reklaamikulud jt.) iga repertuaariplaanis ettenähtud kinoseansi mittetoimumise eest.

Filmilaenukaskontorid (jaoskonnad) kannavad samuti materiaalselt vastutust eksploatatsiooniks tehniliselt kõlbmatute ja mittekomplektsete filmide saatmise eest, tasudes kinoseadmele tegelikud kulud iga mittetoimunud kinoseansi eest ja trahvi 25 rubla maa- ja 100 rubla linnakinoseadme osas.

Rajooni kultuuriosakonnad ja kinoseadmete juhatajad peavad kõikidel filmi põhjuseta asendamise juhtumitel koostama akti, millest üks eksemplar saadetakse filmilaenukaskontorile (jaoskonnale) hiljemalt filmi saamisele järgneval päeval. Akti koostamisest võtavad osa kinoseadme töötajad vastavalt kinoteatri direktori korraldusele ja rajooni kultuuriosakonna töötajad vastavalt rajooni kultuuriosakonna korraldusele.

Näidis

AKT nr.

..... linn (küla) „.....“ 195... a.

Meie, allakirjutanud .....

rajooni kultuuriosakonna (kinoteatri) töötajad sm-d .....

(perekonnanimed ja ametikohad)

koostasime käesoleva akti alljärgnevas:

Vastavalt filmilaenukaskontori (jaoskonna) poolt koostatud repertuaariplaanile pidi 195... a. .... kuu „.....“ päeval saabuma ..... osaline film ..... kinoteatris (rändkinos) demonstreerimiseks.

Filmilaenukaskontori (jaoskonna) saatelehes ..... kuupäevast nr. .... märgitud filmi asemel saabus ..... kuupäeval kinofilm ..... demonstreerimiseks ..... päevadel, mis on saadatud filmilaenukaskontori (jaoskonna) poolt ..... kuupäeval.

(allkirjad)

Filmi mitteõigeaegse saamise iga üksik juhtum peab olema kinnitatud sideorganite õiendiga. Rajooni kultuuriosakond saadab õiendi kinnitatud ära kirja filmilaenukaskontorile (jaoskonnale) hiljemalt järgmisel päeval pärast filmi saabumist sihtkoha postkontorisse (raudteejaama, sadamasse).

ÕIEND

„.....“ ..... 195..... a.
 ..... sidekontor (raudteejaam, sadam) tõendab, et
 ..... kuupäeval saabus ..... aadressil film .....
 arvult ..... kohta.
 Vastavalt saatedokumendile .....
 (näidata, milline dokument)
 antud ära saatja poolt .....
 (näidata ära filmilaenutuskontor (jaosk.))
 ärasaatmiseks ..... kuupäeval.
 Pitser

*Sidekontori (raudteejaama, sadama)
 ülem*

Rajooni kultuuriosakonnale või kinoseadmele filmilaenutuskontori (jaoskonna) poolt väljaantava iga filmi juures peab olema saateleht. (Saatelehte asendab käesoleval ajal repertuaariplaan. *Tõlk.*). Saatelehes märgitakse filmi nimetus ja filmiosade arv, mis-sugusele kinoseadmele film on laenutatud, mis tähtjaks (filmi demonstreerimise kalendripäevad ja kinoseansside arv), millal film on saadetud kinoseadmele, missugusele auditoriumile on film lubatud vaatamiseks, loatunnistuse nr. ja kuupäev, filmiüüri tariif, kuipalju kaste, karpe ja fotosid saadetakse koos nimetatud filmiga. Filmi juures peab olema tehniline pass, mis sisaldab andmed iga osa tehnilisest seisukorrast.

Saatelehe mittesaamisel koos filmiga võib kinoseade filmi demonstreerida, kui filmi nimetus on ette nähtud repertuaariplaaniga. Vastasel juhul teatab kinoseade filmilaenutuskontorile viivitamatult saatelehe mittesaamisest ega oma õigust filmi demonstreerida vastuse saamiseni.

Saatelehe mitteõigeaegse väljasaatmise eest kannavad filmilaenutuskontorid (jaoskonnad) materiaalselt vastutust, tasudes kinoseadmele trahvi 50 rubla ulatuses maa- ja 100 rubla ulatuses linnakinoseadmele iga üksiku juhtumi eest, kui saatelehe mittesaamine ei ole esile kutsunud seisupäevi. Kui saatelehe mittesaamise tõttu tekkis kinoseadmel seisupäevi, tasub filmilaenutuskontor (jaoskond) kinoseadmele tegelikud kulud iga repertuaariplaanis ettenähtud, kuid toimumata jäänud kinoseansi eest.

Kinoseadmed peavad alal hoidma tehnilise passi ja täitma selle lahtrid kinoseansside arvu kohta, mida on antud filmikooopiaga kinoseadme poolt. Nimetatud nõude rikkumise eest tasub kinoseade filmilaenutuskontorile (jaoskonnale) trahvi 10 rubla ulatuses iga üksiku juhtumi eest.

Filmilaenutuskontorid (jaoskonnad) on kohustatud välja andma kinoseadmetele täiesti kompleksed filmikoopiad kõikide pealkirjade ja rakordidega. Perforatsioonitee seisukord peab tagama filmi normaalset liikumist projektoris (katkemisteta, hüpeteta ja filmitükikeste takerdumisteta filmikanalis).

Filmilaenutuskontoritel (jaoskondadel) ei ole õigust laenutada filme järgnevatel juhtumitel:

1) rakordide ja samuti filmi nimetuse sissejuhatavate pealkirjade puudumisel;

2) metraaži puudujäägi korral, mistõttu moonutub filmi kunstiline või poliitiline sisu;

3) kujutises ja fonogrammis suure hulga mehaaniliste vigastuste, «vihma», teravate joonte, mis puudutavad kujutise keskosa, heliriba suure kahina ja teiste defektide esinemise korral, mis tekitavad tunduvalt moonutusi filmi demonstreerimisel;

4) perforatsiooni ühekülgsel läbival rebenemisel või pragunemisel enam kui neljas filmikaadris järjestikku; perforatsiooni kahepoolsel sümmeetrilisel rebenemisel; sisselõigatud riba olemasolul, mis ei võimalda filmiosa demonstreerida.

Kui üks filmiosadest on tehniliselt kulunud ja eksploatatsiooniks kõlbmatu, siis on keelatud filmi välja anda kinoseadmele demonstreerimiseks, olenemata ülejäänud osade tehnilisest seisukorrast.

Filmilaenutuskontor (jaoskond) ja kinoseadmed peavad hoolikalt pakkima sideorganite kaudu saadetavaid filme, et hoida neid rikkumise eest transportimisel. Filmiga iga osa tuleb peale kerida ühtlaselt, mitte pingutatult, emulsiooniga väljapoole, filmi algusega sissepoole, lõpuga väljapoole ja paigutada standardsesse filmikarpi, millel peab leiduma antud osale vastav etikett täpsete andmetega. Kinoseadmete poolt filmilaenutusorganitele tagastatavad filmiosad keritakse emulsiooniga väljapoole, lõpuga rulli sissepoole ja algusega väljapoole. Standardised filmikarbid peavad olema täiesti terved, muljumisteta, puhtad, siledad, tihedalt suletavad ja kergelt avatavad. Filmiosa esimesse karpi paigutatakse tehniline pass.

Karbid koos filmidega paigutatakse standardsetesse metallist filmikastidesse küllalt tihedalt. Tühi vahe kasti ülemises osas täidetakse puhta paberi makulatuuriga, selleks et karbid transportimisel ei loksuks. Kastid filmidega tuleb ärasaatmisel tingimata plommida.

Filmikastide edasitoimetamisel maanteede kaudu tuleb neid kaitsta päikese toime ja sademete eest, samuti rappumise ning mehaaniliste vigastuste eest.

Kinoseadmed peavad tagama filmikastide alalhoidmist ja nende tagastamist filmilaenutusorganitele. Tagastamata taara eest tasuvad kinoseadmed selle maksumuse kehtestatud hindade kohaselt.

Kinoseadme vastutus filmi eest algab selle saamise hetkest filmibaasist, raudteejaamast, postkontorist või sadamast. See

kohustab rajooni kultuuriosakonda ja kinoseadet filmi vastu võtma hoolikalt, teda tehniliselt õigesti ekspluateerima ja õigeaegselt edasi saatma filmilaenuusorganite korralduse kohaselt.

Kinoseadmes võivad töötada ainult kinomehaanikud, kes on õiendanud eksami riikliku kvalifikatsioonikomisjoni ees ja saanud vastava tunnistuse.

Filmi vastuvõtmine toimub tehnilise juhataja või vanema kinomehaaniku poolt. Kinoseadmetes, kus need ametikohad ei ole koosseisus ette nähtud, võtab filmi vastu selle ekspluatatsiooni eest vastutav kinomehaanik.

Filmilaenuusorganite poolt saabunud filmikastide juures kontrollitakse plommide korrasolekut, taara seisukorda, pakkimise kvaliteeti ja saadetise vastavust saatedokumentidele.

Talvisel ajal saabunud kaste filmidega ei ole soovitav kohe avada soojas ruumis, et vältida kondensatsiooniniiskuse tekkimist filmidel. Neid võib avada ainult siis, kui karpide ja ruumi õhutemperatuur on võrdsed, st. umbes 50—60 minuti pärast.

Rajooni kultuuriosakondadel ja kinoseadmetel tuleb arvesse võtta, et kõik pretensioonid filmi tehnilise seisukorra mittevastavusest tehnilise passi andmetega võetakse arvesse vaid akti koostamise tingimusel ja selle saatmisel vastavale filmilaenuusorganisaatsioonile enne filmi läbilaskmist projektsiooniaparaadis. Seepärast on kinoseadmete mehaanikud kohustatud teostama filmi tehnilist vastuvõtmist enne selle demonstreerimist.

Kerides filmi iga osa aeglaselt filmikerijal ümber, vaatab kinomehaanik hoolikalt filmi läbi ja võrdleb iga osa tegelikku seisukorda tehnilise passi andmetega. Kontrollitakse filmi pinna, perforatsiooni, liimimiskohtade ja rakordide tehnilist seisukorda. Filmiosade ümberkerimine peab toimuma rahulikult, rebimisteta ja järskude pidurdamisteta, ühtlase kiirusega. Ümberkerimisel võib puudutada kätega ainult filmi ääri. Film pinna puudutamine kätega on keelatud, sest see vigastab filmi pinda (kriimustused, hõõrdumised jne.).

Korrastamata ümberkerimisseadeldised on üheks filmide rikku-mise põhjuseks, seepärast tuleb ümberkerimist teostada kontrollitud seadeldistel, mis ei oma painutatud võlle, kulunud hammasrattaid, deformeerunud kettaid. Ümberkerimisseadeldised paigaldatakse püsivalt sellise arvestusega, et võllid, millele asetatakse filmipoolid või -kettad, asetseksid horisontaalselt, filme aga keritakse ümber rangelt otsejoones, mitte puudutades filmipoolide või -kettaste ääri.

Valesti keritud rullide tasandamine väljaulatuvate keerdude sissetagumise teel, rulli lõpu väljavenitamine selle tihendamiseks, rulli käsitsi lahtikeeramine laual sisemise ava suurendamiseks, rulli väljapööramine käe peale perforatsiooni või liimimiskohtade seisukorra kindlaksmääramiseks on täiesti lubamatu.

Ümberkerimise lõpetamisel paigutatakse statsionaarsetes kinoseadmetes rullid filmostaati, rändkinoseadmetes aga kahekordse

põhjaga karpidesse niisutamiseks. Et niisutava segu aurud filmilindile paremini mõjuksid, keritakse rullid mittetihedalt. Filmostaadid tuleb asetada kaugemale küttekehadest ja päikesekiirte mõjust, puhastada iga päev tolmust ja täita korrapäraselt niisutava seguga.

Kui kontrollimisel on avastatud lahkuminek filmi tegeliku tehnilise seisukorra ja tehnilise passi sissekannete vahel või puudused filmi remondi alal (mustumine, puudulikud liimimiskohad, mittestandardised rakordid, ebaõiged löiked), tuleb koostada akt kolmes eksemplaris (vt. vorm), millest esimene eksemplar saadetakse tähitud kirjaga filmilaenutuskontorile (jaoskonnale), kellelt film saadi, teine antakse üle rajooni kultuuriosakonnale ja kolmas jääb akti koostanud kinomehaaniku kätte.

Vorm

A K T

Rajoonikeskus ..... 195..... a.

Mina, allkirjutanud kinomehaanik .....
(perekonna-, ees- ja isanimi)

koostas in käesoleva akti alljärgnevas:

Saatelehe nr. .... põhjal on «.....» ..... 195..... a.

saadud .....
(kinoseadme või filmilaenutuskontori (jaoskonna) nimetus)

(laifilm)

kinofilm ..... osas.
(kitsastilm)

1. Vastavalt marsruutlehele demonstreeriti filmi ..... seansil ja tehnilise kuluvuse normatiivide alusel peab film kuuluma ..... kategooriasse.

2. Tehnilise seisukorra kontrollimisel on tehtud kindlaks:

Osade nr.	Metraaž			Tehniline kuluvus			Märkused
	Märgitud tehnilises passis	Tegelik, kontrollimisel kinomehaaniku poolt	Puuduv meetrite arv	Passis näidatud kate-gooria filmi saamisel eelmiselt kinoseadmelt (näidata defektid: väikesed, keskmised, sügavad täkked, triibud, kriimustused jne.)	Kategooria vastavalt normatiivile, lähtudes töötatud tundide arvust	Ülenormatiivse kuluvuse kindlakstehtud kategooria	
1	2	3	4	5	6	7	8

Märkus: Esimene paragrahv täidetakse ainult filmi saamisel kinoseadmelt.

Filmikoopiat kontrollinud kinomehaaniku allkiri: .....

Kui kinoseade või rajooni kultuuriosakond asub asustatud punktis, kus leidub filmilaenuorganisatsioon, on vaja kutsuda viimase esindaja akti koostamise juurde. Esindaja mitteilmumisel on kinoseadme poolt koostatud ühepoolisel aktil kohustuslik jõud filmilaenuorganisatsioonidele.

Kinoseadmed on kohustatud õigesti ekspluateerima filmi ja demonstreerima teda kontrollitud aparatuuriga. Enne töö algust puhastatakse projektor õlist ja mustusest, surveleitud, alusraami ja teised filmiga kokkupuutuvad kinoprojektori osad puhastatakse hoolikalt sadestistest kõvadest puuliikidest või pehmest metallist (punane vask, alumiinium) kaabitsatega ja pehme rätiga, samuti kuivade karedate karvadest harjadega.

Kulunud detailide asendamisel kinoprojektorites uutega tuleb detailid «sisse töötada», läbi lastes filmilindi rõngast 30—40 minutit. «Sissetöötamise» lõpetamisel ja peale uute detailide seisukorra hoolikat järelevaatust lastakse kinoprojektorist läbi kontrollrõngas fotograafiliselt töödeldud filmilindi tükiga, mis on 100% tehnilise kõlblikkusega ja mille üldine perforatsiooniarvade arv on jagatav arvuga 16.

Kui pärast kontrollrõnga 100 tiiru 100%-se filmilindi lõigul ei esine perforatsiooni ja pinna rikkumise või märgatava kuluvuse jälgi, on kinoaparatuuri lubatud kasutada normaalseks ekspluateerimiseks.

Filmitee kontrollimine kontrollrõnga abil on kohustuslik samuti pärast filmikanali surveleitud reguleerimist, filmikanali suunavate pindade väljavahetamist ja maltasüsteemi reguleerimist.

Rajooni kultuuriosakonnad ja kinoteatrite direktorid on kohustatud rangelt täitma filmidega ümberkäimise eeskirju kinoseadmetes. Uute ja vähekulunud, hästisäilinud perforatsiooniteedega filmide demonstreerimisel tuleb tingimata kasutada sadestisevastast kaitset (seemisnahast ribadega alusraami). Osaliselt kulunud perforatsiooniteedega filmi tuleb demonstreerida terasest alusraamiga. Filmi lindistamist, projektori käivitamist ja üleminekut ühelt postilt teisele tuleb teostada vastavalt märgetele filmi rakordidel.

Tulekaitsekassetid ja -kaaned peavad töötava kinoprojektori juures olema tingimata suletud.

Kahe postiga kinoseadmetel tuleb iga filmiosa demonstreerida alaliselt ühel ja samal projektoril. Kui üks kinoprojektoritest ei ole korras, on võimalik seda kiiresti kindlaks teha ja vajalikud abinõud tarvitusele võtta.

Arvestades värviliste filmide suurt väärtust, peavad kõikide kinoseadmete juhatajad ja kinomehaanikud neid ekspluateerima äärmiselt hoolikalt. Värvilised filmid pleegivad värvainete vähese püsivuse tulemusena. Aja jooksul hävib (pleegib) liigse niiskuse või kõrgendatud temperatuuri toimel eriti kergelt sinirohekas värvaine ja filmikoopia omandab punaka tooni. See nähe kulgeb iseenesest ja võib toimuda nii pimeduses kui ka valguse käes.

Äärmiselt hädaohtlik on värvilistele filmikoopiatele kõrgendatud

niiskuse ja temperatuuri üheaegne toime. Seepärast ei ole soovitatav hoida värvilisi filme niisketes ruumides. Filmi ümberkerimisel ja remontimisel tuleb teda kaitsta päikese ja päevavalguse mõju eest. On keelatud niisutada intensiivselt värvilisi filme, eriti kõrgendatud temperatuuri tingimustes.

Praktika näitab, et hoolsa suhtumise ja säilitamise ning ekspluatatsiooni eeskirjadest kinnipidamise korral peavad värvilised filmid hästi vastu ja ületavad sageli filmide demonstreerimise (seansside arvu) kehtestatud norme värvilise kujutise märgatava muutuseta.

Filmilaenutuskontorid võivad panna seisma filmide väljaandmise kinoseadmetele järgmistel juhtudel:

1) kui uuesti sisustatud, rekonstrueeritud või kapitaalremondist tulnud kinoseadme tehniline vastuvõtmine ei ole vormistatud ja puudub kultuurivalitsuse lubav tunnistus kinoseadme ekspluateerimiseks;

2) kui kinoseadme tehniline seisukord ei taga filmide säilivust ja põhjustab filmikoopiate rikkumist või intensiivset kuluvust;

3) kinoseadme üldise ja tuleohtliku seisukorra puhul;

4) kui kinoseade ei taga projektsiooni ja heliülekande normaalset kvaliteeti;

5) kui kinomehaanikul puudub kultuurivalitsuse poolt väljaantud kvalifikatsioonitunnistus iseseisvaks töötamiseks kinoseadmel.

Kõikidest filmide väljaandmise katkestamise juhtumitest on filmilaenutusorganid kohustatud viivitamatult teatama organisatsioonile, kellele kinoseade allub.

Pikema aja vältel kehtis filmilaenutusorganite juures kord, mille kohaselt kinoseade pidi kohustuslikus korras tagastama filmilaenutuskontorile (jaoskonnale) iga kasutatud filmi. Seal kontrolliti filmi, remonditi teda vajaduse korral ja suunati ta edasi järgmisele kinoseadmele. Filmi üleandmine ühelt kinoseadmelt teisele ilma filmilaenutusorganite poolt teostatud kontrollita oli kategooriliselt keelatud.

Kuid see kord ei taganud filmifondi säilitamist ja mõjus kahjulikult filmilaenutusorganite ja kinoseadmete tööle. Ta ei võimaldanud filmifondi kasutada intensiivselt, sest filmid asusid enamikus kas teel või baasis. Maakinoseadmetele jõudsid uued filmid sageli suure hilynemisega. Kinoseadmete töös tekkisid sagedased seisakud filmide mitteõigeaegse kohalejõudmise tõttu. Peale selle kandsid filmilaenutusorganid ja kinoseadmed suuri ebatootlikke kulusid filmide transportimise näol.

Käesoleval ajal on filmilaenutusorganites kehtestatud kord, mis lubab filmide üleandmist ringsüsteemil, s. t. vahetult ühelt kinoseadmelt teisele.

See süsteem võimaldab vähendada miinimumini filmi teel ja baasis viibimise päevade arvu ning saavutada, et film asuks ena-

miku kasulikust ajast kinoseadmes. Tänu sellele kiireneb uute filmide ringlus maal ja vähenevad järsult transpordikulud.

Nii sai rajooni kultuuriosakond, kes omab peale rajooni kino-teatri neli statsionaarset maakino ja neli rändkino, vana filmiringluse süsteemi juures kuu jooksul: nelja statsionaarse maakino jaoks (iga kahte statsionaarset kinoseadet teenindab üks kinomehaanik) 24 filmi, nelja rändkino jaoks, mis töötavad kuuepäevase marsruudi kohaselt — 16 filmi, s. t. kokku 40 filmi.

Võttes arvesse, et iga filmi saatmine posti teel läheb maksma ligikaudu 35 rubla, kulutasid filmilaenutusorganid nende filmide kohaletoimetamiseks rajooni kultuuriosakonnale $35 \times 40 = 1400$ rubla kuus, aastas aga 16 800 rubla. Samasuguse summa kulutas rajooni kultuuriosakond nende filmide tagastamiseks filmilaenutusorganitele.

Filmidega varustamisel ringsüsteemi alusel piisab rändkinode normaalseks tööks neljast filmist kuus: rajooni kultuuriosakond teostab iga nädal nende vahetamist nelja rändkino vahel. Samu filme on võimalik kasutada ka statsionaarsetes maakinodes. Selleks tuleb pikendada iga filmi kasutamisaega rajooni kultuuriosakonnas umbes nelja päeva võrra. Kuna statsionaarsed maakinod demonstreerivad iga kuu 12 eri filmi, läheb täiendavalt vaja kaheksa eeskava, mis antakse edasi ühelt statsionaarselt kinolt teisele. Seega saadavad filmilaenutusorganid rajooni kultuuriosakonnale 12 kinos-filmi ja kulutavad nende saatmiseks $35 \times 12 = 420$ rubla kuus, 5040 rubla aastas: Samasuguse summa kulutab rajooni kultuuriosakond filmide tagastamiseks. Seega kulutatakse filmide kohaletoimetamiseks ja tagastamiseks 10 080 rubla ja saadakse kokkuhoidu 23 520 rubla ulatuses.

Kinoseadmete varustamisel filmidega ringsüsteemi alusel teki-vad soodsamad tingimused filmifondi säilitamiseks, tõuseb kinomehaanikute vastutus filmikoopiade alalhoidmise eest.

Järelevalve filmide tehnilise seisukorra üle, mida ekspluateeritakse ringsüsteemi alusel, ja vajaliku jooksva remondi õigeaegne teostamine tehakse ülesandeks rajooni kinoteatrite vanem-kinomehaanikutele (kinomehaanikutele).

Kõik rajooni kultuuriosakonda sissetulnud filmid kinoseadmetes demonstreerimiseks saavad ringsüsteemilise filmidega varustamise puhul vanem-kinomehaaniku (kinomehaaniku) juurde, kes on määratud käskkirjaga rajooni kultuuriosakonna ulatuses kinomehaanikuks-kontrollijaks, tehnilise kontrolli teostamiseks.

Kui repertuaariplaani kohaselt antakse film üle kinoseadmelt kinoseadmele, on kinomehaanik kohustatud selle üle andma kinomehaanikule-filmikontrollijale, kes pärast kontrollimist ja vajaduse korral remontimist annab filmi järgmisele kinoseadmele.

Neil juhtumitel, kus kinoseadmed tingituna marsruudist ei saa filmi rajoonikeskuses, on lubatud vahetada filme otse kinoseadmete kinomehaanikute vahel.

Filmid kuuluvad kohustuslikule kontrollimisele nende üleand-

mise puhul marsruudi kohaselt ühe rajooni kultuuriosakonna kinoseadmelt teise rajooni kultuuriosakonna kinoseadmele, samuti filmi üleandmisel riiklikult kinoseadmelt ametiühingu või ametkondlikule kinoseadmele.

Filmide üleandmine kinoseadmete vahel toimub sõltumatult nende ametkondlikust kuuluvusest: rändkinode, statsionaarsete kinoseadmete ja rändkinode vahel, mis kuuluvad kultuuriorganitele kui ka ametkondadele ja ametiühingutele.

Filmi liikumise graafik ühelt kinoseadmelt teisele, filmide vahetamise kohad ja vahetamise viisid kinoseadmete ja rajoonide vahel määratakse kindlaks filmilaenutuskontori ja kultuurivalitsuse ühise otsusega ning fikseeritakse kuu repertuaariplaanides.

Filmi kontrollimisel on kinomehaanik-filmikontrollija kohustatud:

1. Kindlaks määrama filmilaenutuskontorist saabunud filmi tehnilise seisukorra ja võrdlema seda tehnilises passis märgitud andmetega.

Lahkuminekute korral filmi tegeliku tehnilise seisukorra ja tehnilise passi andmete vahel koostatakse akt, millest üks eksemplar saadetakse filmilaenutuskontorile, teine antakse üle rajooni kultuuriosakonnale, kolmas aga hoitakse alal kinoseadme juures.

2. Kindlaks määrama kinoseadmetelt saabunud filmide tehnilise seisukorra, arvestades töötatud seansside arvu.

Ülenormatiivse tehnilise kuluvuse avastamisel filmi või selle osade juures koostatakse akt kolmes eksemplaris. Üks eksemplar suunatakse rajooni kultuuriosakonnale, teine antakse üle filmilaenutuskontorile (jaoskonnale) ja kolmas — kinoseadmele, kellelt film saabus.

3. Kontrollima iga filmiosa metraaži meetrimõõtjal või määrama kindlaks metraaži vastavate filmikaadritevaheliste spetsiaalsete märkide abil.

Süžee või heliriba moonutumisel metraaži puudujäägi tõttu film demonstreerimisele ei kuulu ja ta suunatakse filmilaenutuskontorisse (jaoskonda) teisega asendamiseks.

4. Kontrollima filmiosades leiduvate liimimiskohtade kvaliteeti ja puuduste avastamisel liimima uuesti.

5. Perforatsiooni rebenemiste avastamisel (kuni neli filmikaadrit ühelt poolt) parandama defekte perforatsiooni mahalõikamise teel. Perforatsiooni rebenemisel üle nelja filmikaadri ulatuses kleepida peale uus perforatsioonitee.

6. Kaitseotste puudumisel või nende tugeval kulumisel kleepida peale uusi.

7. Pärast filmi kontrollimist ja remontimist, mis muudab selle tehnilist seisukorda, tegema vastavad parandused tehnilises passis.

8. Koostama iga kuu aruande kontrollitud ja remonditud filmide arvu kohta ja esitama selle rajooni kultuuriosakonnale tasu väljamaksmiseks, arvestades 3 rubla iga filmi kontrollimise eest nende üleandmisel kinoseadmelt kinoseadmele.

Filmide kontrollimise ja remontimise ajal rajooni kinoteatris peavad rajooni kultuuriosakonnad tagama tuleohutuse nõuete ranget täitmist: kõik filmiosad hoida metallkarpides, mis on paigutatud raudkastidesse ja filmostaatidesse; filmostaadid ja kastid filmidega paigutada vähemalt 0,5 m kaugusele kütteseadmetest ja kaitseda neid päikesekiirte eest; mitte asetada filme elektriseadmete ja elektriarmatuuri lähedusse, kus on võimalik sädemete tekkimine või esineb tugev kuumenemine (reostaadid, hõõglambid jne.).

Pärast filmide kontrollimist ei tohi jätta filmi kontrollimise laudadele filmilindi lõikeid ega tükke.

Kohtades, kus filmid asuvad ja kus neid kontrollitakse, peavad olema asbestist või karedast villast tekid, ämbrid liivaga ja raudpaak veega.

Rajooni kultuuriosakonnad ja kinoteatrite direktorid kooskõlastavad kohalike tuletõrjeorganitega filmide kontrollimise tingimused kinoteatris.

Kui filmi kontrollimisel selgub metraazi puudujääk või tehakse kindlaks teisi filmi süžeed moonutavaid rikkumisi, katkestatakse filmi edaspidine üleandmine kinoseadmelt kinoseadmele. Sel juhul koostab kinomehaanik akti ja tagastab filmi filmilaenuuskontorile koos ühe eksemplariga aktist. Akti teine eksemplar antakse üle rajooni kultuuriosakonnale. Samal ajal teatab kinomehaanik sellest filmilaenuuskontorile (jaoskonnale) rajooni kultuuriosakonna kaudu. Teatise saamisel kinofilmide rikkumisest on filmilaenuuskontor (jaoskond) kohustatud selle asendama.

Saanud teate filmilaenuuskontorist (jaoskonnast) filmi asendamisest, teatab rajooni kultuuriosakond sellest viivitamatult kõikidele marsruuti kuuluvatele kinoseadmetele.

Kui film saabub kinoseadmele hiljem repertuaariplaanis märgitud tähtajast, on rajooni kultuuriosakonnad ja kinoseadmed kohustatud lühendama tööpäevade arvu selle filmiga ja saatma selle määratud tähtajaks järgmisele kinoseadmele.

NELJATEISTKUMNES PEATÜKK

SOTSIALISTLIK VÕISTLUS JA TÖÖKOGEMUSTE VAHETAMINE KINOVÖRGUS

Suur tähtsus elanikkonna kinoga teenindamise plaani edukal täitmisel on kinovõrgu töötajate vahelisel sotsialistlikul võistlusel.

Sotsialistlikes lepingutes kohustuvad rändkinode kinomehaanikud ja motoristid ennetähtaegselt täitma ja ületama plaani küllastajate teenindamise ning piletite müügist laekuva kogusissetuleku alal; rangelt kinni pidama rändkino marsruudist ja tagama iga asustatud punkti häireteta, korrapärase teenindamise; täpselt täitma rajooni kultuuriosakonna poolt kinnitatud plaani põllumajanduslike filmide demonstreerimiseks kolhoosides, sovhoosides ja masina-traktorijaamades, samuti kolmeaastastel agro-zootehnilistel kursustel; laialdaselt informeerima elanikkonda rändkinode tööst; demonstreerima filme ainult kõrge kvaliteedilisel; mitte omama ühtki rändkino seisupäeva ja kinoseansi nurjumist; täpselt täitma kinoaparatuuri, elektrijaama ja filmide tehnilise eksploatatsiooni eeskirju; teostama iga päev kinoaparatuuri tehnilist ülevaatus ja hoidma seda eeskujulikus seisukorras; saavutama aparatuuri ja filmikoopiate töötamise pikendamist; õigeaegselt ülekandma rajooni kultuuriosakonnale rahalisi vahendeid ja esitama aruande rändkino tööst; tõstma oma ideelis-poliitilist ja tehnilist taset.

Sotsialistlikes kohustustes, mida võtavad endale kinoteatrite töötajad, nähakse ette: elanikkonna kinoga teenindamise riikliku plaani ennetähtaegne täitmine; filmide demonstreerimise kõrge kvaliteet ja küllastajate kultuurne teenindamine; kinoaparatuuri ja kinoteatri kõikide ruumide hoidmine eeskujulikus korras; eksploatatsioonikulude kokkuhoid; kinoteatri muutmine «Küllastajate eeskujuliku teenindamise kinoteatriks».

Eriti laialdaselt on arenenud sotsialistlik võistlus kinoteatrite kinoaparaadiruumide töötajate vahel filmide demonstreerimise eeskujuliku kvaliteedi, nimetuse «Filmide demonstreerimise eeskujulik brigaad» saamise eest. Töötajad võtavad endale kohustused

remontidevaheliste tähtaegade pikendamise ja aparatuuri ning filmide töötamise pikendamise alal.

Abinõud kinoaparatuuri töötamise pikendamiseks on seotud filmikoopiate töötamise pikendamise abinõudega. Täites rangelt filmikoopiate tehnilise eksploatatsiooni eeskirju, saavutavad eesrindlikud kinomehaanikud toimunud kinoseansside arvu tunduvalt suurendamist, võrreldes sellega, mis on ette nähtud juhendites filmikoopiate üleviimisest ühest kategoriast teise.

Kinorõngutöötajate sotsialistlik võistlus filmide demonstreerimise eesrindliku kvaliteedi ning kinoaparatuuri ja filmikoopiate töötamise pikendamise eest andis uusi, täiendavaid võimalusi elanikkonna kinoga teenindamise parandamiseks, eriti maal, ja kokkuvõtteks teostamiseks eksploatatsioonikulude osas.

Erilist tähtsust tuleb omistada kõikide rahvamajade ja külaraamatukogude juhatajate kaasatõmbamiseks sotsialistlikku võistlusesse, eriti külanõukogudes, mida teenindatakse rändkinode poolt.

Kuibõševi oblasti Koški rajooni kultuuriosakonna töötajad, rahvamajade ning külaraamatukogude juhatajad, kinomehaanikud ja autojuhid-motoristid võtsid endale 1954. aastaks järgmised sotsialistlikud kohustused.

1. Täita külastajate teenindamise eksploatatsiooni-finantsplaan külastajate teenindamise osas 112%-selt ja kogusissetuleku osas 110%-selt.

2. Täita ja ületada igakuulist eksploatatsiooni-finantsplaaniga iga kinoseadme osas.

3. Organiseerida kevadkülvil ja koristustööde kampaaniate ajal kolhoosnikute, masina-traktorijaamade ja sovhooside töötajate eeskujulikkuna kinoga teenindamist vahetult põllulaagrites ja traktoribrigaadides.

4. Saavutada maarändkinode ja statsionaarsete kinoseadmete töö rentaabluuse tõstmist, selleks:

a) tagada kunstiliste, põllumajanduslike, populaarteaduslike ja kroonika-dokumentaalfilmide kõrgekvaliteedilist demonstreerimist;

b) parandada filmide reklaami, laialdaselt informeerida elanikkonda kinoseadmete tööplaanist ja anda kinoseansside eel heliplaadimuusikat;

c) kehtestada range kontroll kinoseadmete töö üle ja mitte lubada kinoseansside tasuta külastamist, tõmmates selleks kaasa rahandusorganite töötajaid ja kinoorganisaatoreid;

d) tihendada maarändkinode töörežiimi, tõstes iga rändkino ekraanipäevade arvu kuni 25 kuus, vältida seisakuid ja kinoseansside nurjumist;

e) korraldada regulaarselt kinoseansse lastele kõikides asustatud punktides, kus on alg-, mittetäielikke kesk- ja keskkooli;

f) kulutada kokkuhoidlikult rahalisi vahendeid ja kinomateriale, vähendada kulu, võrreldes kindlaksmääratud plaaniga, 10% võrra ja töötada iga kuu kolm päeva kokkuhoitud vedelkütuse ning kinomaterjalide arvel;

g) rangelt kinni pidada kinoaaparatuuri ja elektrijaamade plaanilise ennetusremondi ja tehnilise ülevaatuse graafikutest ning mitte omada filmirikumise juhtumeid. Hoida autoparki tehniliselt korras.

5. Läbi viia rändkinode tööd rajooni tööraha saadikute nõukogu täitevkomitee poolt kinnitatud alaliste marsruutide ja plaanide kohaselt.

6. Organiseerida koos masina-traktorijaamade töötajatega kultuurmassiliste ürituste läbiviimist seoses filmide demonstreerimisega, eriti põllumajanduslike tööde perioodil; organiseerida laialdast agro-zotehniliste ja populaarteaduslike filmide linastamist, vastavalt masina-traktorijaama direktoriga kooskõlastatud plaanile, siduda neid ettekannete, loengute ja vestlustega.

7. Kinovõrgu töötajate ideelis-poliitilise taseme ja ametialase kvalifikatsiooni tõstmise eesmärgil korraldada iga kuu tehnilist ja poliitilist õppust.

8. Rahvamajade ja külaraamatukogu töötajail võtta aktiivselt osa kinoseansside organiseerimisest ja läbiviimisest, kasutades külastajate juurdetõmbamiseks näitliku ja suulise reklaami kõiki vorme.

9. Arendada individuaalset sotsialistlikku võistlust rahvamajade, külaraamatukogude juhatajate, kinomehaanikute, autojuhtide-motoristide hulgas, organiseerida sotsialistliku võistluse tulemuste kontrollimist mitte harvemini kui üks kord kuus ja nende arutamist rajooni kultuuriosakonna töötajate nõupidamisel kõikide rahvamajade, külaraamatukogude juhatajate, kinomehaanikute ja autojuhtide-motoristide osavõtul.

Tootmisnõupidamisi ja seinalehti tuleb laialdaselt kasutada kinovõrgutöötajate, rahvamajade juhatajate ja külaraamatukogude juhatajate hulgas töökogemuste vahetamiseks ning eesrindlike kinoseadmete, rahvamajade ja külaraamatukogude juhatajate parimate töönäitajate populariseerimiseks, kes täitsid edukalt elanikkonna kinoga teenindamise plaanid.

Rajooni kultuuriosakonnad peavad koos ametiühinguorganisatsioonidega juhtima sotsialistlikku võistlust kinovõrgu töötajate ning rahvamajade ja külaraamatukogude juhatajate hulgas, kaasa tõmbama sotsialistlikku võistlusse kõikide kinoseadmete töötajaid ning osutama neile kaasabi konkreetsete kohustuste väljatöötamisel. On vaja organiseerida iga kinoseadme sotsialistliku võistluse tulemuste arvestamist, tunda õppida nende töökogemusi, igati toetama töötajate algatust propageerida ja juurutada eesrindlaste väärtuslikke algatusi ning teha neid rajooni kõikide kinode, rahvamajade ja külaraamatukogude töötajate omandiks.

Reas oblastites seadsid kultuurivalitsused sisse ja annavad rajooni kultuuriosakondade kaudu välja sotsialistlikust võistlusest osavõtjatele rändkinode ja statsionaarsete maakinode kinomehaanikutele, rahvamajadele ja külaraamatukogudele «kinomehaaniku isikliku raamatu sotsialistliku võistluse alal». Sellesse raamatusse

kantakse iga kuu sisse elanikkonna kinoga teenindamise plaani põhinäitajad ja plaani täitmise tulemused.

Nende sissekannete põhjal näevad kinomehaanikud ja rahvamajade ning külaraamatukogude juhatajad, kuidas nad täidavad endale võetud sotsialistlikke kohustusi.

Eriline tähtsus on võistluse arendamisel kutsealade järgi nime-tusele «Parim kinomehaanik», «Parim motorist». Kokkuvõtete tege-misel arvestatakse järgmisi näitajaid.

Linna- ja maarändkinode kinomehaanikutel

1. Kogusissetuleku plaani igakuuline ületamine rändkino poolt, mis on suurem antud oblasti, krai või vabariigi kinoseadmete kogu-sissetuleku plaani ületamise keskmisest protsendist maa-, (vasta-valt linna-) rändkinode poolt, samuti plaani ületamine külastajate arvu osas.

Kohustuslik populaarteaduslike ja kroonika-dokumentaalfilmide demonstreerimine kõrvuti kunstiliste filmidega.

2. Projektsiooni ja heliülekande kõrge kvaliteet ja kino-mehaaniku tähelepanematuses tingitud seisakute puudumine kino-seansside ajal.

3. Filmide ülenormatiivse kuluvuse ja vigastusjuhtumite puu-dumine.

4. Kinoaparatuuri ja seadmete remontidevahelise töötamise aja pikendamine, võrreldes kehtestatud normidega aparatuuri ja sead-mete hea seisukorra puhul. Avariidest ja plaanivälistest remontidest tingitud seisupäevade puudumine.

5. Tagavaraosade ja kinomaterjalide kokkuhoid.

6. Marsruutide ja filmide demonstreerimise graafikute täpne täitmine.

7. Hästi korraldatud kultuurmassiline töö kinokülastajatega: loengute, ettekannete ja vestluste organiseerimine ning valgusleh-tede näitamine kinoseansside eel jne.

Demonstreeritavate filmide hea ja õigeaegne reklaamimine.

8. Kehtivate eeskirjade täitmine ohutustehnika ja tuleohutuse alal.

Kinoseadmete motoristidel

1. Kogusissetuleku plaani igakuuline ületamine kinoseadme poolt, mis on suurem antud oblasti, krai või vabariigi kinoseadmete kogusissetuleku plaani ületamise keskmisest protsendist, samuti plaani ületamine külastajate arvu osas.

2. Kinoseadmete häireteta varustamine kinoseansside ajal püsiva sageduse ja pingega elektrienergiaga.

3. Vedelkütuse ja tagavaraosade kokkuhoid, võrreldes kehtes-tatud normidega.

4. Kinoseansside nurjumise juhtumite puudumine motoristi süü tõttu elektriijaama mittekorrasoleku pärast. Elektriijaama avariide ja plaaniväliste remontide puudumine.

5. Elektriijaama remontidevahelise töötamise aja pikendamine, võrreldes ajaga, mis on kehtestatud elektriijaama hea seisukorra puhul.

6. Kehtivate eeskirjade täitmine ohutustehnika ja tuleohutuse alal.

Rajooni kinoteatrite ja statsionaarsete maakinoseadmete kinomehaanikutel

1. Kinnitatud plaanide igakuuline ületamine kogusissetuleku ja külatajate arvu osas. Statsionaarsete maakinoseadmete kinomehaanikutel — kogusissetuleku plaani igakuuline ületamine kinoseadme poolt, mis on suurem antud oblasti, krai või vabariigi statsionaarsete maakinoseadmete kogusissetuleku plaani ületamise keskmisest protsendist.

Populaarteaduslike ja kroonika-dokumentaalfilmide demonstreerimine kõrvuti kunstiliste filmidega.

2. Projektsiooni ja heliülekande kõrge kvaliteet ja kinomehaaniku tähelepanematuses tingitud seisakute puudumine kinoseansside ajal.

3. Filmide ülenormatiivse kuluvuse ja vigastusjuhtumite puudumine.

4. Elektrienergia, tagavaraosade ja kinomaterjalide kokkuhoid, võrreldes kehtestatud normidega.

5. Kinoseansside tehnilistel põhjustel nurjumise juhtumite puudumine, avariide plaaniväliste remontide puudumine, kinoaparatuuri remontidevahelise töötamise aja pikendamine, võrreldes kehtestatud normidega, aparatuuri ja seadmete hea seisukorra puhul.

6. Kehtivate eeskirjade täitmine ohutustehnika ja tuleohutuse alal.

Linna kinoteatrite kinomehaanikutel

1. Filmi demonstreerimise eeskujulik kvaliteet: kinomehaaniku tähelepanematuses tingitud seisakute puudumine kinoseansi ajal; kinoprojektorite kogu valgusvoo täielik ärakasutamine; ekraani maksimaalne ja ühtlane valgustustihedus; filmikaadri püsivus ekraanil, küllaldane helitugevus, häirete, moonutuste ja katkemiste puudumine heli ülekandel; vaatajale märkamatud üleminekud postilt postile; pimendaja ja eesriidevintsi laitmatu töötamine.

2. Filmide ülenormatiivse kuluvuse ja vigastuste täielik puudumine.

3. Elektrienergia, tagavaraosade ja kinomaterjalide kokkuhoid, võrreldes kehtestatud normidega.

4. Avariide ja plaaniväliste remontide puudumine, kinoaparatuuri remontidevahelise töötamise aja pikendamine, võrreldes kehtestatud normidega aparatuuri ja seadmete hea seisukorra puhul.

5. Kehtivate eeskirjade täitmine ohutustehnika ja tuleohutuse alal.

Kinomehaanikule või motoristile, kes täitis võistluse tingimused kvartali jooksul, omistatakse oblasti, krai või vabariigi «Parima kinomehaaniku» või «Parima motoristi» nimetus.

Nende kinomehaanikute või motoristide nimed, kes täitsid võistluse tingimused kuue kuu kestel järgemööda, kantakse kultuurivalitsuse autahvlile ja autasustatakse nad vastava kultuuritöötajate ametiühingu ja kultuurivalitsuse aukirjaga.

Tingimuste täitmise puhul kogu aasta jooksul kantakse võistluse võitjad sisse kultuurivalitsuse auraamatusse ning antakse parimatele kinomehaanikutele ja motoristidele välja tunnistus auraamatusse sissekandmise kohta.

Kui nimetuse «Parim kinomehaanik» või «Parim motorist» omanik kolme kuu kestel pärast nimetuse omistamist ei täida võistluse tingimusi ning teda ei märgita ära oblasti, krai või vabariikliku ametiühingu komitee presiidiumi otsusega, nimetust «Parim kinomehaanik» või «Parim motorist» temale ei säilitata.

Iga kuu teevad rajooni kultuuriosakonnad koos rajooni ametiühingu komiteega (linnades — kinoteatrite kohalikud komiteed koos direksioonidega) ühistel istungitel kokkuvõtted võistluse tulemustest kinomehaanikute ja motoristide hulgas.

Võistlustingimuste täitmisest antud kuu eest teatatakse rajooni kultuuriosakonna (kinoteatri) üldkoosolekul. Vajalikud materjalid esitatakse kultuurivalitsusele ja kultuuritöötajate vastavale ametiühingukomiteele.

Kultuuriorganid peavad osutama erilist tähelepanu kõikide elanikkonna kinoga teenindamisest osavõtvate töötajate kaasatõmbamisele üleliidulisse sotsialistlikku võistlusse.

Üleliidulise sotsialistliku võistluse tingimused määratakse kindlaks iga aasta ÜAÜKN-i ja NSV Liidu Kultuuriministeriumi poolt, kokkuvõtted tehakse igas kvartalis.

Vastavalt NSV Liidu kultuuriministri käskkirjale nr. 593 3. septembrist 1956. a. on rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede kultuuriosakondade, kinoteatrite ja raamatukaubanduse ettevõtete vahelise sotsialistliku võistluse kokkuvõtete tegemine pandud liiduvabariikide Kultuuriministeriumile ja Kultuuriala Töötajate Ametiühingu vabariiklikule komiteele.

Kooskõlas sotsialistliku võistluse uute tingimustega on Eesti NSV Kultuuriministeriumi süsteemis sisse seatud Eesti NSV Kultuuriministeriumi ja Kultuuriala Töötajate Ametiühingu Eesti Vabariikliku Komitee kaks rändpunalippu: üks punalipp rajoonide töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteede kultuuriosakondade ja kinoteatrite vahelise sotsialistliku võistluse võitjale ning teine

rändpunalipp raamatukaubanduse ettevõtete vahelise sotsialistliku võistluse võitjale.

Sotsialistliku võistluse kokkuvõtted tehakse iga kvartali kohta. Sotsialistliku võistluse võitjate autasustamiseks on eraldatud kaks preemiat — esimene ja teine preemia. (*Tõlkija täiendus*).

Rahalisi preemiaid makstakse rajooni kultuuriosakondadele ja kinoteatritele üleplaanilise kasumi summadest või summadest, mis tekkisid antud rajooni kultuuriosakonna või kinoteatri plaanilise kahjumi vähendamise arvel kvartali lõpuks, ja kulutatakse võistluses silmapaistnud töötajate premeerimiseks, samuti abinõudeks töötajate kultuuriliseks ja elutarbeliseks teenindamiseks.

SISUKORD

	Lk.
Sissejuhatus	3
<i>Esimene peatükk.</i> Rajooni kultuuriosakonna ülesanded elanikkonna kinoga teenindamisel	6
<i>Teine peatükk.</i> Rajooni kultuuriosakonna kinovõrgu arendamise ja eksploatatsiooni plaan	21
§ 1. Kinovõrgu arendamise planeerimine	22
§ 2. Kinoseadme eksploatatsiooni planeerimine	30
§ 3. Finantsplaan	52
§ 4. Tööjõuplaan	59
§ 5. Kinovõrgu materiaalse ja tehnilise varustuse planeerimine	61
<i>Kolmas peatükk.</i> Kinoseadmete repertuaariplaan	67
<i>Neljas peatükk.</i> Kultuurmassilise töö organiseerimine kinoetenduspunktid	73
<i>Viies peatükk.</i> Ühiskondlik aktiiv	82
<i>Kuues peatükk.</i> Põllumajanduslike filmide näitamise organiseerimine	85
<i>Seitsmes peatükk.</i> Laste kinoga teenindamise organiseerimine	91
<i>Kaheksas peatükk.</i> Kinoreklaam	93
<i>Üheksas peatükk.</i> Piletimüügi organiseerimine	98
<i>Kümnes peatükk.</i> Kinovõrgu töötajate tasustamine	101
<i>Oheteistkümnes peatükk.</i> Kinomehaanikute ettevalmistamine	106
<i>Kaheteistkümnes peatükk.</i> Kinoseadmete tehniline eksploatatsioon	109
§ 1. Kinoseadmete tüübid	109
§ 2. Helikinoprojektsioon	112
§ 3. Nõuded kujutise kvaliteedi kohta ekraanil	113
§ 4. Nõuded heli kvaliteedi suhtes	116
§ 5. Filmikoopiade tehniline ekspluateerimine	120
§ 6. Rändkino ettevalmistamine marsruudile väljumiseks	121
§ 7. Maa kinoetenduspunktide ruumidele esitatavad nõuded	123
§ 8. Vaatesaali mahutavuse planeerimine ja arvutus	124
§ 9. Ohutustehnika kinoseadmetes	127
§ 10. Kinoseadmete tehniline teenindamine	129
<i>Kolmeteistkümnes peatükk.</i> Põhitingimused ja nõuded filmide ekspluateerimisel	133
<i>Neljateistkümnes peatükk.</i> Sotsialistlik võistlus ja töökogemuste vahetamine kinovõrgus	145

Rbl. 4.55

A
A-21349

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00493592 2